

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A háboru tartama alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai
ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre
6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Szilassy Zoltán**.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEL.

Felhívás.

A gazdaközönség önkéntes adakozása lehetővé tette, hogy az OMGE. köztelek-utcai székházának sebesült katonáink ápolása céljára felajánlott helyiségeit megfelelően berendezzük.

Negyven teljesen felszerelt ágyat helyeztünk el székházunk nagy gyűléstermében, a „Köztelek” szerkesztősége és az üzemi osztály helyiségeiben, ahol október hó dereka óta nagyszámú sebesült tisztet és önkéntest ápolunk.

A fennmaradt s a további adakozásból begyűlt összeget a kórtermünk fenntartásával járó költségek fedezésére, valamint a hadbavonultak meleg ruhával való ellátására kívánjuk fordítani.

Erre a célra tovább folytatjuk a gyűjtést és ismételten felkérjük gazdatársainkat, hogy adományaikkal egyesületünk humanus vállalkozását támogatni sziveskedjenek.

Az OMGE. nevében
Bujanovics Sándor
elnök.

Adományok a „Köztelek” hadi-kórháza fenntartására.

Utóbbi nyugtázásunk óta befolyt adományok:

Kohl Medárd	100 K.
Rudics Ignác	26 K.
Windisch Richárd dr.	20 K.
Összesen	146 K.

Összes gyűjtésünk a mai napig 10,290 korona 02 fillér.

Kérjük a további szives adományok mielőbbi beküldését.

Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.

(1915. február 24-én.)

Jelen voltak: **Hutyra Ferenc** dr. elnöklelte alatt **Abonyi Károly Mór**, **Baik Gyula**, **Beer Henrik**, **Beer Lujza**, **Bognár Gusztáv dr.**, **Bosányi Béla dr.**, **Böhm Ede**, **Burchard-Bélaudri Rezső dr.**, **Dégen Árpád dr.**, **Deiningger Imre**, **Deptner Tibor**, **Dessewffy Emil gróf**, **Donáth Géza dr.**, **Drucker Jenő dr.**, **Dubovitz Hugó dr.**, **Emódy József**, **Fehér Zoltán**, **Fellner Kálmán**, **Ferenetz Imre dr.**, **Friedl Gusztáv**, **Friedrich Géza**, **Gyulay Károly**, **Hammersberg Jenő dr.**, **Havas Mór**, **Hazay Lóránt dr.**, **Károly Rezső dr.**, **Keglevich Gábor gróf**, **Koppely Géza**, **Kovács Imre**, **Kovácsy Béla**, **Marek József dr.**, **Meskó Pál**, **Mihók Ernő dr.**, **Pirkner János**, **Rátz István dr.**, **Reusz Andor dr.**, **Reusz Henrik**, **Sass László**, **Somogyi Mihály dr.**, **Székely Salamon**, **Szilágyi Gyula dr.**, **Szomjas Lajos dr.**, **Tóth Jenő dr.**, **Varga Oszkár dr.**, **Weiser István**, **Weiser Kálmán**, **Zboray Ferenc**, **Zsivanovics Béla**. Az egyesületi tisztikar részéről: **Rubinek Gyula** igazgató, **Szilassy Zoltán** szövetségi titkár, **Mutschenbacher Emil dr.** titkár és **Reichenbach Béla** segédtitkár.

Távolmaradásukat kimentették: **Jeszenszky Pál** és **Mezey Gyula**.

I. A szakosztály megalakulása.

Rubinek Gyula igazgató üdvözlőlvén a megjelenteket, az egyesületi tanács nevében javasolja, hogy a szakosztály elnökségét ugyanazon urakkal töltsék be, kik ezen funkciót eddig is a legnagyobb buzgalommal és eredménnyel teljesítették. Az elnökség tagjainak javasolja **Zichy Tivadar** gróf, társelnöknek pedig **Hutyra Ferenc** dr. és **Serbán János** megválasztását. (Általános helyeslés.)

A szakosztály az igazgató előterjesztése alapján elnökké **Zichy Tivadar** gróft, társelnökké pedig **Hutyra Ferenc** dr. és **Serbán Jánost** választotta meg.

Az elnökség tagjai közül jelenlévő **Hutyra Ferenc** dr. társelnök elfoglalván az elnöki széket,

ugy **Zichy Tivadar** gróf, mint **Serbán János** nevében megköszöni a szakosztály megtisztelő bizalmát, igérvén, hogy megbízatásuknak a legnagyobb buzgósággal fognak megfelelni. (Zajos eljenzés.)

Előterjesztésére az állattenyésztési szakosztály állandó tagjaiul a következők választottak meg:

Állattenyésztési szakosztály állandó tagjai:

Bánvárt Sándor, **Blantz Jenő**, **Blascsok Gyula**, **Berzeviczy Zsigmond**, **Bujanovics Gyula**, **Bujanovics Sándor**, **Buday Barna**, **Csabay Béla**, **Darányi Gyula dr.**, **Darányi Ignác dr.**, **Dessewffy Aurél gróf**, **Dorner Béla**, **Elek Ernő**, **Éber Ernő dr.**, **Emódy József**, **Fabricsius Endre**, **Fokányi László**, **Folkusházy Lajos**, **Góger László dr.**, **Hammersberg Jenő**, **Hoyos Miksa gróf**, **Hreblay Emil**, **Hutyra Ferenc dr.**, **Inkey Pál báró**, **Jaitka Ferenc**, **Jeszenszky Károly báró**, **Jeszenszky Pál**, **Jósika Gábor báró**, **Károly Rezső dr.**, **Károlyi Mihály gróf**, **Kovács Sebestyén Endre**, **Kovács Imre**, **Kovácsy Béla**, **Koppely Géza**, **Kösterler István dr.**, **Küszler Henrik**, **Krolopp Hugó**, **Leidenfrost Károly**, **Libits Adolf**, **Málnassy Ferenc**, **Matta Árpád dr.**, **Meskó Pál**, **Mesterházy Ernő dr.**, **Mezey Gyula**, **Mutschenbacher Emil dr.**, **Niek Ede**, **Osztrólczy Miklós**, **Pajzs Gyula dr.**, **Pirkner János**, **Podmaniczky Gyula báró**, **Propper Samu**, **Rátz István dr.**, **Rácz Mihály dr.**, **Rész Albert**, **Reichenbach Béla**, **Reusz Henrik**, **Rubinek Gyula**, **K. Ruffy Pál**, **Salgó József dr.**, **Sándorházi Lajos**, **Schreiner Jenő**, **Serbán János**, **Serfőző Géza**, **Szemere Huba**, **Szilassy Zoltán**, **Szily Tamás**, **Somssich László gróf**, **Tallián Béla báró**, **Teleki Arvéd gróf**, **Tolnay Pál**, **Ugron Zoltán**, **Ujhelyi Imre**, **Wellmann Oszkár dr.**, **Weiser István dr.**, **Wittmann János**, **Wüest Jenő**, **Zaitschek Arthur dr.**, **Zichy Tivadar gróf**, **Zselénski Róbert gróf**, **Zsrankovich János**.

Jelentkezett tagok:

Mendl Jeromos, **Weiss Béla dr.**, **Zaleski Jenő**, **Deutsch Miklós**, **Krompecher Szilárd**, **Ipolyi-Keller Iván**, **Paukovits Ernő dr.**, **Dortsák László**, **Fischl Lipót**, **Hervay A. D. dr.**

Mezőgazdák.
Zuhalag kútja.
SERLEGES rendszerű cső-gummi nélkül!
Minden eddigi rendszert fölvált!

Szerezzük be a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezeté-nél a gazdasági és kerti vetőmagvakat.

II. A háborus táplálkozás és takarmányozás.

Ezután Weiser István dr., m. kir. fővegység, á. o. főisk. ny. rk. és egyet. tanár tartotta meg nagy figyelem mellett alábbi előadását.

Táplálkozásunk és állatállományunknak takarmányozása a háboru tartama alatt annyira összerendeződött, hogy az egyikről a másiknak érintése nélkül beszélni ma nem igen lehetséges. Az eszközök, amelyekkel a fenyegető táplálék és takarmányhiánnyal szemben felvehetjük a harcot, részben állami rendeletek és hatósági intézkedések, részben a közönség megfelelő felvilágosítása, hogy a megváltozott viszonyokhoz mi módon alkalmazkodjék. Míg a kormány által elrendelt eddigi intézkedések amellől szólnak, hogy illetékes helyen ismerik a szóbanforgó kérdés minden veszedelmét és annak elejét akarják venni, a városi és a gazdaközönség felvilágosítása terén alig történt valami. Szerény véleményem szerint a napi- és szaksajtó leghazafiasabb feladata volna, alkalmas szakemberek révén, a nagyközönség figyelmét a most annyira fontos táplálkozási kérdésekkel szemben állandóan ébren tartani. Az emberi és állati táplálkozás alapfogalmainak ismerete nélkül ebben a nagykitérű, igen komplikált kérdéshalmazban egyáltalában nem tudunk eligazodni.

Az emberi táplálkozás és az állatok takarmányozása között elvi különbség nincsen. Mind a két esetben egy a célunk: egyrészt fenntartani a meglévő testállományt, vagyis pótolni mindazt, ami elhasználás, kopás és kiválasztás útján az élőszervezetből eltávolodik és amit Rubner röviden „Abnützungquote“-nak nevez, másrészt a szervezet rendelkezésére bocsátani azt a kémiai energiát, amely növekedő szervezetnél új testállomány, kifejlődött mechanikai munka, hus, zsír, tej stb. képződésére szolgálhat.

E folyamatoknál az egyes táplálóanyagoknak szerepe igen különböző. Az élősejt főtömegében vízből, fehérjéből és ásványi sókból állva, elsősorban ezeket igényli fenntartásához. Egy bizonyos fehérjemennyiségre tehát szervezetünknek minden körülmények között szüksége van. Ha szervezetünk az Abnützungquote-nak megfelelő fehérjével el van látva, felnőtt emberre nézve teljesen mindegy, hogy az életfenntartáshoz szükséges többi mechanikai energia mivel fedeztetik: zsírral-e, vagy szénhidrátokkal.

Hasonlítsuk össze e három tápanyagcsoportot kémiai energiakészletére nézve. Ismeretes, hogy egy gramm megemésztett fehérje 41, egy gramm zsír 9,3, egy gramm szénhidrát 41 kalória*) mennyiségű energiával látja el a szervezetet. Míg azonban a szervezet fenntartására irányuló anyagcserénél a fehérje nélkülözhetetlen, az úgynevezett üzemi anyagcserénél, hol csak arról van szó, hogy elegendő mennyiségű kémiai energiát juttassunk a szervezetnek, a fehérje jól pótolható zsírral és szénhidrátokkal. Igen fontos még a következő tény: a szervezet fenntartásához szükséges fehérjemennyiség vagyis a higiénikus fehérjeminimum meglehetősen állandó szám, melyre nézve az emberről meg van állapítva, hogy kisebb azaz nagyobb mechanikai munka hatása alatt alig változik. Ezzel szemben az üzemi energiában vagy a zsírral és szénhidrátokban fennálló szükséglet természetesen annál nagyobb, minél több mechanikai munkát végzünk. A háborus táplálkozás és takarmányozás kérdése tehát abban fog kicsucsosodni, hogy meg kell vizsgálnunk, elegendő fehérje és elegendő üzemi kalória áll-e rendelkezésre népességünk részére, másrészt meg kell állapítanunk, vajjon állatállományunk fenntartására

*) Egy kalória az a melegmennyiség, mely egy kilogramm víznek hőmérsékletét 1° C-sal emelni képes.

és a termelendő gazdasági termékek (hus, zsír, tej stb.) előállítására elegendő-e a kémiai energiaszükségletünk, beleértve ebbe a szükséges mennyiségű fehérjét.

Célszerű lesz a két kérdést egymástól elválasztva tárgyalni. Régebbi vizsgálatok szerint egy 70 kilogramm súlyu ember napi energiaszükséglete kevert táplálék és közepes munka mellett 3000 kalória, nehéz munkánál 3570 kalória. Rubner a teljesített mechanikai munka szerint osztályozza az emberek energiaszükségletét. Négy osztályt különböztet meg:

- I. Kiseb munkát végző egyének szükséglete: (orvos, ügyvéd, házfelügyelő stb.)... 2445 kalória
- II. Közepes mechanikai munkát végző egyén szükséglete... 2868 "
- III. Nehéz munkát végző egyén szükséglete... 3362 "
- IV. Igen nehéz munkát végző, pl. felsőbajországi favágó szükséglete... 6100 "

Átlagban, mint említve volt, közepes munka mellett teljes erejében levő férfira naponta 3000 kalóriát számíthatunk, amivel a munkás szükséglete megfelelően, a kisebb munkát végző középosztálybeli egyén napi szükséglete bőven van fedezve.

Nőknél e számok következőleg változnak: kézi varrónő 2000, gépi varrónő 2100—2300, 2500—3200, mosónő napi szükséglete 2000—3700 kalória. Gyermekek energiaszükséglete megfelelő módon kisebb, de már egy 14 éves leány annyit igényel, mint egy felnőtt asszony. Fiu, Zuntz szerint, 15 éven túl igényel annyit, mint egy felnőtt férfi. Mások e határt a 18. évre teszik.

Fehérjeszükségletünkre nézve meg van állapítva, hogy közepes munkát végző férfi napi szükséglete vegyes táplálék mellett 75—80 gr., asszonyé valamivel kisebb, kb. 68 gr. Külön figyelmet érdemel a növekedő szervezet fehérjeszükséglete, mely Könyig szerint a 6-ik élet évig kg.-onként 3—3½ gr., 7—12 év között 2—2½ gr. és a 13—18-as évek között 1½—1¾ gr. Felnőtt férfi és asszonyra némelyek kilogrammonként 1¼ gr.-ot számítanak, ami azonban kissé sok. Mivel 80 gr. fehérje 328 kalóriának felel meg. Végeredményben tehát felnőtt férfira nézve elegendő, ha a napi 3000 kalória összszükségletének 11% -át veszi fel fehérjében.

A következő táblázat szolgáljon arra nézve felvilágosítással, hogy egyes táplálóanyagainkból 3000 Kalóriának megfelelő mennyiségben hány gramm a fehérje mennyisége és hogy ennek kalorikus értéke a 3000 kalóriának hány százaléka.

	3000 kal. hány grammban foglaltatik	3000 ka- ból hány % osz. fehérjébe	3000 összes kal.-ban hány gr. a fehérje
Cukor.....	790	—	—
Méz.....	948	1'0	8
Alma.....	3503	2'3	17
Sör.....	63'2 liter	3'6	27
Burgonya.....	8390	7'1	52
Rizs.....	908	7'3	53
Rozskenyér.....	1365	8'7	64
Buzakenyér.....	1187	8'8	64
Répa.....	7353	9'5	69
Borsó.....	1107	26'5	194
Disznózsir.....	320	0'1	1
Disznóhus (zsiros).....	753	15'0	109
Májashurka.....	957	15'4	113
Tej.....	446 liter	20'0	146
Marhahus (kövér).....	981	24'6	180
Sajt (zsirdu).....	788	28'1	206
Tojás.....	1788	31'5	230
Sajt (sovány).....	1059	53'5	392
Disznóhus (sovány).....	1905	59'1	432
Marhahus (sovány).....	2471	76'8	562

Ha ki akarjuk számítani, hogy egy ország népességének milyen nagy a kalóriaszükséglete,

át kell számítani a gyermek-és agykorban levő egyének számát közepes munkát végző, teljes fogyasztású (3000 összes kalória és ebben 80 gr. fehérje = 330 kalória) egyénekre. Ezt a számot egybeveteljük a tényleg elfogyasztott és a rendelkezésre álló kémiai energia mennyiségével. Németország 16 kiváló szakférfia*) e számítást hazájára nézve elvégezte. Minthogy adataik bennünket is közelről érdekelnek, nem végezték felesleges munkát, ha azokat e helyen ismertetem.

A gyermekek és agykor tekintetével különböző szerzők Németországban a háboru kitöréséig 68 millió élő lelkét, azaz 51'8 millió teljes fogyasztóképességű egyént állapítottak meg. Ennek összszükséglete 365 nap alatt $51'8 \times 3000 \times 365 = 56'72$ billió kalória. Együttal kiszámítható a német nép fehérjeszükséglete, mely a fenti adatok alapján évenként 1'6 millió tonna volna. A háboru előtt (1912—1913.) Németország összfogyasztása 85'65 billió összes kalória és ebben 26 millió tonna fehérje volt. Azonban az összes kalóriaelfogyasztásból 20%, a fehérjéből 28% a külföldi behozatal által fedeztetett. Az összehasonlítás egyszerűbb voltára való tekintettel kiszámítható, hogy 1912/1913-ban (66'6 millió lakosnál) egy felnőtt átlagos fogyasztása 3642 kalória és ebben 92'9 gr. fehérje volt. Ebből a külföldről hozott be 715 összes kalória és ebben 25'7 gr. fehérje. Egyedül a belföldi termelést véve tekintetbe, rendelkezés állana fejenként és naponként $3642 - 715 = 2927$ összes kalória és $92'9 - 25'7 = 67'2$ gr. fehérje. Eszerint kétségtelen, hogy Németország deficitbe kell hogy jusson, ha fogyasztását valami módon nem csökkenti.

Felesleges e helyen bővebben rámutatni azoknak az intézkedéseknek jelentőségére, melyeket a német kormány az utóbbi időben életbe léptetett és melyek e vesélyt végsőképpen elhárították. Az említett 16 szakférfiból álló testület a mutatkozó deficit eltüntetésére a következő intézkedések keresztülvételét ajánlotta a német kormányának.

1. Az állattartás megváltoztatása.
2. Kenyérkészítésre felhasználható magvak takarmányozásának eltiltása.
3. Lefölözött tej és sovány sajt fogyasztásának fokozása.
4. Vajkészítés csökkentése.
5. Burgonya száritása.
6. Gyümölcs- és zöldségfélék konzerválása.
7. Cukor takarmányozása.
8. Lapos és tözeges területek kulturája.
9. Lisztgyártásra szolgáló magvakból alkohol, továbbá buzakeményítő előállításának eltiltása.
10. Mindennemű pazarlás elkerülése.

Ezen intézkedések közül legközelebb érdekel bennünket az állattartás megváltoztatására vonatkozó intézkedés, amely abban áll, hogy a tehénállomány 10%-kal, a sertésállomány pedig 35%-kal csökkentessék. Tekintettel arra, hogy a legutolsó tehénállomány számával 10'5 millió tehenet és 25'5 millió sertést számítottak, ez a tehénállománynak 1 millió, a sertések számának 9 millió darabbal való fokozatos csökkentését jelentené. Ezen intézkedés Magyarországára, hogy a sertés mint mindentevő, a rendelkezésre álló tápanyagkészletek felhasználásával az ember legnagyobb ellensége, annak dacára, hogy gazdasági házi állataink közül ő a legjobb takarmányértékítő. Míg ugyanis szarvasmarha, juh és ló oly takarmányokon élnek, amelyeket ember nem értékesíthet, a sertés nagymennyiségű tengert és árpát fogyaszt, mely a sertésen keresztül sokkal rosszabbul értékesül, mintha azt közvetlenül kenyér alakjában fogyasztanánk. Kiszámi-

*) Die deutsche Volksernährung und der englische Aushungerungsplan. P. Eitzbacher.

HIZOTT SERTÉSEKET
levágásra való hussertéseket és szurott sertéseket a legelőnyösebben értékesít:

KÖKÉNYESSY & LÖWINGER
SERTÉSHIZOMÁNYI CÉG
WIEN, ST.-MARX.

Sürgőnycim: KÖKÉNYESSY WIEN, ST.-MARX.
TELEFON 176—48.

Szállítás és eladás módzatai felől bárkinek díjmentesen megbízható és gyors felvilágosítással szolgál.

tották, hogy oly sertés, mely 9 hónap alatt 15 kg.-ról 120 kg.-ra hizlaltatott, a takarmánnyal felvett összes kalóriának csak 44,3%-át, a fehérjének pedig csak 21,4%-át adja vissza zsír és hus alakjában. Még rosszabbak az értékesítési viszonyok hizómarhánál, melynél az összes kalóriából 14,1%, a fehérjéből 20,3% értékesül állati termék alakjában. Itt azonban oly növényi tápanyagok alakítatnak át húsá és zsírrá, melyeket az ember közvetlenül nem tud értékesíteni.

Egész mások a viszonyok fejőstehénél. Egy 500 kg. súlyu fejőstehén, mely évente 2200 liter tejet ad (72 napi szárazon való állás mellett) összesen 212 kg. emészthető fehérjét és 605 millió kalóriát fogyaszt. Egy liter teje 650 kalóriát és 35 gr. fehérjét számítva, kitűnik, hogy a tejen az összes kalóriának 23,6, a fehérjének 36,3%-át nyerjük vissza.

A termelt tejnek, mint ismeretes, csak kisebb része kerül mint olyan fogyasztásra. A tejnek ipari feldolgozásánál fennmaradó sovány tej tulajdonképpen állati takarmányozásra szolgál. Tekintettel a nálunk is lehetséges fehérjedeficitre, ennek meg kellene változnia, amennyiben a sovány tejből turót vagy pedig sovány sajtféléket kell készíteni, vagy pedig magát a sovány tejet minőségének megjelölésével a nagyközönség rendelkezésére bocsátani. Számos ételt, mint rizst, darát, tapiókat stb. igen jól készíthetünk teljes tej helyett sovány tejjel. Tejszín, tejföl és a vaj mennyiségének csökkentése mellett kívánatos volna, hogy a tej minél kiterjedtebb mértékben zsíros sajtok előállítására is használtassék fel, amelyeknek nagyobb mértékben való fogyasztása a húsdrágasággal szemben alkalmas ellenszer volna.

Nagy jelentőséget kell azoknak a javaslatoknak is tulajdonítani, melyek a gabonaalkohol és buzakeményítő előállításának tilalmazására vonatkoznak. A gabonaalkoholra vonatkozólag talán felesleges bizonyítani, hogy annak előállítása a jelenlegi viszonyok között éppúgy Németországban, mint nálunk nem kívánatos. E kérdésre ez okból bővebben kitérni nem szándékosom. Azonban néhány szóban ki kell hogy térjek a keményítőgyártás kérdésére, amelynek egyik hazai keményítőgyárunk tulajdonosa egy napilapban megjelent cikkében a szurrogátumok szempontjából fokozott jelentőséget tulajdonít.

A tengeriszóval szemben a tengerikeményítőnek előnyül tudják be, hogy lisztőrlésre a tengerit előbb meg kell szárítani, ami bármily egyszerűnek is lássék, nem éppen könnyű technikai feladat. Emellett hangoztatják, hogy a tengeriszó csirataralma folytán gyorsan romlik, míg a tengerikeményítő korlátlan ideig eltartható. Ezzel szemben a tényállás az, hogy csak azon malmainak vannak a tengeri megőrlésénél nehézségek, melyek e kérdést idejében nem tanulmányoztatták. Nem lehet azonban a buza- vagy tengerikeményítő gyártását gazdaságosnak sem tartani, mivel a liszt fehérjetartalma az emberi táplálkozás szempontjából veszendőbe megy.

A fenyegető táplálék- és takarmányhiány hozta szőnyegre nálunk is azt a kérdést, mi módon lehetne cukorkészleteinket fokozottabb mértékben táplálkozási és takarmányozási célokra felhasználni.

Több oldalról hangozott fel az a kívánság, hogy a kenyérsütésnél a többi lisztpótlóanyag között a cukrot is fel kellene használni, Sajnos, hogy ez nem igen lehetséges. Mint lisztpótlóanyag a cukor nem jöhet számba, mivel a kenyér 3-4%-nál magasab cukortartalom mellett annyira édes, hogy hus és egyéb étel mellett alig élvezhető. Ettől eltekintve, sütési szempontok is lehetlenné teszik, hogy nagyobb mennyiségű cukrot keverjünk a liszthez. A cukor ugyanis 190-200° között karamellé változik át, tehát jóval a liszt sütési hőmérséklete (250°) alatt.

Nem mondható helyes megoldásnak az a mód sem, hogy a gazdatársadalom más abraktakarmányok hiányában azelőtt a kenyérsütés előtt áll, hogy nyerscukor etetéséhez kell fordulnia. Nem mulasztatom el hangsúlyozni, hogy ennek elsősorban maga az oka. Régóta hangoztatott panasz, hogy a magyar gazda még mindig nem használja a megfelelő mértékben cukorgyáraink melástermését, hanem enged, hogy annak legnagyobb része szeszszé égettesék fel. Pedig a melász elsősorban az istállóba és nem a szeszgyárba való. Minden tulajdonsága erre predesztinálja. Melástermészeinkben óriási mennyiségű kémiai energia van felhalmozva nemcsak szénhidrátokban, hiszen a melász 48-50% nádcukrot tartalmaz, hanem nitrogéntartalma anyagokban is, amelyek mennyisége 8-10%. Ha ezek nem is valódi fehérjék, hanem azamidok csoportjába tartoznak, mégis nagy jelentőséggel bírnak különösen ma, mikor nitrogénus takarmányokban oly nagy a hiány. A melász diétetikus értékét minden gazda, aki azzal valaha megpróbálkozott, jól ismeri. Fejőstehén, szarvasmarha és ló egyaránt jól tűrik és fejéknél elég nagy mennyiségeket képesek belőle fogyasztani. Emellett alkalmas arra, hogy izetlen takarmányokat, amelyekből kényes állatok semmit, vagy csak keveset vesznek fel, izletesekké változtassunk melászos vízzel való leöntés által. Az a körülmény, hogy a melász nem szórható és szirupos volta miatt kissé nehezen kezelhető, nem lehet ok, hogy minél kiterjedtebb mértékben ne használjuk. Lemérhetünk belőle állatállományunk részére annyit, amennyi napra elegendő. Ezt a mennyiséget ugyanannyi langyos vízben oldjuk és az oldatot szalmával, szecskával, törekkkel vagy feltépett tengeriszárral felítatva nyújtjuk állatainknak.

Ma pedig mi a helyzet? Bőséges melástermészeink voltak, amelyek mérhetetlen hasznára lettek volna a mai nehéz viszonyok között gazdáinknak, ezeket pedig szeszgyáraink idejében lefoglalták és részben fel is égették. Nem-e kellene arra gondolni, hogy az utolsó percben a még meglévő melástermészeket a szeszgyároktól megváltassanak és gazdáink rendelkezésére bocsátassanak?

Ha ez azonban még megis történnék, a nyerscukor etetésére mégis rá fog kellenni térni. Természetesen elsősorban a cukoradóra való tekintettel megfelelő denaturálásáról kell gondoskodni. A denaturálásnak elvileg helyes módja, az osztrák kormány javaslata szerint, 100 kg. nyerscukornak 0,01% metylilbolyával és 10% szénaszecskával való keverése. A számbajövő nagy cukormennyiségekre való tekintettel azonban kérdéses nem volna-e a metylilbolyából 0,005%

elegendő és nem kellene a 10%-nyi szénaszecskát 5% szalmaszecskával helyettesíteni.

A cukor etetésénél természetesen bizonyos elővigyázatra van szükség, nehogy túlságos nagymennyiségek adagolása a takarmányadag táparányát annyira megtárgtsa, hogy a takarmány kihasználásában nagy depresszió álljon elő.

Ajánlották a jövőre nézve a cukorrépa szárítását is, ami azonban a cukoretetés fokozása szempontjából nem lesz eredményes. A szárított cukorrépa ugyanis hátrányos befolyást gyakorol az állatok egészségére, aminek valószínűleg a répa saponintartalma az oka. Ez az oka, hogy szárított cukorrépa az egyes állatfajok aránylag keveset bírnak el. 100 kg. élőszulra fejőstehén 10 kg.-ot, hizómarha 15 kg.-ot, igásló 8 kg.-ot, juh és hizósertés 25 kg.-ot bír el.

A jövő kampányra nézve talán gondolni lehetne a cukros szélet előállítására, vagyis a cukorrépanak tökéletes extrahálására. Németországban már néhány év óta oly módon extrahálják a cukorrépat, hogy az utólag megszáritott széletben 20% cukor marad benn. Az így nyert cukroszélet egyszerű uton nyert, jó diétetikus hatású abraktakarmány, melynek eltarthatósága is korlátlan.

Ma, amidőn arra kell gondolnunk, hogy gazdaságunkban állatállományunk részére minden nyers kalóriát megmentsünk, joggal tarthat igényt bizonyos fokú érdeklődésre az az eljárás, amely toklás, polyva, feltépett tengeriszár, buzaszalma és más rosszul értékesíthető anyagokból luggal való feltárás útján egy eléggé jól kihasználható takarmányt bocsát rendelkezésünkre. Az eljárás abban áll, hogy a felsorolt takarmányokat gömbalaku főzőben híg (1,5%-os) luggal 3-5 légköri nyomásnál 4 óráig főzik, mire a főző tartalma kellemes ízű, savanyu reakcióju termék alakul át, melyet kérődző szívesen fogyaszt. A savanyu reakció fellépését csak úgy magyarázhatjuk, hogy a luggban való főzés által azon anyagokból, melyek a nyersrostnak fás voltát okozzák és így azt nehezebben emészthetővé teszik — a lignin és kutinból — és a feltárandó anyag egyéb alkotórészeiből szerves savak képződnek, amelyek a főző nátronlúgot közömbösítik és a terméknek savanyu reakciót adnak. Ezt az eljárást a mai viszonyok között másként kell megítélnünk, mint normális időben. Béke idején csak igen intenzíven dolgozó gazdaság fog arra gondolni, hogy fizikai alkatánál fogva fel nem etethető vagy romlott, dohos, penészes polyvát, töreket, szalmát az említett uton tegyen értékesíthetővé.

Ma azonban arról van szó, hogy nemcsak abraktakarmányban állhat be szükség, hanem szalastakarmányban is. Ennek pótlására a feltárási eljárás kétségtelenül alkalmas. Hogy minő befolyást gyakorol a luggal való főzés a feltárandó takarmány emészthető égre, arról, mivel csak 1 kísérlettel rendelkezünk, sokat nem mondhatunk. E kísérlet eredményei azt mutatják, hogy a főzés által különösen a nyersrost emészthetősége fog növekedni. A csekély mennyiségű, számba nem jövő fehérje valószínűleg nagyobb részben a lúg által denaturáltatik, a minimális mennyiségű zsír elszappanosítottatik. A cellulóz és a rokonanyagok emészthetőségének fokozása

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI SCHMIDT

szabadalmazott

mérnökdoktor hírneves
fűstosó-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-
tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb
szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal
és költségtérítéssel készséggel szolgál!

KEMNA J.

Budapest, V., Vilmos-császár-ut 51.
Sürgönyeim: KEMNA, BUDAPEST. Telefon 91-21.

által végeredményben a nyert termék kihasználása jobb lesz, mint a friss, fel nem tárt anyagé. Egyelőre e néhány szóval bátorodom az érdeklődők figyelmét ezen eljárásra felhívni, amelyet a százbereki uradalomban sikerrel próbáltak ki. Nagy uradalom részére, mely valamilyen gőzberendezéssel rendelkezik, az eljárás kétségtelenül jelentőséggel bír, mivel összes hulladékát feltárt állapotban feleltetheti. Fontos ez különösen oly vidékekre nézve, ahol szénában és jó szalmában nem nagy a bőség. A következő számok szolgáljanak felvilágosítással egy feltárt takarmány összetételéről, amelyet a százbereki uradalomban törek- és levélmentes tépelt tengeriszárból készítettek:

Viztartalom	76.20%
Nyers protein	1.40%
Nyers zsír	0.25%
Nyers rost	8.91%
N-mentes kivonatanyag	9.72%
Hamu	3.52%

Amint el lehetett várni, a nitrogéntartalma anyag nem nagymértékben emészthető, amennyiben pepszinsósavban csak 27.8% oldódott. Kár, hogy a termék magas viztartalma annak szállítását kizárja. Szükség esetén talán préselés által a víz nagy részét el lehetne távolítani és a nyert briketteket nagyobb kiterjedésű gazdaságoknak egymástól távolos pontjaira szállítani. Nem fejezhetem be előadásomat anélkül, hogy abrak-takarmány-piacunkon kissé körül ne tekintsek. Sajnos, amit látunk, a gazdákra nézve nem nagyon vigasztaló. A horribilis árakat meg tudjuk érteni, de azzal a hiánnyal, amely az abrak-takarmányok terén már is észlelhető, alig tudunk kibékülni. Az egyetlen dolog, amit tehetünk, hogy görcsösen ragaszkodunk minden gramm takarmányhoz és minden intézkedést felhasználunk arra, hogy az a hazai állatállomány részére tartassék fenn.

A korpakérdésben a kormányának jóakaratu intézkedése, amelylyel a meglévő korpakészletek 60%-át a gazdák részére lefoglalta, sajnos, nem váltotta be teljes mértékben a hozzáfűzött reményeket. Hogy a gazdaközönség a most annyira nélkülözhetlen korpának valóban birtokába is juthasson, annak egyetlen módja, hogy a kormány az összes korpakészleteket megfelelő magasabb árban a hazai gazdaközönség részére foglalja le.

Annál is inkább szükséges ez, mert hazai állatállományunkra nézve az Ausztriával kapcsolatos viszony folytán a kiviteli tilalmaktól alig várhatunk valamilyen hatást. Legyen szabad ezt illetőleg néhány statisztikai adatokat felemlíteni, amelyek feltűntetik, hogy néhány abrak-takarmányból mennyit hozunk be, mennyit viszünk ki Ausztriába és mennyit a vámkülföldre.

	Év	Behozatal	Kivitel összesen Ausztriába	Kivitel Ausztriába
Buza- és rozskorpa	1912.	412,415	232,464	217,803
	1913.	412,186	216,502	176,818
Malátaacsira	1912.	9,478	3,330	3,330
	1913.	10,142	4,199	4,199
Szárított moslék	1912.	3,396	20,321	18,629
	1913.	1,817	11,321	10,040
Szárított répaszelet	1912.	123,012	3,225	—
	1913.	107,612	8,831	8,831
Lenmagpogácsa	1912.	4,484	105,758	20,602
	1913.	8,262	86,094	22,444
Egyéb pogácsa	1912.	64,690	86,545	67,149
	1913.	78,129	38,465	34,863

Ezek az adatok azt mutatják, hogy kivitelünk csak a szárított mosléknál, lenmagpogácsánál és egyéb pogácsánál mulja felül a behozatalt,

ellenben buza- és rozskorpat, malátaacsirát és szárított répaszeletet többet hoztunk be, mint amennyit kivittünk. Azon takarmányoknál pedig, amelyeknél a kivitel a behozatalt meghaladja a kivitt anyag legnagyobb része Ausztriába továbbá Bosznia és Hercegovinába kerül és csak az elenyészőben kisebb rész a vámkülföldre.

Amit a magyar gazdaközönség az említett viszonyok között tehet, az csak az lehet, hogy a még meglévő takarmányokat a leggazdaságosabban használja fel. Készakarva mellőztem a takarékos kifejezést, mivel állataink takarmányozásánál a takarékoság nem mindig jelent gazdaságosságot.

E pontnál volna most a legnagyobb felvilágosító és kitanító munkára szükség. Kívánatos volna, hogy gazdasági akadémiának, tanintézetnek és földművesiskolának itthonlévő szakferfiak a vidéken előadásokat tartsanak, amelyeken gazdáinknak elmondanák, hogy az adott viszonyok között mi módon járjanak el, hogy állatállományukat takarmány hiányában ne kellesen vágóhídra vinni. Fel kellene hívni a figyelmet az összes szükség-takarmányokra, amelyekről takarmányinség idejében a „Köztelek”-ben már többször volt szó.

Sajnos, hogy minálunk a háborúval kapcsolatos táplálkozás és takarmányozási kérdések megoldásánál a jóakarattal meg volna, de hiányzik a gyors organizáció, amire pedig elsősorban volna szükség. Mi történik a téren Németországban? Olvassuk, hogy Berlinben tanfolyamot tartottak, melyen a háborús táplálkozással kapcsolatos ismeretek terjesztésére egy vezérkart neveltek, amelynek egyes tagjai az ország minden részében megisméltik ezeket az előadásokat és megtanítják a népet arra, amire most szükség van. Képviselők, tanárok, tanítók, papok, hölgyek vesznek részt e tanfolyamban, amelyben Berlin legerősebb fejei hallatják szavukat. Ránkérve is érdeklődjék, mit adnak elő e néhánynapos tanfolyamon. Az előadások címe a következő:

1. A táplálékhiány fedezése.
2. A növénytermelés és állattenyésztés jelentősége táplálkozásunkra nézve.
3. A gyümölcs- és zöldségtermelés jelentősége.
4. A háborús növénytermelésről.
5. Trágyázásról, különös tekintettel a nitrogénkérdésre.
6. Állataink gazdaságos takarmányozásáról.
7. Miként alakítsuk át gazdaságunk műszaki vezetését a háború tartama alatt.
8. A hus és annak felhasználása háztartásunkban.
9. A háborús kenyérről.
10. Az időszakos táplálkozásról.
11. A háborús konyháról.
12. Módoz és eszközök háziasszonyaink kitanítására.

Milyen tisztelt Szakosztály!

Előadásom végére értem. Nem tudom, vajjon annak tartalma sokakban nem keltette-e eszűdást? Részemről úgy véltém a megtisztelő megbízatást legjobban megoldani, ha csak általános nagy körvonalaimban tárgyalom a szóbanforgó nagy kérdéshalmazt és még a speciális részekben is inkább óhajokra, mint határozati javaslatokra szorítok. A fennálló nehézségeket ismerjük. A kormány ezek elhárítására sokat tehet és tesz is, de a nagyközönségnek sem szabad a téletlenség és kritika kényelmes álláspontjára helyezkedni, hanem észszerű életmóddal hozzájárulni ahhoz, hogy minden nagyobb bajnak még idejében elejét vegyük. (Élénk tetszés, taps és éljenzés).

Hutya Ferenc dr. elnök elismerését és köszönetét fejezi ki maga és a szakosztály nevében az előadónak alapos és tanulságos előadásáért.

Az előadáshoz fűződő vita kapcsán Koppány Géza figyelembe idézi, hogy akkoriban, mikor 24 év előtt először vezette be a répaszelet szárítását és már 20 éve annak, mikor ő a meláskészítést meghonosította Magyarországon. — Cselkő tanár által ösmertette az eredményeket — midőn a cukorgyárak meláskészlete bőségében állott még a gazdaközönség rendelkezésére, takarmányozási célokból alig egy pár gazda vette igénybe ezt a különben igen értékes takarmányt.

Az 1914. kampány kezdetén sem vették igénybe és nem jelentkeztek a gazdáink kellő időben, mert csak a felmaradó és gazdák által, etetési célokra nem igényelt meláskészletek költöttek le szeszgyártási célokra. Most a gazdák, bár rohamosan emelkedett a melász iránti kereslet, elkésve már nem juthatnak hozzá. Szóval felhívja az érdeklődést ezzel kapcsolatban a szalma- és hulladékfelek feltárasának kérdésére és a külföldön elért, de különösen a százbereki Kohner báró-féle hazai eredményekre való hivatkozással javasolja, hogy a szalma- és hulladékfelek kérdéseivel a földművelésügyi kormány foglalkozzék és a kincstári birtokokon létesítsen a cél megvalósítására mintatelepeket. Egyébként a jövőre való tekintettel a gazdaközönség már most a szerződés kötések gondoskodjék arról, hogy a cukorgyárakból melászt és „szárított” szeletet is kapjanak.

Szilágyi Gyula dr. szerint a meláskészítés nemcsak most, de később is nagy fontossággal fog bírni. Egyedül melásszal lehetne a takarmány inséget enyhíteni. Kémiai adatokkal bizonyítja szóval, hogy a melász táplálékanyag-tartalma mekkora és éppen arra való tekintettel, hogy a melász milyen tápláló takarmány az állatoknak, nagy bajnak tartaná, ha a gazdaközönség az idén nem termelne répát, ami egyúttal megakaszthatná azt is, hogy a cukorgyárak elegendő melászt állítsanak elő. A kukoricaliszt-készítésnél az a baj, hogy többnyire nedves állapotban öröklék fel. Fontos, hogy száraz és csiramentes kukoricát dolgozzanak fel, amiből épp olyan izletes és jó liszt állítható elő, mint a búzából. A kormány által rekvirált kukoricából tehát a kenyérgyártás megoldható.

Emőd József 15 évi tapasztalatára hivatkozva, különösen a lovak takarmányozásánál igen kitűnő takarmánypótló szernek tartja a melászt. A lónál teljesen pótolja a zabot, sőt a ló melász etetése mellett, sokkal jobban érzi magát és kólikát is ritkábban kap, mint mikor zabbal etetik. A gazdaközönség melászszükségletének ellátásával az OMGE.-nek foglalkoznia kell, főleg azért, mert a hadseregnek zabhiány van, a zabot pedig mással, mint kukorral pótolni nem lehet. Szóval semmi veszélyt nem látna abban, ha a nyerscukor egy részét a pénzügyminiszter feloldaná és a hiányzó zab helyett kiadná a hadseregnek. A nyerscukorral való etetés be fog válni és Németországban már foglalkoztak a kérdéssel és igen szép eredményt értek el e téren. Gondoskodni kell a hadsereg szükségletének kielégítése mellett a gazdasági igazállatok ellátásáról is. Minden eszközzel azon kell lenni, hogy a gazdaközönségnek melász álljon rendelkezésére és ha a cukorgyárak le is kötötték meláskészletüket a szeszgyártásnak, a kormány rekviráljon a meglévő készletekből a gazdaközönségnek annyit, amennyit jövő őszig elegendő lesz. Intézzék az OMGE. sürgős felterjesztést a kormányhoz, hogy a meláskészleteket bocsássa a gazdaközönség rendelkezésére, ha kell, akár rekvirálás útján is. (Általános helyeslés.)

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2-4. SZ.

SZALLIT:

tatai, tokodi, dorogi
akna-, dara-, darabos és
cséplési
szenet. brikettet. meszet. cementet.

felsőgallai és miskolc-
diósgyőri
darabos és
épitkezésel

felsőgallai
M. A. K. ... véd-
jegyű porland-

BORSODI SZÉNBÁNYÁK RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2-4. SZ.

SZALLIT:

Királdi
Sajószentpéteri
Sajókazai
Rudolftelepi és
Kazincsi
akna-, cséplési és darabos
SZENET

Sas László a takarmányozási kérdéssel kapcsolatban munkáshány orvoslására is felhívja a figyelmet.

Wiser István Emődy József szavaira hivatkozván, megjegyzi, hogy a nyerscukor felhasználásának kérdésével majd akkor fog bővebben foglalkozni, ha megfelelő adatok állnak rendelkezésére. Annak idején nem fogja elmulasztani, hogy a gazdaközönseget tájékoztassa a nyerscukor etetésének kérdéséről.

Elnök, több felelő nem lévén, kimondja határozatiilag, hogy a szakosztály javasolni fogja az igazgató-választmánynak oly értelmű lépések megtételét a kormánytól, hogy a szeszgyarak részéről lefoglalt meláshézeszetek bocsátassanak, ha másként nem, rekiválás útján a gazdaközönség rendelkezésére. Másik javaslata a szakosztálynak az, hogy a kormány a málnok által előállítható korpának ne 60, hanem 100%-át foglalja le. A nyerscukor oldassék fel, hogy a zab pótolható legyen vele, azután rendezzenek a vidéki gazdaszervezetek bevonásával felolvasásokat, hogy a gazdaközönség tájékozódjék a közéletmezés és állattakarmányozás időszerű kérdéseiről. Együttal felkeri a szakosztály az OMGE. igazgató-választmányát, hogy ajánlja a kormány figyelmébe a szalma- és hulladéktelek feltárasának kérdését.

III. Bizott-ágok megalakítása.

Elnök előterjesztésére megalakította a szakosztály a bizottságokat és a lótenyésztési, a lóvásárbíró, a tenyészállatvásár- és gépkiallítás-rendező, az igáslóvásár- és kiállítás-rendező és a tejgazdasági bizottságok elnökeivé és tagjaivá a multéviakat választották meg.

Egyről-másról.

(A tavaszi gazdasági munkák biztosítása. — Kapálógépek megrendelése. — Kérjük ki a cseledeket. — Az új kukoricarendelelet. — Egyes tenger-bejelentések érvénytelenítése. — A cukorrépa terület csökkentése és a répa ára. — A mezőgazdasági üzemből nékülözhetetlen, újonnan behívott B) osztályú népfelkelők felmentése. — Vetőmagküldemények gazdák számára. — Az állami kertészeti telepek a közéletmezés szolgáltatásban. — Darányi Ignác az aratás biztosításáról. — A gazdák és a tejszerződés. — Gabonagyedárúság terve Romániában. — A kénsavas ammóniák és mézszintrogénkészletek lefoglalása.)

Országszerte megindultak a tanácskozások a vármegyékben a tavaszi munka biztosítása érdekében a földművelésügyi miniszter felhívása nyomán.

A földművelésügyi rendelet igen széles hatáskört biztosít a közigazgatásnak és a megalakítandó gazdasági bizottságoknak. A kérdés most már csak az, hogy vajon lesz-e elég erély, kellő tapintat és határozottság a felelősséget viselő közigazgatási közegekben és a gazdasági társadalom vezető tagjaiban arra, hogy a miniszter intencióit meg is valósítsák a gyakorlatban.

Ma félre kell tenni minden személyes tekintetet, minden érzélgősséget s a legnagyobb eréllyel és szigorral is, ha kell, biztosítanunk kell a gazdasági élet folytonosságát. Hogy miként, erre minden vármegyébe a maga határain belül keressen módokat és eszközöket, külső

segítségére ne számítson senki, mert számításában könnyen csalódás érheti.

Igen is, fizessük meg a munkást becsületesen, mert ma drága minden s megelni csak nagyobb kereset mellett tud, de a leghatározottabban már esirájában le kell törni minden remtenciát, minden oly gonosz törekvést, amely a gazdanak mai szorult helyzetéből jogtalan előnyököt óhajt magának biztosítani.

Vegyen a munkásnép a gazdákról példát, akik hadhivomult eszédek illetményét, bár arra kötelezettek nem voltak, kiutalták; sokan még azután is, hogy a hadisegély kiutaltatott, de a lakás és járuléka kedvezményében meghagyták az egész tétlen át. S ébredjen tudatára végre mindenki széles e hazában, hogy a hazaárulással egy jelentőségű bünt követ el, aki a mezőgazdasági termelés megbénítására, csökkentésére, lehetlenné tételére tör, akár közvetlenül az elégedetlenség szításával, akár olyan követelések felállításával, amelyek a mezőgazdálkodás folytatását lehetlenné teszik.

Ezekkel szemben a haditörvények szigorát kell alkalmazni, amire, reméljük, a magyar munkásnép józansága mellett nem leend szükség.

A mezőgazdasági munkák biztosítása érdekében felhívjuk gazdáinkat, hogy meelőbb rendeljék meg gép-zükségleteiket, de különösen kapálógép- és eszközzükségleteiket, mert a munkás-kézi hiánya mellett a kereslet bizonynyal nagy lesz s ha a készlet elfogyott, az idényben ugyancsak bajos, sőt lehetetlen lesz az ezirányú szükségletet fedezni.

Ma azonban az a helyzet, hogy bármily tömegű rendeléseket fedezni tudnak a gyarak, mert van még idő arra, hogy a kapálásig a kellő mennyiséget kitermeljék.

A tavaszi munka biztosításának legfontosabb kelleke, amugy is megritkult eselédállományunk biztosítása.

A 19 és 20 évesek s majd később a 37—42 évesek közül besorozott eseledek felmentését sürgősen kérelmezzük a földművelésügyi miniszternél, ugy mint ezt a 24—36 éves B) osztályú népfelkelőknél történt.

A katonai szolgálat alól ilyképp mentesítettek bizonynyal háfával lesznek a gazda iránt, amint-hogy ha a felmentett alkalmazását bármely okból elhagyná, a gazda kötelessége ezt a közigazgatási hatóságnál bejelenteni.

Az Országos Gazdasági Bizottság által vásárlandó kukorica bejelentésének határideje meghosszabbított. Igen helyesen, mert a március 1-i határidő tényleg rövid volt arra, hogy a rendelet fontosságát a nép is megértse.

Március 15-ig mindenki számot vehet magával s illetve bejelentendő kukoricafelelegével.

Mult számunkban az első rendelet értelmezésénél annak a véleményünknek adunk kifejezést, hogy az Országos Gazdasági Bizottság részére csak termelők jelenthetnek be kukoricát s kereskedők nem, mert a földművelésügyi miniszter felhívása világosan a termelőkhoz s nem a kukorica birtokosaihoz volt intézve.

Ez a felfogásunk, sajnos, tévesnek bizonyult, mert tényleg kereskedőknek is megadatott a jog készleteik bejelentésére. Azon a visszaélésen azonban, amelyet egyes kereskedők azáltal elkövettek, hogy az első rendelet kihirdetése után nyomban a vidéken kukoricát vásároltak a termelőktől, akiknek akkor még sejtelmük sem volt az új rendeletről, azaz ezeknek tudatlanságával rutul visszaéltek, a több oldalról felmerült jogos s általunk is tolmácsolt panaszok alapján a második rendelet a február hó 15. és 23-ika között kötött kukorica adásvételi üzleteket semmiséknek jelenti ki.

Ezzel a radikális intézkedéssel az első rendelet mulasztása orvosoltatván, mindazok, akiken tudatlanságuk miatt sérelem esett, kukoricájuk birtokába jutottak s azt az Országos Gazdasági Bizottságnak felajánlhatják, sőt ez erkölcsi kötelességük is.

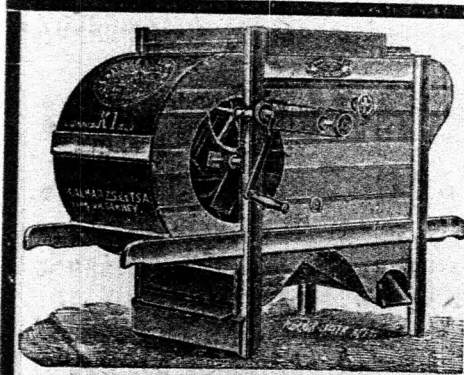
Az említett újabb kukoricarendelet, amelyet a Budapesti Közlöny f. hó 3-iki száma 798/1915. M. E. szám alatt közöl, így szól:

Ha valaki a 610/1915. M. E. számú rendelet 3. §-a alapján az Országos Gazdasági Bizottság részére való megvétel céljára olyan tengeri-készletet jelentett be, amelyet a bejelentő az 1915. évi február hó 15. napján, vagy ezután február hó 23. napjáig bezárólag mástól vásárolt, a jelen rendelet életbelépésének napjáig azonban birtokába még nem vett: az ilyen bejelentés, ugyszintén az az adásvételi szerződés, amellyel a bejelentő a bejelentett készletet az említett határidőn belül megvásárolta, hatálytalan és az eladó, aki a készletet tényleges birtokában tartja, jogositva van ezt a készletet is a 790/1915. M. E. számú rendelet értelmében 1915. évi március hó 15. napjáig bezárólag az Országos Gazdasági Bizottság részére való megvétel céljára saját nevében bejelenteni. A hatálytalanra vált adásvételi szerződés alapján a vevő az eladótól — minden kártérítési igény nélkül — csupán az esetleg adott foglaló, előleg, vagy vételár visszatérítését követelheti.

Ausztriában a kormány már hatalmi szóval döntötte el a cukorrépa terület redukeiojának a határát. A maximuma 30%. Sokkal kevesebb tehát, mint amily határig mi terveztük a redukeioit. De más viszonyai is vannak Ausztriának. Ott ma az iparban nem foglalkoztatható asszony-nép egész tömege szívesen vállal munkát a mezőgazdaságban. Nálunk azonban sokkal ritkább a lakosság s a rendelkezésre álló asszony- és gyermekmunka száz másféle alkalmazást talál ma a férfierő pótlására a mezőgazdaságban.

Nálunk tehát magasabb redukeioval kell számolni s mindenestre tisztában kell lenni azzal is, hogy aki hadba vonult, az répa termelésére egyáltalán nem kötelezhető.

Leghelyesebb, ha a termelők érdekeltsége gyaránként vagy körzetenként szervezkedik és beszéli meg a redukeio, valamint az új szerződések kérdését, amint ezt az osztrákok már meg is tették. Az osztrák gazdák Prágában tárgyalnak az osztrák cukorgyárakkal az új szerződések répaáraitól. A gazdák 2-20 K. alapárát követelnek s 24—30 K. nyerscukor mellett 10 fillér, 30 K-n felül 9 fillér felülárát, pré-

Ha Ön meg akarja ismerni a legújabb
eredeti „Kalmár“-rostát,
 sziveskedjék árjegyzéket kérni, amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.
KALMÁR ZS és TÁRSA gégyara, HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Vezérképviselő: A M. Kir. Államvasutak Gégyarának Vezérügynöksége, Budapest, V., Vilmos-császár-ut 32.

miumot. A gyárak 2 K. alapárát kínálnak s 20—30 K.-ig emelkedő nyerscukorárnál 10 fillér felülárát, azonfelül semmit, a maximális cukorrépaár tehát 3 K. volna. Az alkudozás tovább folyik s nem kétséges a mielőbbi megegyezés, amely tájékoztatásul szolgálhat a mi termelőinknek is.

A földművelésügyi miniszter valamennyi gazdasági egyesület elnökével közölte a napokban tájékoztatásul, hogy az 1896., 1895. és 1891. évben született B-osztályú népfelkelésre kötelezetteknek február hó 18-tól március hó 24-ig terjedő időben folyó népfelkelési bemutatószeremlére történt behívásával kapcsolatban értesítette a főispánokat, hogy az e korosztályokba tartozó nélkülözhetetlen mezőgazdák és mezőgazdasági alkalmazottak tényleges szolgálat alól való ideiglenes felmentése iránt ugyanazon elvek szem előtt tartásával és ugyanazon módokat szerint lehet javaslatot tenni, mint amelyek az 1878—1890. években született népfelkelésre kötelezettek vonatkozásában 1914. évi november hó 27-én kiadott 12824. számú földművelésügyi miniszteri rendeletben megállapítottak s amely rendeletet különben lapunk múlt évfolyamának 77. számában egész terjedelmében közöltük is.

Hasonló intézkedést tesz majd a kormány előreláthatólag a 37—42 éves B-osztályú népfelkelők most elrendelt felülvizsgálatán alkalmazsáknak találandó nélkülözhetetlen gazdákra és gazdasági alkalmazottakra nézve. De addig is a legnyomatékosabban kell arra a körülményre utalnunk, hogy az e csoportba tartozó népfelkelőknek éppen aratás idejére való behívása oly nagymértékű megesapannását jelentené a még rendelkezésre álló, amugy is fogyatékos munkárával való szabadságolásoknak a lehetőségig való kiterjesztésével lehetne ellensúlyoznunk. Mint halljuk, a hadvezetőség teljes mértékben méltányolja is ezt a szempontot s biztos remény van rá, hogy a földművelésügyi kormány közbenjárása eredményesen fog járni s a legszorgosabb gazdasági munkálatok idejére a nélkülözhető hadbavonultak és a lábadozók köréből annyit fognak szabadságot, amennyit csak a katonai érdekek sérelme nélkül egyáltalában lehetséges lesz.

Az OMGE. közbenjárása folytán a vetőmagvak akadálytalan és gyors szállítása tárgyában a kereskedelemügyi miniszter rendeletet adott ki, hogy a tavaszi vetés és veteményezés akadálytalan elvégzése biztosított. E rendelet végrehajtása gyanánt a magyar királyi államvasutak igazgatósága ugyancsak rendeletileg intézkedett, még pedig a következőképpen: Az egész és fél kocsiakománnyu, valamint a 3000 kilogramm kihasználással állomási kocsiiban továbbított vetőmagküldemények azokon a vonalakon, ahol gyorstehervonatok is közlekednek, ezekkel a vonatokkal, amely vonalakon pedig csakis katonavonatok közlekednek, azzal a legelső katonavonattal továbbíttassanak, amely katonavonathoz a kocsi vagy kocsi hozzáadhatók. Szállítási sorrend tekintetében a vetőmagküldemények

minden más polgári teherátut megelőznek és egy sorba helyezendők az élelmiszerekkel és a gyórsárukkal.

A földművelésügyi miniszter úgy intézkedett, hogy az állami kertészeti és gazdasági telepeken elsősorban korai zöldségeket és kertiveteményeket termesszenek, még pedig az eddigi kerti természet keretein túl lehetőleg mindazoknak a szántóföldi területeknek ilyen módon való hasznosításával, amelyek egyébként még elfoglalva nincsenek s egyik vagy másik zöldségtermő vagy vetemény termesztésére alkalmasak. Ilyen korai termények volna a következők: előcsirázott korai és középkorai burgonya, kifejtő borsó, fehér-magva, de zöld főzésre is alkalmas bab, murek-répa (carotta), rövid és középhosszu fajtákban, spenót és sóska, főzeléktök, junosnap káposzta, kalaráb, esemegetengeri, hónapos- és nyári retek, saláta, továbbá dinnye, uborka.

Emellett nem hanyagolandók el a későbbi fogyasztásra alkalmas zöldségfélék sem, amilyenek a paradicsom, paprika, hagyma, a téli fejek-káposzta, az olasz kel, a sütőtök stb. Az állami kertészeti és gazdasági telepek az előmunkálatokat már meg is indították s az eddig kertészeti célokra használt holdszám fölül az összes telepeken kétszáz holddal nagyobb területet vettek kertészeti művelés alá. Arra is kötelezte a miniszter a telepek vezetőseit, hogy a természetet buzdítsák és lassákkal megfelelő tanácsokkal; ha pedig a telepeknek felesleges palántáik maradnának, azokat is bocsássák ingyen a termelőközönség rendelkezésére.

A Magyar Gazdaszövetség legutóbbi igazgatóválasztmányi gyűlésén Darányi Ignác dr. elnöki megnyitójában tömör és találó szavakkal foglalta össze azokat a hadviselés eddigi tapasztalataiból leszűrhető igazságokat, amelyek a magyar agrárpolitika legfényesebb, mert lecafolhatatlan tényekben gyökerező igazolását adják. Hol volna ma — ugymond —, ha a gazdátársadalom nem adott volna a hazának annyi hőst és lelkes katonát, a mezőgazdasági vámvédelem pedig termelésünket a jelenlegi fokra nem fejlesztette volna. A harc fegyverrel folyik: karddal és gazdasági fegyverekkel. Az ellenség célja kielehezítésünk és e terv ellen való küzdelemben éppúgy harcolnak a termelők és a fogyasztók, mint a fegyveres harcban a katonák. Ebben a gazdasági harcban mindenkinek megvan a maga fontos szerepe. Ifjak, agdok, nők küzdenek itthon s erős a meggyőződése, hogy ez a küzdelem méltó lesz a harcterek küzdelmeihez. A bizton várt győzelemnek azonban előfeltételei vannak. Elsősorban meg kell művelni a földet ésehhez szervezni a gazdasági munkát. Helyes irányba kell terelni a közlekedést, annak forgalmát és gondosan, helyes beosztással kell szervezni az emberi és állati fogyasztást. Mindezekhez nem elég, hogy az állami és társadalmi intézkedések ne ellenkezzenek egymással, azoknak egymást szervesen ki kell egészíteniük. Az óragépezet összesség pontosságára van most szükség. Az intézkedések ne legyenek sem elkésztettek, sem elhamarkodottak.

Első szempontnak kell lennie mindenesetre hadseregének, de ezen a körön belül gazdasági érteket kell tanusítani. A hadiszolgáltatás tekintetében egyenletesen kell igénybevenni a gazdaközönséget s bizalmát ébren tartva, buzdítani kell a gazdát, de megadni neki egyúttal a feltételeket ahhoz, hogy maga alatt a talajt biztosnak érezze. Ha így járunk el, amihez várt munka szükséges, nincs okunk a féltékenységre de biztosan hiszünk, remélünk a győzelemben.

Ilymódon, a fennforgó nagy nehézségek dacára biztosítottak látja Darányi Ignác a tavaszi aratásán még fontosabb aratási munkálatoknak a körülmények kényszerítő parancsszavához alkalmazkodó elvégzését is. Feltéve, hogy a kormány kellő tekintettel lesz arra, hogy mezőgazdaságunk az erősen megesapant cseléd- és munkáserőnek további elvonását nem bírja el s ennél fogva az üzemiükben nélkülözhetetlen és pótolhatatlan kiszagdák, valamint a cselédség és szerződött aratómunkások behívását lehetőleg az aratás utáni időre halasztja; továbbá ha az aratási munkálatokhoz szükség esetén kirendelendő közérő térítmenyei, szakmányban számítva, országos rendelettel már most megállapíttatnak a gazdasági munkásoknak külföldön való elszegődését megakasztják.

Az abraktakarmányeműek több száz percentig terjedő megrágulása s emellett a készletek utánapótlásának egyre növekvő bizonytalansága, sőt lehetetlensége, továbbá a cseléd- és munkási hiány, a fogatok és az igásjószág elvitelve katonai célokra: mindez a legsúlyosabb helyzet elé állította tejszolgáltatásunkat. Egyre kapjuk olvasóink köréből a panaszokat, hogy eddigi szerződéseik mellett az általuk szállítandó tejszolgáltatással ráfizetnek s ennél fogva inkább feloszlatták tehenészetüket, sem hogy az eddigi veszteséges küzdelemet tovább folytassák. Számszámra menő tejszolgáltatási számadatok és tejszállítási szerződések ismerete alapján megállapíthatjuk, hogy ezekben a panaszokban semmi túlzás sincsen s hogy a mutatkozó bajok sürgős orvoslása nélkül városaink, de kiváltképpen a székesfőváros tejjel való ellátásában a legnagyobb zavarok következhetnek be.

Amidőn tejtermelő gazdáink túlnyomó része jelenlegi tejszolgáltatását megkötötte, vagyis múltévi augusztus és szeptember hónapokban, természetesen a háború dacára sem számolhattak a korpa- és egyéb takarmányárak száz-, kétszáz-, sőt háromszáz percentes drágulásával, valamint hogy nem számolhattak akkor még azzal sem, hogy igásjószágukat, fogataikat oly nagy számban kell majd katonai célokra átengedniük s hogy így egyrészt a tejszolgáltatás a vasuti állomásra való szállítása nagy költségtöbbletet okoz, másrészt pedig a tehenek járomba fogására is rákerül a sor. A földművelésügyi kormány által a malmoknál lefoglalt kedvezményes áru korpához a gazdasági felügyelők utalványai alapján alig tudott néhány gazdaság hozzájutni, mert a malmok korpa helyett csak a készletek kimerüléséről panaszoló leveleket küldözgetnek s legfeljebb az eddig le nem kötött, szabad korpamennyiségből aló szállításra tesznek — mesébevalóan magas —

**Csodás terméstöbbletet eredményez
a szárított kőbányai
hizó-sertéstrágya.**

Ingeny küld utasításokat, bizonylatokat a
Budapest-kőbányai trágyaszárítógyár
BOÁNYI, SCHIET UMPF és TÁRSÁ
Budapest, IX., Üllői-ut 21. sz.

áránlatokat. A gazdáknak a vasuti állomáson átvett tej literjéért a jelenlegi szerződések szerint átlagban fizetett 18—20 fillérből, amely 22 fillérig, vagy éppen azon felül csak kivételesen emelkedik, persze teljes lehetetlenség a hirtelen megnövekedett termelési költségekre fedezetet találni. Így akárhány gazda kénytelen lesz tejtermelését csökkenteni, vagy éppen beszüntetni, hogy legalább a veszteségek további emelkedését elkerülje, hacsak tejéért az átvető kereskedő meg nem adja a termelési költségek tényleges emelkedésének megfelelő többletet.

Mert ha az érem másik oldalát nézzük, azt látjuk, hogy például a székesfevárosban a fogyasztó kicsinyben 36—38—40 fillért fizet ma annak a tejnek a literjéért, amelyet a termelő 18—20 fillérről szállít a kereskedőnek. Vagyis a rendes viszonyok között 10—12 filléres különbözetet a tej átvételi és kicsinybeni eladási ára között, ime, 18—20 fillérré emelkedett, jóformán megkétszereződött, de ezzel a többlettel a fogyasztó csaknem kizárólag a közvetítő kereskedelemtől adózik. Mert hiszen a termelő öszszel jó, ha 1—2 filléres áremelést kapott, holott éppen az ő költségei duplázódtak meg, míg a szállítási díjak és a kereskedők üzemi költsége ma is ugyanazok, mint a tejszerződések megkötése idejében. Hogy a teja mai viszonyok között drágább lett, ezt a fogyasztóközönség is megérti és — bármennyire nehezére esik — természetesen tartja. Meg is fizeti az ártöbbletet, csak kapjon tejet maga és gyermekei részére.

Árde míg a városi fogyasztók azt hiszik, hogy a gazdának fizetnek a tejért többet s így a termelési költségek emelkedését ők viselik: addig a valóság az, hogy az áremelkedésnek csak a kereskedő látja hasznát, akinek pedig aránytalanul kisebb mértékben emelkedtek az üzemi kiadásai, mint a termelőnek. Néhány tejkereskedő be is látta ezt és önként felemelte a szerződésileg kikötött átvételi árat, mert különben vevőit tejhiány miatt nem elégíthetné ki. Más kereskedők azonban mereven ragaszkodnak a tejszerződésükhöz és a termelő kártalanítására egyáltalán nem hajlandók, noha maguk természetesen zsebre teszik a magasabb piaci árak hasznát. Nagyon is érthető, ha az a gazda, akitől a malom és a takarmánykereskedő, a vis majorra való hivatkozással tagadják meg a régi kötések szállítási, maga is be készül szüntetni a reá nézve csak veszteséggel járó üzemet és — ugyancsak a vis majorra való hivatkozással — egyszerűen abbahagyja a tejszállítást. Mielőtt azonban erre kerülne a sor, azt ajánlanók, szólítsák fel tejtermelőink vevőiket a tej átvételi árának méltányos emelésére, hogy a nagybani és kicsinybeni árak régi aránya ismét helyreálljon. Másrészt az abraktakarmányok árszabása, a tej nagybani minimális és kicsinybeni eladási árának bizonyos szabályozása is kívánatos volna, hogy a tejtermelés jelenlegi arányában, a fogyasztók újabb megterhelése nélkül, fenttartható legyen.

A bécsi „Müllerstube“ közlése szerint a román kormány gabonaegyedárúság behozatalára készül,

amely a gabonakivitelt teljesen az állam kezébe adná, míg a belföldi gabonakereskedelmet szabadon hagyná. Már jelenleg is úgy áll a helyzet a román gabonakiviteli tilalom következtében, hogy gabonát csak a kormány esetről-esetre megadott engedélye alapján szabad kivinni. A gabonakivitel tehát teljes mértékben a román kormány rendelkezése és ellenőrzése alatt áll, minthogy a kiviteli engedély kérelmezésénél a rendelési hely megjelölése és az eredeti költével bemutatása kötelező, kizárólag a kormánytól függ, hová enged meg vagy tiltja el a kivitel.

A gabonakiviteli kereskedelem tervbevolt központosításának főcélja nem is az állam ellenőrzési jogkörének további kiterjesztése, hanem az üzérkedés meggátolása. Az utóbbi időben ugyanis egyes kiviteli cégek és spekulánsok kivitel céljára nagy gabonakészleteket vásároltak össze s ezzel egyrészt felverték az árakat, másrészt sok gabonát elvontak a belföldi forgalomból. Az áremelkedés erősen terheli a belföldi fogyasztást, de emellett a termelőnek nincs haszna belőle, mert a készletek túlnyomó része már a közvetítők kezén van s ezek a maguk zsebére hajtják fel az árakat. A román közlélemezés szempontjából különösen nagy veszedelmet jelentene a kukoricával való illetlen üzérkedés, mivel a kukorica a román nép táplálkozásában a legfontosabb szerepet játsza. A kormány tehát meg akarja gátolni a belföldi árak spekulatív felhajtasát, de viszont fenn óhajtja tartani — úgy látszik — a lehetőséget a felesleges készleteknek külföldön való értékesítésére is. Így jutott el a gabonakiviteli egyedárúság gyakorlati megvalósításához, aminek tanulságai és eredményei mindenesetre teljes érdeklődésünkre tarthatnak számot, nem is szólva arról, hogy ily módon a Romániából hozzánk való gabonabehozatal eshetősége a román kormánynyal való meg egyezéstől válik függővé s így felment bennünket egyes üzérkedéssel való alkudozásoktól.

A hadiszolgáltatásokról szóló törvények alapján a m. kir. honvédelmi miniszter az országban 1. hó 3-án található kénsavas ammóniák- és méz-nitrogénkészleteket hadicélokra vette igénybe, úgy azokat is, melyek március 3-ika után gyártottak. Mezőgazdák és mezőgazdasági szövetkezetek mezőgazdasági célokra felhasználhatják azokat a méz-nitrogénkészleteket, melyek március 3-án birtokukban volt, avagy amely részükre április 15-ig szállítatik, továbbá a jelzett napon birtokukban lévő kénsavas ammóniáknak egyharmadát, de természetesen folyó hó 18-ig ezen készleteket is be kell jelenteni.

Ezzel tehát nitrogénműtrágyák egyáltalán nem állanak mezőgazdaságunk rendelkezésére, mert chilisálétrom már régen nincs, a fentiekben kívül pedig csupán a 13%-os nitrogént tartalmazó norvég salétrom jöhetne még figyelembe, tudunkkal azonban ebből nincsenek nálunk készletek, sőt alig hinnők, hogy legyen az országban olyan mezőgazdasági szövetkezet, melynek számottevő méz-nitrogén vagy akár

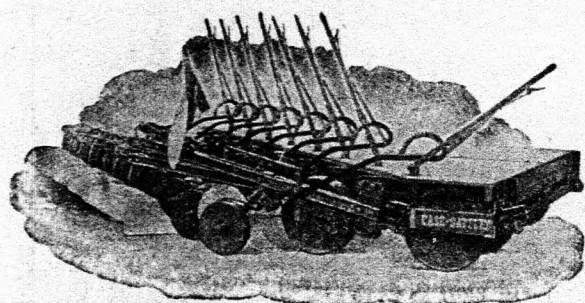
kénsavas ammóniák készlete is legyen. Hazánkban ugyan távolról sem játszanak a nitrogénműtrágyák olyan fontos szerepet, mint Németországban, mindamellett különösen a szőlő, a dohány meg a cukorrépa nagyon is meg fogja érezni a nitrogénműtrágyák hiányát, melyeket a dohányynál meg a répánál most már semmivel sem lehet helyettesíteni. A szőlőkben ellenben az egyes nagyobb városokban rendelkezésre álló vérliszttal, ha nem is teljes mértékben, de pótolható a nitrogénműtrágya. A gyenge őszi vetések tavaszi feljavítására sem alkalmazhatunk nitrogénműtrágyákat s e helyen is be kell érniük a szuperfoszfát felülhasználásával, amely különben a legtöbb esetben rendkívül kedvező hatást fejt ki.

A termelés szervezése a munkaerő csökkentése szempontjából.

Bármilyen vérmes reményektől kecsegtetve nézünk is a bekövetkezendő áldásos béke elé, mégis, amíg oda jutunk, hogy annak gyümölcseit élvezhetjük, bizony addig még nagyon sok nehézséggel kell megküzdnie mindenkinek, kiváltképpen pedig a gazdának, magasztos hivatása: a termelés terén. Különösen a munkaerő hiánya állítja a gazdát nagyon fogas kérdések elé. A munkaerő pótlásáról, illetve a meglévő munkaerőnek beosztásáról kell jó előre gondoskodnunk, hogy a többnyire időhöz kötött gazdasági munkákat úgy elvégezhessük, hogy a termelés érdekei a lehetőséghez képest csorbát ne szenvedjenek. Hogy ezeknek a munkálatoknak idejében való elvégzése vagy el nem végzése — az egyes és az egész nemzet szempontjából — milyen nagy horderejű a jövőre nézve, azt mindenki tudja. Ezért fontos, hogy a rendelkezésre álló munkaerőnek minél tökéletesebb kihasználása végett válasszuk össze természetű növényeinket és ezek területi arányát. Amint ugyanis a gazdaság állandóan magas jövedelmét a termelés változatosságával a legjobban biztosíthatjuk, úgy a munkaerő legteljesebb kihasználását a változatos növénytermeléssel kapcsolatos munkabeosztás teszi lehetővé.

E tekintetben ugyan most csak a tavasszal vetendő növényeinkről lehet szó, mert hiszen az ősziokról beszélni ugyanis már: eső után köpenyeg, de azért mégis felemlitem, hogy éppen a munkaerő jobb és tökéletesebb kihasználása szempontjából nagyon fontos szerepet játszik az őszi takarmánynövények termelésének szénanyerés céljából való felkarolása. Ahol ezek már kellő figyelemben részesülnek, ott nagyban hozzájárulnak ennek a kérdésnek sikeres megoldásához. Most van az ideje annak, hogy az eddigi tervezetesei alapján határozzon a gazda üres földjeinek megművelésére és bevetésére nézve, amikor tisztán láthatja, hogy mennyi szántani valója maradt tavaszra, valamint igaz erejével is biztosabban számolhat, mivel feltehető, hogy a birtokában lévő állományoknak már nem esik bántódása. Ezirányú előszámításainkat most a régi hagyományoktól és szokásoktól eltekintve

CASE

GŐZ- ÉS BENZIN-SZÁNTÓGÉPEK

gazdaságos és megbízható üzemükkel mindenütt kitűntek.

A jelenlegi munkás- és igrhiány közepette rendkívüli szolgálatot tesznek a gazdának.

Azonnal szállíthatók a régi normális árban. Bővebbet

HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52/B. SZÁM.

akként állítsuk össze, hogy azokban karoljuk fel minden olyan, az adott körülmények között haszonnal művelhető növény termelését, amelynek munkálataival a rendelkezésre álló fogatos és kézierő megbírhathat. Ez a munkaerőnek tökéletes és legjobb kihasználását azáltal teszi lehetővé, hogy egyrészt a vetési, másrészt és főképpen a művelési és betakarítási munkálatok idejének elosztásával minden munkának idejében való elvégzését lehetővé teszi és így a munkatorlódások elkerüléséhez vezet. Tehát hangsúlyozom, hogy nem kísérletezést ajánlok, hanem mindenkinek csak az ő saját gazdasági viszonyai között eddig is kipróbált és bevált növényeknek és növényféléseknek olyan összeválogatását és területi arányosítását, amely megengedi, sőt lehetővé is teszi a munkálatoknak — a rendelkezésre állható kézi és fogatos munkaerő, valamint a megfelelő gépeknek és eszközöknek, nemkülönben a készült gyakorlati fogásoknak felhasználásával — emberi számítás szerint idejében való elvégzését. Ebből a szempontból nemcsak a növényfajok, de a fajták és félések helyes megválasztása is fontos tényező. Ennek megvilágítására a következőket hozom fel:

Ahol az Alföldön zabosbükönnyt még mindig nagyban termelnek szénanyerés szempontjából, ott helyesen teszik, ha a zabnak csak egy részét keverik tavaszi bükönnyel, a másik részébe őszi bükönnyt, a harmadikba szösösbükönnyt, a negyedikbe takarmányborsót, az ötödikbe pedig pl. viktória, vagy másféle borsót kevernek. De még helyesebben cselekszünk, ha a vidékünkön meghonosodott különböző időben fejlődő zabféléseket használunk fel ezen hüvelyes magvakkal való keverésre úgy, hogy ezek fejlődése közelítőleg összeessek. Így még inkább elérhető lesz az, hogy a kaszálás, szénakészítés és betakarítás műveletei nem esnek az egész területen egyidőbe. Ennek nagy jelentőségét minden gazda ismeri, mert jól tudja, hogy így aránylag kevesebb erővel lesznek ezek a munkálatok elvégezhetőek. Mellesleg megjegyzem, hogy az Alföldön már több év előtt elejtettem ennek, tudniillik a zabosbükönnynek szénanyerés céljából való termelését egyéb okokon kívül főleg éppen azért, mert betakarításával sokszor munkatorlódást okoz.

Az emberi táplálékul szolgáló hüvelyesek közül az Alföldön otthonos borsónak is különböző időben érő és más-más művelést igénylő félésegei ismeretesek. A finomabb minőségű és jobb áron is fizetett törpe borsó különböző fajtáinak termelésével nagyon jó eredménnyel foglalkoztam a békésmegyei Csorváson és bár ezek kapálást és kézi felnyívást kívánnak, de mivel június elején beérnek és a gabonaaratás előtt el is csépelhetők: nagyon alkalmasak az állandó munkaerőnek jobb kihasználására. Azonban a mostani viszonyok között általában ugyáltszik, inkább megfelelnek azok a fajták, amelyek sűrű sorba vethetők, kapálást nem kívánnak és kaszával arathatók (géppel aratni egyáltalán nem lehet a borsót), ilyen a szepesi, de még inkább a viktória-borsó, amelyeket az Alföldön szintén igen jó eredménnyel termeltem. Minőségük és áruk azonban a törpe borsók mögött van, azonban mostanság a piac bizonyára nem lesz olyan igényes, mint a rendes körülmények között. Ezek is rendszerint a gabonák aratásának meg-

kezdése előtt érnek, de betakarításuk már azok idejére esik. Mindegyik borsóféle sikerülésének a lehető korai vetés a főfeltétele.

A gazdaságunkban otthonos különböző időben érő árpa- és zabfélések mindegyikével jó lesz az idén az e célra szánt területnek megfelelő részét bevetni, még az esetre is, ha némelyik fajtának a terméseredménye nem is egészen ütne meg a mértéket. Ugyanis: ne feledjük, hogy akárhányszor munkatorlódás következtében holdanként nem is 1—2 mázsa, de gyakran igen tekintélyes érzékeny veszteség érhet bennünket és ezt éppen a különböző időben érő fajták kellő méltánylásával kerülhetjük el.

Ezeket a legkorábbi tavaszon vetendő növényeinket nyomon követi az elvetés idejében a cukor- és a takarmányrépa, ezeknél a munkaelosztódás elve a megművelésre vonatkozólag csak a vetés idejének viszonylagos eltolásával közelíthető meg, míg a fajták esetleg a kiszedés tartamát azáltal nyújthatják meg, hogy a korábban érő fajták már néha augusztusban szedhetőek lehetnek.

A burgonya fajtáiban bár nem mindenütt válogathatunk, de ezekkel és az előcsíráztatás által mindenesetre eloszthatjuk annak nemcsak a vetési és művelési, de a kiszedési munkálatait is és a különböző időben jelenhetünk meg velük. Ez is nagyobb területet érlel az idén, mint máskor.

Itt kell megemlékezni a kenderről is, mint az Alföldön általában jól díszlő olyan növényről, amely ez idén különösen a cukorrépa helyett kínálkozik fel ott, ahol a munkashiány miatt a cukorrépa területét csökkenteni kénytelenek. Vetésidőjénél fogva az igásérv, letakarítási idejét tekintve pedig a kézierő jobb kihasználásának kedvez, amellyel, hogy a jövedelmezőség tekintetében is fel akarja venni a versenyt az idén a cukorrépával.

A felsorolt és a többi korábbi tavaszi veteményeken kívül nagyon valószínű, hogy az idén nagy terület marad a késői tavaszi vetemények alá, melyeknek: a bab, tengeri, köles stb.

A tengerinek nagy területen való termelését éppen fajtáinak nagy száma teszi lehetővé. Ezekből a különböző tenyésztőt kívánó félésegekből a viszonyainknak megfelelőket úgy válogatjuk össze, hogy vetésük és megművelésük, nemkülönben törésük más-más időbe essék. Kezdehetjük pl. a vetést az aletsutival vagy pignolettóval, folytathatjuk a bänkutival, esorvási-val, putyival vagy más biztosan jól beérő fajtákkal, míg ha a vetéssel nagyon kimaradnánk az időből: ismét a rövid tenyészidejű féléseket vehetjük elő. Ha pedig tengerre nagyon elkésztettek tartandók az időt, akkor az Alföldön kölessel, vagy muharral vethetjük be földünket, amely növények tarlónövényekül is jól beváltak.

A bab termelése igen nagy fontossággal bír ma, de az Alföldön önállóan való nagyban termelését nem ajánlhatom, mert a korán beállható nagy melegt és szárazságot nem bírja ki, vagy jobban mondva: nagyon megsínyli azt. Ellenben mint köztestermény a tenger között nagyon is figyelmet érdemel ott, ahol bármi okból a tengernek kézi vagy csak egyirányú fogatos művelésére vagyunk utalva. Egyébként nagyon természetesen minden kapásnövényünket lehetőleg fogatoserővel kell művelnünk.

Csak nagyjából érintettem azokat az általánosabban termelni szokott növényeket, melyek a fajta és a vetési idő megválasztásával jelentékenyen megkönnyíthetjük a munkálatok megfelelő és idejében való elvégzését még mai nehéz viszonyok között is. Minden gazdának önmaga tudhatja a legjobban, hogy adott viszonyok között milyen növények termelésének felkarolása által lehet ez a kérdés leginkább megoldható, aminek elbírálásánál a mai nehéz időben inkább a biztonságos és a nagyobb szűlyval a mérlegelés mint a kényelem és a kecségtető nagyobb, kétséges jövedelem.

Még arra hívom fel a figyelmet, hogy az igásérv hiányán atehenek mérsékelt jármozgásával segíthetnénk, amint azt már eddig is számos éven át minden nyáron és őszen megcselekedtem a meglevő, de olykor kevésnek bizonyult igásérv segítségével jó eredménnyel és minden baj nélkül. Egyáltalán nem tudom elképzelni, hogy éppen a mostani rendkívüli időkben miért ne lehetne azt általánosán is megenni. Hangsúlyoznom kell azonban, hogy az izommunka is csak egy energiafogyasztással jár, mint a tejtermelés, tehát a megfelelő gazdagabb takarmányozásról meg ne feledkezzünk, valamint hogy csak megfelelő kíméllettel és lehető gyakori felváltással foglalkoztassuk a teheneket a nekik való könnyebb munkák végzésére, aminek ha hozzászoknak, igazán nagy hasznunkra szolgálhatnak számottevő segítségük által.

Váradi Szabó János.

A tavaszi munkálatok biztosítása Baranya vármegyében.

Az egész ország gazdaközönsége méltó aggodalommal tekint a folyó évi gazdasági munkák elé. Mindenesetre érdemes ezzel a kérdéssel behatóan foglalkozni, de ne álljunk meg a nehézségek felismerésénél és a panaszaink felsorolásánál, hanem igyekezzünk társadalmi munkával a földművelésügyi kormányzatnak a gazdasági munkák biztosítására vonatkozó rendelkezéseinek érvényt szerezni. Egyes vármegyékben már is megkezdődött ez a követendő társadalmi munka. A „Köztelek” 9. számában megírtuk már, hogy a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület, illetőleg intéző-bizottság hozzáfogott a folyó évi termés biztosítására irányuló munkálataihoz. Ez alkalommal örömmel közöljük, hogy a Baranya vármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya 1915. február 21-én tartott gyűlésén szintén a legnagyobb készséggel vállalta a folyó évi munkálatok, illetőleg termés-biztosítás végett a vármegyei intéző-bizottság hatáskörébe utalt teendőket s ezek sikeres végrehajtására egyelőre a következő munkatervet dolgozta ki:

1. Lehetőleg rövid időközönként ülésezik s emellett a felmerülő sürgős ügyek gyors elintézése érdekében az elnökségből, a kir. gazdasági felügyelőből, a gazdasági tanárból és az igazgatóválasztmány egy gyakorlati gazda tagjából a szükséges bizottságot küld ki.

2. Kiegészíti magát a járási főszolgabírókkal s velük állandóan szoros érintkezést tart fenn, hogy a vármegye egyes vidékein uralkodó viszonyokról, jelesen a községekben, illetve körjegyzőségekben működő helyi gazdasági bizottságok tevékenységének eredményéről tájékoztatást

HEUCKE A.

GŐZEKEGYÁR.

Budapesti műszaki irodája:

V., CSÁKY-UTCA 45/47. SZÁM.

TELEFON: 106—08. SZÁM.

Sajat pénzének ellensége
ha más használ, mint

Heucke-féle gőzekét tulhevitővel!

ezzel irányítást nyerjen a szükségessé váló további teendőkre nézve, továbbá a m. kir. tanfelügyelővel, a m. kir. erdőhivatal és a járási erdőgondnokságok vezetőivel s a szükség szerint mindazokkal, akik az igazgató-választmány véleménye szerint az ügyet sikerrel szolgálhatják. Természetesen ide számítanak azok is, akik, mint a kir. gazdasági felügyelő, gazdasági szaktanár, erdőfelügyelő s a járási állatorvosok máris hivatalból az igazgató-választmány kötelekébe tartoznak.

3. Az ügyi tulságosan igénybevett és kellő szakértelemmel sem rendelkező helyi közigazgatási hatóságokat a szervezett mezőgazdasági munka eredményének ellenőrzésénél a saját és a gazdátársadalom megbízható, szakavatott tagjainak a vármegye közsegeibe leendő kiküldésével s a közsegi munkaviszonyok állandó megfigyelésével hathatósan támogatja. A vetési időszak folyamán és szükség esetében több ízben is kiküldendő szakemberek köteletségévé teszi, hogy a vetések mennyiségéről és minőségéről, a mezőgazdasági munkálatok menetéről, a tapasztalható munkakészségről, különös tekintettel az állami segélyben részesülők és a hadiszolgálat alól felmentettek, az észlelt mulasztásokról, egyszóval a termelési viszonyokról általában és különlegesen, ugyancsak azon nem a termelők hibájából eredő akadályokról, melyek a termelés érdekében elhárítandók, hozzá jelentést tegyenek s a mezőgazdasági munkálatok biztosítása céljából szükséges intézkedésekről, nevezetesen a közérő kirendelésének szükségéről indokolt esetben javaslatot tegyenek, melyeket az igazgató-választmány azok felülbírlása után az esetenként szükségessé váló hatósági intézkedések elrendelése végett a vármegye alispánjához terjeszt be.

A kiküldöttek s az általuk felkeresendő közsegek névsorát az igazgató-választmány azzal a kérelemmel közli a vármegye alispánjával, hogy helyi közegeit azok hathatós támogatására utasítsa.

A megbízottak tisztségüket többnyire hazafias kötelesség gyanánt fogják teljesíteni, az elkerülhetetlen készletheadásokat pedig a vármegyei mezőgazdasági alaphól fedezik.

4. Gondoskodik arról, hogy elegendő vetőmag és mezőgazdasági gép is álljon a gazdák rendelkezésére. Megteszi a szükséges lépéseket az iránt, hogy a vetőmagszükséglet közeli, lehetőleg megyei forrásokból legyen fedezhető. Egyben megkeresi a vármegye alispánját, hogy közegeinek a vetőmagszükségletekre vonatkozó és február hó 15-ig beterjesztendő kimutatásait e célból rendelkezésére bocsássa. Meltánylást érdemlő esetekben a vetőmagot aratás utáni fizetési kötelezettség mellett fogja kiszolgáltatni és aratógépekkel bér munkát végeztet.

5. A gazdasági munkásszervezők megkötésének megkönnyítése és hatósági érvényesíthetőségére vonatkozó véleményét az egyesület elnöksége beterjesztette a vármegye alispánjához.

6. Megkeresi a vármegye alispánja útján a közigazgatási bizottságot, hogy a tanulóifjúságnak a szorgalmi és a szünidő folyamán is tanítói felügyelet alatt (korának megfelelő munkálatokra) való csoportos alkalmazását rendelje el.

E csoportos munkák közé sorolja a rovarirtást általában, a gyomlálást és a kapásnövények művelését. Az iskolásgyermekek csoportos munkája után térítési díj jár. A munkára felügyelő tanító, amennyiben azt igénybe veszi, napi 4 K. tiszteletdíjban részesül. Ezenkívül azt is kéri, hogy az iskolák vezetői egyes tanköteleseket a szorgos mezőgazdasági munkáknál való segédkezés céljából bármikor és az illető előmenetelének minden hátránya nélkül szabadságot adjanak.

7. A mezőgazdasági termelés legérezhetőbb akadályai a kézi- és igaerő hiánya. Erre való tekintettel már előbb kérte az egyesület a kormányt, hogy vemhes és hadicélokra alkalmatlan katonalovakat, továbbá hadifoglyokat engedjen át a vármegyei gazdái részére. Ennek a kérésnek pártolására kéri az alispánt.

Ezekkel az intézkedésekkel még nincs kimerítve a további teendők sorozata. Az igazgató-választmány az általa helyeseknek és szükségessé ítélt esetleges további rendszabályok életbeléptetésének elrendelése iránt a szükséghez képest a vármegye alispánjához fog fordulni.

Az igazgató-választmány arra is megkérte a vármegye alispánját, hogy a gazdákat és a munkásokat világosítsák fel a jelenlegi rendkívüli időkben reá váró föladatakról s azokról az eszközökről, amelyekkel a munkálatok elvégzését biztosítják.

Megkéri a választmány továbbá a vármegye alispánját, hogy az 1914. évi L. t. c. 55. §-a értelmében a m. kir. kormánynak felhatalmazását már most eszközölje ki, hogy a közérő s a sürgős mezőgazdasági munkálatok végzése céljából a vármegye mind a hét járásának minden közsegeiből bármikor kirendelhesse, mivel kivált eleinte erre előreláthatólag mindenütt szükség lesz.

Az idézett t. c. §-ában foglaltak értelmében a közérő kirendelése esetében fizetendő térítések emén a következő összegek megállapítását javasolja:

A) Általánymunkánál kat. holdanként.

A tengeri első kapálása 10, a tengeri második kapálása töltőgetés nélkül 6, cukorrépa sarabolása 5, cukorrépa egyelése 10, cukorrépa első kapálása 14, cukorrépa második kapálása 14, takarmányrépa sarabolása 4, takarmányrépa első kapálása egyeléssel 20, takarmányrépa második kapálása 10, mesterséges takarmány kaszálása 5, rét kaszálása 6, aratás őszi és tavaszi gabonánál 15 K., amiből 9 K. a kaszálás és 6 K. a marokrakás és a keresztbe (kepebe) hordás térítési díja.

B) Napszámok korona és fillérekben.

	Férfi	Nő és 15-18 éves fiú	12 évnél idősebb gyermek	12 évnél fiatalabb gyermek tömegmunkánál
Március hóban	1'60	1'20	—'60	—'40
Április	1'80	1'40	—'80	—'40
Május	2'—	1'60	1'—	—'40
Június	2'60	2'—	1'20	—'40
Jul. és aug.	3'—	2'40	1'40	—'40

C) Fogatos munkabérek kat. holdanként.

1 kat. hold szántása 10, 1 kat. hold boronálása 3, 1 kat. hold hengerelése 2 K.

Fogatos napszám 2 lóval. Március és április hónapokra 8, május és június hónapokra 10, július és augusztus hónapokra 12 K.

Fogatos napszám 2 ökörrel vagy tehénrel. Március és április hónapokra 6, május és június hónapokra 8, július és augusztus hónapokra 10 K.

Az intéző-bizottság utasítja a kiküldendő szakembereket, hogy az egyes községekben a rendelkezésre álló összes kézi- és igaerőt megállapítsák, az erre vonatkozó hatósági megállapítást szakszerűen ellenőrizzék.

A közérő kirendelése esetén a helyi gazdasági bizottságnak s ennek útján a lakosságnak meg kell magyarázni, hogy a közérőnek szakmánumunka, illetőleg bérek mellett való felhasználása mind a két félre nézve a legelőnyösebb és legigazságosabb.

Konyhahulladékok értékesítése állatok takarmányozására.

Németországban kormány, helyi hatóságok és szakemberek a háború kezdetétől fogva teljes erejükből fáradoznak azon, hogy a lakosság kielégítő táplálkozását biztosítsák a háború befejeztéig. E törekvésük közben eber figyelmet fordítanak a húst szolgáltató állatállomány megfelelő takarmányozására s ennek keretében különösen arra a kérdésre is, hogy az emberi élelmezésre is szükséges anyagok miképpen volnának póttakarmányokkal helyettesíthetők. Napilapok, valamint gazdasági és orvosi folyóiratok sűrű egymásutánban hoznak közleményeket, melyek ezzel a fontos kérdéssel foglalkoznak és olvasóink figyelmét reá felhívják. Mint-hogy hazánk nagyjában hasonló helyzetben van, mint Németország, az ottani törekvések nálunk is megszívlelést érdemelnek s ez készített bennünket arra, hogy a kérdés egyik-másik fontosabb részletére e lapok olvasóinak figyelmét felhívjuk. (L. „Köztelek” m. é. 70. sz. és f. é. 9. sz.) Ezzel az alkalommal W. Hanauer közleményének lényeges tartalmát óhajtuk megismertetni, mely a „Deutsche Medizinische Wochenschrift f. évi 169. számában jelent meg.

A közlemény a konyhahulladékokkal foglalkozik, melyek eddig jórészt kárba veszttek, annak ellenére, hogy állatok etetésére s ezzel közvetve a néptáplálkozás érdekében igen hasznosan értékesíthetők volnának.

A házi konyhahulladék három, egymástól a hasznosítás szempontjából különböző értékű részből áll, u. m.

1. hamuból és söpredékből;
2. ételmaradékból, aminők zöldség- és salátahulladékok, melyek a tisztogatás közben elesnek, burgonya- és gyümölcshejékből, húsreszekből (zsír, inak, erek), halak és baromfiak beléből, az étkezések utáni maradékokból, rosszul sikerült és megromlott ételekből, konzervekből, gyümölcsből stb.;

3. ipari hulladékokból, melyek állati vagy növényi eredetűek lehetnek, u. m. üveg, bőr, fém, szalma, szövetek stb.

A hulladékok második csoportja tekintetében, mely itt kizárólag érdekel bennünket, nagy meg-

Beigazolandó,

hogy mily feltétlen bizalommal vagyunk a hazai viszonyoknak megfelelően tökéletesített 1914-es modellü

hajlandók vagyunk komoly vételszándéku gazdaságoknak Caterpillar motoros szántókészletünket hosszabb időtartamu próbaszántásra szállítani.

A galántal nemzetközi versenyen a CATERPILLAR érte el a legkedvezőbb szántási eredményt: a legrövidebb idő és a legcsökélyebb benzinfogyasztás mellett.

Holt CATERPILLAR Company Vezérképviselő, Budapest, V. ker., Hold-utca 15. szám.

CATERPILLAR SZÁNTÓ-GÉPÜNK

abszolút üzembiztossága és minden talajra alkalmas volta iránt,

takarítás volna elérhető, ha a háziasszonyok a kellő takarékossgal járnának el az ételek elkészítése és főképpen mennyiségük megszabása körül. Hogy ebben az irányban apróságok is mily jelentősek, az kitűnik pl. abból az egy adatból, hogy Lange Helén számítása szerint Németországban egyedül a burgonya rossz megtisztítása következtében a felhasznált burgonyamennyiségnek 28% a vesz kárba.

A városok konyhahulladékát eddig vagy szabad külső tereken lerakni vagy elégetni szokás. Németországban ezen a réven 25 millió q száraztakarmánynak megfelelő anyag pusztult el 275 millió márka értékben.

A konyhahulladékok eltávolítása a lakásokból bizonyos nehézségekkel jár. Minthogy ugyanis könnyen rothadó és erjedő anyagokat tartalmaznak, nem lehet őket nagyobb tömegekben a lakások közelében tartani. Néhány nagyobb német városban már a háború előtt megpróbálták a hulladékokat elsősorban sertések etetésére felhasználni és a kezdet nehézségeinek leküzdése után jó eredményeket is értek el. Minthogy azonban nyersen történt feletetésük után a sertések esetleg megbetegedtek vagy legalább nem igen gyarapodtak megfelelő módon sulyban, magas hőmérsékleten szárították s ezzel bennök a betegségeket okozó csirákat előltek, egyúttal pedig tartós és szétkülésre alkalmas erőtakarmányt állítottak elő belőle, mely *melkogen* név alatt került a forgalomba. Kiderült, hogy táplálóérték tekintetében megfelel a buzakorpának és a szárított répaszeleteknek, sőt teheneke etetésekor kedvező befolyásával a tej zsírtartalmára ez utóbbi takarmányokat még felül is multa. Ebből az okból s minthogy egyébként is egészséges és nem okozhat fertőzéseket, olyan szívesen vásárolják, hogy előállítására haszonnal jár és a kínálat nem fedezi a keresletet. Charlottenburgban sertéseket hizlaltak vele és kitűnő eredményeket értek el.

Mult őszzel a porosz földművelésügyi miniszter a városok figyelmét felhívta a kérdésre, arra utalva, hogy a konyhahulladékok célirányos felhasználásával tetemesen szaporítani lehetne a takarmánykészleteket. A miniszter hangsúlyozza, hogy a konyhahulladékoknak erre a célra való felhasználása annál nagyobb nehézségekbe ütközik, minél nagyobb a város s hogy a hulladékokból a felhasználható részeket már a konyhában kellene különválasztani, mert különben az állatoknak alkalmas részeket a söpredék annyira beszennyezi, hogy táplálóértékük tetemesen csökken és feldolgozásuk is sokkal nehezebb.

Nem nagy városokban lehetséges az összegyűjtött hulladékokat közvetlenül az állattartókkal elhozni, vagy nekik rövid uton megküldeni, esetleg ezzel a dologgal már létező gazdasági szervezetek bizhatók meg. Ezeknek az eljárásoknak az az előnyük, hogy nem igényelnek különös tökébefektetést és hogy hamar megvalósíthatók.

Mindenekelőtt szükséges a háztartásokat arra bírni, hogy konyhájuk közelében két edényt állítsanak föl, melyek egyike az állatok etetésére

alkalmas részek gyűjtésére szolgál. Düsseldorf és Essen városokban már meg is kezdték ebben az irányban a szervezést. Az előbbi városokban azt egyelőre csak bizonyos városrészekben léptették életbe és sertések hizlalásával tesznek kísérleteket. A főpolgármester felhívta a háziasszonyokat, hogy gyűjtsék a konyhahulladékot és lehetőleg már különítsék el a száraz részeket (burgonyahéjak, gyümöleshéjak, zöldség-hulladék, kenyérmaradékok) a nedves részekről (ételmaradékok, húsreszek). Kétszer a hét folyamán városi kocsi jelenik meg a ház előtt és az erre kijelölt helyről elviszi az előre oda kitett hulladékot. A felhívásnak a háziasszonyok nagy készséggel tesznek eleget s minden délután látni a hulladékokkal megtöltött kocsiakat, amint viszik kifelé a városból a sertéstelepekre, ahol beleöntik a sertések etető vályuiba. Sertésen kívül fiatal marhák, borjúk, házinyulak és baromfiak is szívesen fogyasztják és jól fejlődnek tőle.

Essen városban 12,000 háztartás vesz részt a hulladék gyűjtésében és naponta 500 kosarat gyűjt tele. Hetenként ilymódon 50,000 kg. hulladék gyűl össze, melyet a környékbeli sertés-hizlálókknak bocsátanak rendelkezésre, akik kosaranként 50 pfenniget fizetnek érte. Ezt az árat azért szabták meg, hogy elejét vegyék a hulladékok elfecsérelésének, emellett fedezi a költségek felét, míg a másik felét a város viseli. A szállítást itt is városi fuvarok teljesítik.

Legújában Frankfurtban készülnek a konyhahulladék értékesítését hasonló alapon szervezni.

Nagy városokban célszerűbb a konyhahulladékokból szárított takarmányt előállítani, mely amellett, hogy hosszú ideig eltartható és nagyobb távolságra szállítható, koncentrált takarmányt képvisel és mindenféle állatfajok etetésére alkalmas. Az erre a célra szolgáló gyárakban a hulladékok többi részei is megfelelő módon feldolgozhatók.

H. F. dr.

A mezők javítása, mint földhasznosítás.

A világ minden művelt államában erősödött az utóbbi években az a törekvés, hogy az ország parlagonheverő földterületei csökkentsenek, a gazdaságilag használható földek *jobban hasznosítsassanak*, egyszóval érvényre jusson az az elv, melyet nálunk *Serényi Béla* gróf volt földművelésügyi miniszter hangoztatott először az ismert „többtermelési” jelszavával. A napilapokban olvasható volt tavaly, hogy a spanyol király könyvet is írt erről a tárgyról, az északamerikai államok öntözési és földhasznosítási törekvéseinek bámulatraméltó eredményeiről *Hoffmann Ferenc* dr. gazdasági tanár írt a *Mezőgazdasági Szemle* folyóiratban figyelmet keltett közleményt, a francia, belga talajjavításokról is van elég tudomásunk, a Németbirodalom ezirányú működéséről pedig nemcsak a német szaklapokból és szakkönyvek-ből meríthetjük ismereteinket, hanem most a *népélelmzés* mindinkább komolyabbá váló kér-

désének idején, közönséges napisajtó híreink is tudunk, hallunk, olvasunk eleget.

A földhasznosítás iránti törekvések a második világháború alatt nemcsak a harcok alatt a semleges államok népeinél is nagyobb jelentőséget nyertek. Az már régi tapasztalat, hogy a sors kemény csapásai alatt vagy elverzik a népet, vagy még nagyobb erőfeszítésre ösztönözik. Végződjék a mostani borzalmakkal a szenvedésekkel telt háború a küzdő országok bárhogyan, azt biztosra lehet venni, hogy a háború nyugodt időben a *mezőgazdasági kultúra fejlődésére föltétlenül jó hatással lesznek a mostani erőfeszítés időszakának tanulságait megpróbáltatásainak tapasztalatai.*

A földhasznosítási gazdasági kulturmunkánk most két irányban, illetve két főcél felé törekednek: az egyik főcél az, hogy minden talpalatnyi hely kellően kilegyen használya ember és állati élelmiszerek természetére, a másik főcél az, hogy a termőföld területe szaporítsassék, a meglévő műveltöldterület nagyobb termésekre ösztönöztessek. Az egyik cél a *jelen*, a másik a *jövőt* szolgálja. Olvashattuk hadvezérek, államférfiak nyilatkozataiból mostanában elégszer, hogy a háborút az az ország nyeri meg, mely gazdaságilag erősebb és nemcsak anyagi, hanem erkölcsi erőiben is gazdagabb. Mi magyarok is tudjuk, érezzük, hogy erőnk megfeszítésével kell a jelen és jövő életküzdelmeit felvennünk. Méltó példát látunk derek szövetségeseink, a német nép megfontolt, okos tetteiben, a harctér mögött levő „otthon” gazdasági munkálatainak gondos beosztásában, a sok baj jórafordítása iránti törekvéseiben.

A sok közül csak egyet akarok kiemelni: a német lapterületek lecsapolását (hadifogyók munkáival), telkesítést, megjavítást, hogy a rét- és legelőterületeket kiterjesszék *új, eddig hasznatlanul fekvő területekre*, hogy az állattenyésztés céljaira takarmánytermő területeket szerezzenek és nagyobbítsanak oly célból, hogy állattenyésztésük fejlesztésével a nép husszükségletének ellátását *saját erőikből* biztosíthassák. Amily lelkesítő az ilyen híreket hallani *örülük*, annyira elszomorító azon *mirőlünk* szóló hír, hogy Erdély egyes részein *egyes uri birtokosok fölhagyják gazdaságukat* és a parlagon hagyott szántóföldeken fölverődött gyomos mezőt, fűbérés marhák részére adják ki legelőnek. Benn az ország közepén fekvő nagy megye egyik uradalmában halomás szerint több mint ezer hold föld maradt az idénre műveletlenül. Es még sok ilyen, melynek fölborolására sem tér, sem idő nincs. Annál szükségesebbnek látszik, hogy a magyar gazdaközönség azon részét, mely még „*akcióképességében*” nincs letörve, most figyelmeztessük a gazdaság minden talpalatnyi hejének szorgos kihasználására, az eddig gondozatlanul hagyott területek művelés alá vevésére és jobb hasznosítására.

Hogy melyik helyen, mely terület az, melyet az eddiginél jobban kell hasznosítani, arra nézve maga az illető gazda, a tulajdonos adhatja meg a választ. Magam, ezen gondolatától sarkalva

BÉRSZÁNTÁST

kettősrendszerű gőzekével

csakis őszi időnyre vállal:

☛☛☛ Telefon: JÓZSEF 51-52. ☛☛☛

SZOLINSZKY JENŐ és TÁRSA

MÉRNÖKI IRODA ES BÉRSZÁNTÓ VÁLLALAT,

BUDAPEST, VII., DAMJANICH-UTCA 58. SZ.

esak azért fogtam tollat a kezembe, hogy az olvasók figyelmét föl hívjam arra, hogy ne hagyják a gazdaság még a legkisebb területét sem *bevetetlenül*, parlagon ma, mikor minden szem gabona, minden szál széna hiánya, az ország erőforrásait gyengíti.

Értesülés szerint lesznek egyes vidékeken középbirtokosok, kik itt nem részletezhető viszonyok kényszerítő hatása alatt kénytelenek lesznek tavasszal egyes tábláikat *vetetlenül hagyni*. Nagyon helyes volna, ha ily területek legalább olcsóbb fűmaggal lennének bevetve, mert így mint kaszálók vagy legelők legalább hasznot hajtanának.

Sok helyen feltörték a folyók, patakok mentén levő kivénült réteket, hogy ott szántóföldet „erőtlessenek”. Helyes volna, ha az ottani kétes és kockázatos szántóföldi termelést abbahagynák és ismét visszaállítanák réteket. Ott vannak a savanyufüves, vízárados rétek sok helyen az országban, melyeken kevés munkával és kiadásal lehetne segíteni, hogy nagyobb hasznot hozzanak. Van néhány olcsón alkalmazható fűfélének, mely éppen az ilyen helyet kedveli és ha csak tavasszal valamiképp befogaszoljuk, már javítjuk és emeljük a föld termését. A homokos, kavicsos, szikes mezők megjavításának vannak ma már kipróbált olcsó módjai is.

A mi gazdáink nagy része egy kicsit engedékeny az ő földjének terméshozama iránt, beenyugszik abba, amit az neki kevés munkával és költséggel hoz. All ez főleg a rétek, legelők, kaszálókra nézve, mert a gabonatermés, cukorrépa, burgonya stb. szántóföldi növények terméseredményei iránt már a legtöbb gazda követelőbb és nem elégszik meg a kevesebb haszonnal.

Pedig a kaszáló, rét, legelő is visszaadja a reáfordított költséget és fáradságot, csak meg kell kezdeni és meg kell próbálni.

Az idén *rendszeres* rét- és legelőjavítási munkához csak kevesen tudnak hozzáfogni, mert hiszen sem műtrágya nem igen áll rendelkezésre, sem pénz, sem igaerő, sem eseléd- és napszámóserő, de meg a fűmagvak is igen megdrágultak. Már pedig nagyon jó volna, ha a mezőjavítási és újjáalakítási munkák — akár a föl hagyott szántóföldeken, akár az eddig hasznosítatlanul hagyott meglevő mezőkön — ne szünetelnének, mert az ilyen mezőföld most a háboru alatt is, de későbbi időre is, mint egy *félretett tartaléktöke*, biztosítékot nyújthat egy gazdaságnak a bizonytalanságok és eshetőségek ellen.

Ha valahol egy rendszeres mezőjavítás vagy beállítás egy vagy más okból nem volna keresztülvihető, akkor legalább egy *részleges javítást* vagy a primitívebb újjáalakítást ne mulasztaná el az, akinek ez tehetőségében áll.

Vannak e célra *olcsóbb fűmagvak*, melyek segítségével kevés költséggel lehetne valami hasznot tennünk.

Szikes mezőkre ott vannak a múlt évben ismertett *sziki herék*, melyek keverékéből 110 koronáért hozzájuthatunk 100 kg.-hoz, tehát 10—12 kat. holdra szükséges vetőmaghoz. Homokos, kavicsos, szárazabb talajra ott van a *kercolt here*, melyet 35 koronáért ad el egyik fővárosi magkereskedő, tehát potom árért. Vizenyős, árteres célra, legelőre megfelelő növény a *nádas csenkesz* (mely nem ad valami finom szénát, de gyorsan nő és neki kedvező helyen hatalmas termést ad) és a *korcsere*, száraz homokos talajra a *kömös lucerna*, az *árvarozsnok*, kavicsos silány domboldalakra az oly hálás *baltacim* és így tovább.

Meg lehet az ily munkákat olcsón is csinálni és mégis lesz utánuk eredmény. A mezőnek további gondozásához nem kell már sem kézi, sem igaerő, sem költség és ha már oly sanyaru viszonyaink vannak, hogy a kaszálást sem tudjuk elvégezni, ott van az állat, mely a legelőn magától megél. A jó mező egy olyan takaréktöke, mely egyszeri betét után folyton csak kamatokat hoz, tehát hálás befektetés.

e. D. B.

Vessünk számot a tavaszi vetésekkel.

A háboru folytán keletkezett súlyos helyzetben a megcsappant igaerő és megfogyatkozott munkáskéz józan beosztásával és kihasználásával sokat segíthetünk a bajokon, a józan beosztást pedig úgy biztosíthatjuk, hogy számot vetünk azzal, hogy mit vessünk tavasszal és milyen arányban vessük az egyik vagy másik növényt, hogy a *vetés és az aratás munkája ne torlódjék annyira össze fejünk fölött, hogy azt a rendelkezésre álló munkaerővel tudjuk elvégezni*. A mai viszonyok között sok esetben nagy hiba lenne a rendes vetésforgóhoz való ragaszkodás, nemcsak azért, mert a körülmények kényszerítenek arra, hogy a vetési és aratási munkákat lehetőségig szétoszassuk nagyobb időközre, minek alapján a munkákat kevesebb erővel is idejében elvégezhetjük, hanem azért is, mert a konjunktúrák éppen a háboru folytán kedvezők olyan növények jól jövedelmező termelésére, amelyeket békés időkben csak kisebb területeken vetünk, ezért a vetési és aratási munkák szétosztása céljából ezek is jó segítségünkre lehetnek, anélkül, hogy ezzel a jövedelem csökkenése következne be, sőt ellenkezőleg, jól megválasztva őket, jövedelemgyarapodást várhatunk utánuk.

A termelés egyszerűsége, a kézi munkaerő lehető mellőzése, a jó értékesíthetőség és egyúttal népünk élelmezése szempontjából a gabonafélék termelése áll előtérben. Vessünk minél több gabonát, annyit, amennyit a rendelkezésünkre álló terület arányában józanul lehet, de csak addig a mértékig, amennyit kifogástalan munkával vethetünk és amennyinek zavartalan learatásához kellő erőt tudunk biztosítani. Ahol a tavasziak alá az őszi szántások megtörténtek — erre januárig volt idő bőven — ott a tavaszi gabonavetések körül aligha merülhet fel nagyobb nehézség, mert a talaj előkészítés munkája ez esetben egyszerű és gyorsan végrehajtható, a vetőgép munkája tehát nem akadhat fenn, az aratásra és eséplésre is bizonyára történnek megfelelően kiegészítő kormányintézkedések, ezért a zab és árpa, ugyszintén — ha van vetőmagunk — a tavaszi buza vetése körül aligha merülhetnek fel lektüzdhetetlen akadályok. Más kérdés azonban, hogy vessük-e ezen növényeket erőltetetten, mindenáron, vagy pedig csak akkor, ha kifogástalanul bemunkálhatjuk azokat. Részemről azt tartom, hogy öreg hiba volna a tavaszi gabonafélék termelését mindenáron erőltetni, még akkor is, ha már csak elkésztett vagy rosszmunkálatu földbe vethetjük és bár a zab a tulkésői vetés kivételével sok mostohaságot elűr, mégis érdemes a megfontolásra, hogy ott, ahol gabonafélék vetése és aratása körül nagyobb torlódásoktól kell tartani, nem érdemesebb-e a terület egy részén más növényeket is termelni, mert mit érünk a rosszmunkálatu földbe vagy megkésztett vetett gabona silány termésével a mai viszonyok között, melyek földünk minél tökéletesebb kihasználására kényszerítenek? Elég nagy baj az, hogy az őszi gabonavetések körül sokan elkövették azt a hibát, hogy tessék-lássék munkával vetették el azt, csak azért, hogy az őszi vetés minél nagyobb területen biztosítva legyen, az eredményt vagy helyesebben eredménytelenséget láthatjuk majd tavasszal, sőt részben már most is, emiatt az őszi vetések egy részét ki kell majd szántanunk. Ne kövessük el ugyanazt a hibát a tavaszi vetéseknél, hanem *inkább vessük a tavaszi gabonaféléket kisebb területre, de kifogástalanul, hogy azok azután annál biztosabban és annál nagyobb termést szolgáltatassanak*.

A gabonafélék alól kimaradó területekre, valamint a vetési és aratási munkák torlódásának elhárítására, alkalmas növények közül első sorban a hüvelyes növények vehetők számításba. A *borsó*, részben a *lencse* is, de legfőképpen a *paszuly* (bab) olyan növények, amelyek béke idején a szántóföldön csak alárendelt jelentőségűek, de a mai viszonyok között a piaci áruk, a termelési munkálatok megosztása, de egyúttal

azon szempontból is nagy figyelemre érdemesek, mert a búzának kitünő előveteményei és a jövő évi búzatermés biztosítása legalább is olyan jelentőségű lesz, mint amilyen az ideai esztendőben, mert a háboru megszűnése utáni esztendőben lesz csak igazán nagy szükségünk jó búzatermésekre. Érdemes tehát e növények termelését fontolóra venni. Igaz ugyan, hogy a vetőmagjuk drága és a piacon részben nehezen kapható, de a vetőmag drágaságát ellensúlyozza a termésük ára, mert az bizonyára jövő esztendőben sem lesz sokkal olcsóbb, a vetőmag megszerzésének nehézségeit pedig most még le lehetne küzdeni, mert ha a hüvelyesekben érdemleges vetőmagszükséglet mutatkoznék, a használati célra rendelkezésre álló, most még jelentékeny készletekből meglehetne azt szerezni. A hüvelyesek említett előnyei miatt és mivel általuk ugyancsak hasznosíthatóan megoszthatjuk a vetési és aratási munkákat, megérdemlik a gazdák fáradságát.

Lássuk tehát, hogy miképpen illeszthetjük be a hüvelyeseket megfelelően a szántóföldi termelés körébe. A *borsót* még sikerrel vethetjük április elején, amikor a gabonafélék után a legtöbb helyen az ilyen időben végzett vetéssel már gyenge eredményeket kapunk. Éppen úgy vethetjük azt géppel (a többi hüvelyeset is) mint a gabonaféléket és egy-kétszeri fogatos kapálás esetén a legjobb terméseket várhatjuk tőle olyan területen, mely különben megkésztett vetés esetén gabonából vajmi keveset teremne. Ugyanez áll a *paszulyra* vonatkozólag is, melynek ezenfelül nagy értéke van abban, hogy májusban vetjük, tehát kiválóan alkalmas arra, hogy a *más növények vetéséből kimaradt területeket vele kitünően pótolhassuk, az aratása sem esik össze más növényekével*, mert az augusztus-szeptemberre esik (a borsóé gyakran összeesik a gabonafélékével) és előnye van a paszulyknak a borsó fölött abban is, hogy nem zsizsikedik meg, emberi eleségként is korlátlanabb mértékben értékesíthető, mint az előbbi. A hüvelyesek és különösen a paszuly termelésével eszerint lényegesen könnyíthetünk a vetési és aratási munkákon, azonfelül ezek jó hasznot is szolgáltathatnak a paszulynál, azonban vigyázni kell arra, hogy az ne *futó*, hanem *bekor* paszuly legyen, mert előbbi szántóföldi termelésre nem alkalmas, az értékesítés szempontjából pedig az apró és közepnagy, fehérszemű gömbölyű magvu paszuly a legjobb, mert ez a legkeresettebb kereskedelmi, illetőleg használati áru. A borsó különböző fajtái közül — amint ismeretes — a nagyszemű viktória-borsó alkalmas szántóföldi vetésre.

A hüvelyesek közül előbbieknek kisebb jelentősége van a *lencsének*, mert azoknál korlátozottabb mértékben értékesíthető, de a mai és bizonyára az aratás utáni helyzetben is még mindig nagy jelentősége lesz emberi táplálkozás szempontjától, tehát jó ára is lesz, azért érdemes erre is gondolni. Ezt a növényt azonban nem egymagában, hanem árpával keverten célszerű vetni, mert szára tiszta vetésben elhanyagolható a földön és míg az esetben, ha lencse a főtermény, az árpából 15—20 kg.-ot, a lencséből 45—50 kilogrammot számíthatunk a keverékben egy kat. holdra, érdemes lehet a mai viszonyok között arra is gondolni, nem célszerű-e az árpavetések jobb kihasználása szempontjából fordított arányban a lencsét mellékterményként vetni az árpa közé úgy, hogy az árpa vetőmagnennyiségét csak kismértékben csökkentsenék és 15—20 kg. lencsét vetnénk közéje. A két növény egyidőben fejlődik és a lencsét triórral lehet az árpa közül kiszedni. E keverékvetés kipróbálása természetesen csak sőrőpát nem termő vidéken jöhet figyelembe.

A hüvelyesek termelésének felkarolása esetén megfontolás tárgya lehet, hogy azokat tiszta vetésben legelőbbször kézzel kinyűvetve kell aratnunk, csak ritkább esetben sikerül ezt a munkát kaszával vagy géppel végeztetni, a eséplést ellenben kellő óvatossággal is végeztethetjük.

A vetés és aratás munkájának szétosztása

szempontjából figyelembe jöhet az is, hogy érdemes-e rossz vetések helyett, vagy az aratás könnyebbítése céljából a tengeri termelését a kalászos gabonafélék rovására kiterjeszteni, mert ha fogatosan vetjük és kapáljuk a tengerit, a kézimunkaerő szükséglet megfogytokozása annál csak a törés idején lehet érezhető, de mivel a tengeri vetésterületének kiterjesztése a talaj trágyázási állapotán is mulik, ebben az irányban korlátozottak a lehetőségek. A kender termelése szintén alkalmas lehet a vetési és aratás munkák megkönnyítésére. A háborúolytán a külföldi fonáanyagok behozatala megszűnt, azért ez a növény jelentőségében sokat nyert. A kenderkikészítő-telepek vidékén a munkák megosztása céljából a kender szintén számításba vehető.

A tavaszi vetési munkálatokon lényegesen könnyíthet az is, ha a lóherét és védőnövényét nem külön, hanem a két növény magját összekeverve, a védőnövénynek megfelelő gépbeállítással vetjük. Ezt az eljárást Gyárfás már évekket ezelőtt ismertette és sok helyen már a legjobb sikerrel csakis így vetik a lóherét, de ugyancsak sok helyen még nem tudják ezt, holott azzal a dupla vetés munkája megtakarítható.

Ilyen módokon is lehet takarékoskodni a munkaerővel, vagyis helyesebben a megfogott erővel mégis mindent elvégezni, egyébként pedig az segíthet rajtunk leginkább, ha számot vetünk a rendelkezésre álló erővel és a termelendő növények arányát úgy osztjuk be, hogy a munkák terjedése leküzdhetetlen mértékben ne következzen be, mert csak így lehet a munkát jól végrehajtanunk, ez pedig a mai sulyos időkből alapfeltétele a boldogulásunknak, mert sikertelen vetésekkel alaposan elbukhatunk.

(Magyaróvár.) Grábner Emil.

Csávazzuk a tavaszi vetőmagot!

A tavaszi vetőmag csávázása gazdáink körében nincs szokásban. Jóllehet, a „Köztelek” hasábjain ismételtelen jelentek meg tanulmányok*) a tavaszgabona csávázásának előnyeiről, mégis igen kevés azoknak a gazdaságoknak a száma, amelyek a tavaszi vetőmagot is csávazzák. Pedig ez az egyszerű művelet sok esetben lényegesen hozzájárul a termés növeléséhez és biztosításához. Árpánk és zabunk évről-évre sok kárt szenved a porüszköktől. A termésnek nem jelentéktelen százaléka pusztul el azáltal, hogy a kalászosokat az üszök szétronsolja. Pedig e szembeötölő kár mellett még azáltal is létrejön a termésnövekedés, hogy a növények egy része fejlődésében visszamarad és kalászba sem megy.

Az árpát és zabot az üszökön kívül egy másik penészgomba is szokta károsítani. Ennek a penésznek tudományos neve Helminthosporium. Főleg az árpára veszélyes, a zabban (legalább nálunk) kevesebb kárt szokott tenni. Az árpa levelein nyilvánul legszembetűnőbbben e penész kártétele, mert a leveleken hosszú, barna sávok képződnek. Ennek azonban a gazdák jobbra nem tulajdonítanak nagyobb jelentőséget, pedig e betegség igen komoly károkat okoz, mert nemcsak a leveleket támadja meg e penész, hanem a polyvát és a magot is. Rendszeresen igen korán, már a csirázás idejében támadja meg az árpát s az ilyen növény fejlődésében visszamarad, apró lesz s a kalászosok vagy egyáltalában nem, vagy csak tökéletlenül bujnak ki a levélhüvelyből. A kibujt kalász egyenesen áll felfelé, szálkái merevek és széjjel-állók, sokszor halványak vagy feketés színűek. Az erősen megtámadott növények magot egyáltalában nem hoznak. A kisebb mértékben beteg növények pedig vékony, könnyű magot fejlesztenek. E betegség által okozott kár általában sokkal nagyobb, mint aminőnek azt a gazdák vélik. Terjesztője a vetőmag, amelyen

*) Linhart: Az árpa és zab Helminthosporiumbetegsége. Hegyi: Védekezés a porüszök ellen (1913. XXIII. évfolyam, 15. sz.) stb.

megtápadva lehetnek e penész spórái (konidiák), mint ahogy a köüszköspórák is hozzátápadnak a buzaszemhez. De maga a penészfonál (micélium) is hozzátápadhat a maghoz, vagy pedig a polyva közt, annak belső felén élve s ott életképesen áttelelve kerül a szántóföldre. A növény megfertőzése úgy történik, hogy a maggal a szántóföldre került penészspóra vagy penészfonál belenő az árpa csirájába s a növény belsőjében tovább növekedve, annak minden részét beághatja.

A köles, a cirok és a muhar főleg üszök következtében szenved sok kárt. A muhar pl. néha annyira üszkös lehet, hogy az állatok meg sem eszik.

A paszulytermést értéktelenítő fekélyek szintén a vetőmag révén keletkeznek, amely fertőzve lehet a Gloeosporium Lindemuthianum nevű penészszel. E penész elhatalmasodása erősen csökkenti a hüvelyképződést s a magot fekélyessé, foltossá téve, annak kereskedelmi értékét kisebbíti.

A lóhere (vöröshere) egyik legveszélyesebb betegsége, a fekélykór szintén a vetőmag révén terjed. Okozója a Gloeosporium caulivorum nevű penész, amely mély, besüppedő foltokat rág a lóhere szárában. Az erősen megtámadott növény elszárad. Hazánkban e betegség ujkeletű, a múlt (1914) évben azonban vidékenként igen komoly károkat okozott. Európába minden valószínűség szerint Amerikából huroolták be. Mi a múlt évben olaszországi maggal kaptuk.

A lóhere, lucerna, csillagfürt és nyulzapuka rákbetegségét a Sclerotinia nevű penész okozza. A megtámadott növények zöld részein eleinte barna foltok keletkeznek, minek folytán a növény elhervad, majd annyira megrothad, hogy csak a felbőr és az edények roncsai maradnak meg s a szétronsolt részekben helyenként fekete vagy barna, penészfonalakból álló csomók (szkleróciumok) képződnek. E penészcsomók a mag közé keveredve, terjesztőivé válnak e betegségnek.

A répa és cukorrépa levélzetének ragyafoltjait különböző gúnuszba (Cercospora, Ramularia, Septoria, Phyllosticta stb.) tartozó penészek okozzák. E ragyafoltok egyik terjesztője szintén a vetőmag. A levélragya rendszeren nem okozza ugyan a termés elpusztulását, kárt azonban okoz a termésben, részben azáltal, hogy csökkenti a levelek asszimilálóképességét, ami a tápanyag-felhalmozódás csökkenésében nyilvánul meg; részben azáltal, hogy a levélzet egy részét elpusztítja, a növényt új levelek hajtására készíti, ami szintén a répában felhalmozott tápanyag (keményítő és cukor) rovására történik.

A most röviden vázolt különböző növénybetegségek ellen a vetőmag okszerű csávázásával sikeresen lehet védekezni.

A vetőmag okszerű csávázását úgy kell végezni, hogy a szákvázzonnal bélelt fűzfakosárba öntött magot meg kell meríteni 1%-os rézgálicoldatot tartalmazó kádban s az oldat alatt a magot két kéz közt dörzsölve kell alaposan megmosni. A mosásnál a folyadék felszínére kerülő léha magvak, tisztálanságok, penészesomók stb. szita segítségével lemerítendő. A dörzsölve mosás elengedhetetlen kelléke a jó csávázásnak, mert csakis ezáltal érhető el, hogy a maghoz tapadó penészspórák érintkezésbe kerüljenek a csávázó oldattal. A mag közt levő üszkös szemek, penészcsomók stb. a mosásnál szétronszóttatnak s e fertőző anyagok a csávázó oldat behatására elpusztulnak.

Számolnunk kell avval az eshetőséggel is, hogy vidékenként nem lesz elegendő rézgálic a gazdaközönség rendelkezésére. Ez esetben az 1%-os rézgálicoldatot 0.1%-os formalinoldattal lehet helyettesíteni. A formalinoldat 40%-os töménységben kerül a kereskedésben forgalomba. E 40%-os formalinoldatból 400 liter vízbe kell 1 kg.-ot önteni, jól elkeverni s kész az 0.1%-os csávázóoldat. Aki azonban rézgálic helyett formalint használ csávázásra, annak gondosan kell ügyelnie arra, hogy az oldat a most leírt arányban készüdjön, mert a töményebb oldat hamar megárt a vetőmag csirázóképességének.

Akár rézgálicot, akár formalint használjuk is csávázószertül, a földolog az, hogy az említt magvakat (árpa, zab, köles, cirok, muhar, paszuly, lóhere, lucerna, nyulzapuka, csillagfürt, repa) a leírt módon jól mossuk meg a csávázó. A megmosott magot vékony rétegben kell elteríteni s kellő megszáradás után lehet vetni. Sohasem volt szükségesebb minden tőlünk tőlhetőt elkövetni termésünknek biztosítására, mint épen az idén, amikor a mezőgazdasági terméssikere a nemzet fennmaradásának egyik feltétele. És bár más években is büntudat terhelhet minden olyan gazdát, akinek hanyagsága, nemtörődömsége, elégtelen szorgalma folytán a tulajdonában lévő, avagy kezelésére bizott földbirtok nem járult annyival hozzá a közvagyon szaporításához, mint amennyivel hozzá kellett volna járulnia, az idén ezt sokszorosan tetézheti a hanyag gazdát méltán érő hazafiatlanság vádjai.

Hegyi Dezső.

LEVÉLSZEKRÉNY.

A rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetés, lapreklamáció, szímváltoztatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

A benzín pótlása. 21. kérdés. Igaz-e, hogy a benzínmotorüzemnél a benzín benzóllal helyettesíthető, ha bizonyos arányban szeszt keverünk a benzóllal?

R. P.

Felelet a 21. sz. kérdésre. A benzín pótlására használt egyes anyagok fűtőértéke arányos a motorok teljesítményével.

Hőfejltékepegsége 1 kg. benzinnel 10,500 kal., 1 kg. benzóllal 9,500 kal., 1 kg. 95%-os denaturált szesznek 5,870 kal.

Gyorsjáratu motorokhoz bizonyos arányban a benzín-pótló anyagokat célszerű keverni. Kipróbált keverékek tartják a benzínspirituszt, amely 70 rész 95%-os denaturált szeszből és 30% benzóllal készült. Minthogy a keverék égési melege a benzóllal kisebb, a karburátor nyílását bővíteni kell, mert a kisebb hőértékű anyagból többet kell a motorhoz juttatni. A levegő beömlését csökkenteni kell. Tapasztalat szerint benzín-pótlék használatánál jól kell olajozni, mivel a gépkötörészek könnyebben rozsdásodnak.

W. I. dr.

Ikerborjúk a tenyésztésben. 22. kérdés. Ikerborjúk tenyésztésre alkalmasak-e?

B.

Felelet a 22. sz. kérdésre. Hogy az ikerüszőborjúk tenyésztésre alkalmasak, egész bizonyosan állíthatom és az óvári gazdasági akadémia tenyésztetében ezidőszent is van néhány ilyen ikerüszőnk, amelyek minden tekintetben kifogástalanok s továbbtenyésztésre, tejtertelelésre nagyon is alkalmasak. Az egyik párt éppen azért tartottuk meg, mivel legjobb, 6000 literen felül adó tehénünk leányai. Nem is volt okunk megbánni, mivel mind a kettő jóval 6 q-n felüli. Az egyik nemsokára másodszer ellik, a másik ugyancsak mostanában ellett másodszer és gyönyörű üszőborjút adott. Most napi 15-17 liter tejet fejünk tőle. Az ikerüszőket rendszerint azért nem szokták tenyésztésre meghagyni, mivel többnyire igen csekély sulyuk. Mi az akadémia tenyésztetében még erre sem vagyunk tekintettel. Ha az anya valamely kiváló jó családból való, úgy az ilyeneket is feineveljük. Azonban az ilyeneket a rendes két hónapnál tovább, 2½-3 hónapig szoptatjuk, hogy pótolják az ilyen üszök azt, amit az anya testében elmulasztottak, vagyis hogy jobban fejlődjenek, továbbá az ilyen gyengébb üszőket azután később fedeztetjük, mint a többiekét. Ezzel is a teljesebb, jobb kifejlődést akarjuk biztosítani. Az ikerket abban az esetben már nem merném ajánlani, hogy tenyésztésre meghagyanak, ha az egyik bika, másik üsző. Az ilyen üsző nagyon

sokszor hermafrodita lesz, vagyis nem fejlődnek ki nála a női ivarszervek tökéletesen, de nem a himivarszervek sem. Az ilyen üszöböl többnyire ökörformájú állat lesz, amely nagyra megnő, azonban nem fogamzik, minthogy ivarszervei nincsenek kifejlődve. Egyik sopronmegyei szimentáli tenyészetben több ilyen felemás ikreket neveltek fel és ezek az üszök mindenike terméketlen maradt. Az ilyen felemás ikrek közül is a bikák használhatók tenyésztésre, bár értéke-sebb tenyészetekben nem igen szeretjük az ilyeneket alkalmazni, minthogy a nagyobb száporaság esetleg öröklődik s az ikerbika ivadékai között is többször fordulhatnak elő ikrek, amik pedig a szarvasmarhánál mégis nem éppen kívánatosak.

U. I.
Gyapjuévés. 23. kérdés. Vemhes anyajuhaink egymás gyapjút letépi és megeszik. A juhok darabonként és naponként: 3 kg. bevermelt cukorrépafejet, árpaszalmát és kősót kapnak. Egy másik majorban a vemhes anyák a répa-fejen kívül szalma helyett baltacimszénát esznek, azok között nem fordul elő a gyapju-évés. Hogyan szüntethető meg e baj?

Juhászat.
Felelet a 23. számú kérdésre. A gyapjuévés tapasztalat szerint többnyire onnét ered, hogy egyes állatoknál rossz szokásként lép fel, melyet azután a többiek is utánoznak. Ennélfogva a baj elterjedésének esetleg gyorsan elejét lehet venni azért, hogy a gyapjuévőket, valamint azokat az állatokat, melyeknek gyapját ezek már rágni kezdték, különválasszjuk a többiektől.

Miután a gyapjuévés kizárólag a hosszabb ideig tartó istállózás folyamán, különösen a tél vége felé jelentkezik és azt a kihajtás magától megszokta szüntetni, mulhatatlanul szükséges, hogy addig is, míg a szóbanlevő állatok legel-tetése megkezdődik, amikor csak az időjárás megengedi, naponta kihajtsák azokat a szabad levegőre.

Okozhatja azonban a gyapjuévést a takarmány is, nevezetesen, ha lápos, nedves rétről származik, vagy túlságosan megázott, vagy kilug-zódott, amely esetben a baj indítóokául a takar-mány ásványi alkotórészeinek elégtelen voltát tartják. Az ásványi alkotórészek hiányát a jelen esetben azonban inkább az okozhatja, hogy a répafej jelentékeny oxálsavtartalmánál fogva igen sok meszet von el a szervezettől. Ezt a hiányt a baltacimszéná tetemes, átlag 7-3% hamutartalmánál, különösen pedig nagy mesztartalmánál fogva inkább képes pótolni, mint az árpaszalma.

Valószínűbb azonban, hogy a legnagyobb bajt az árpaszalmás takarmányadag feltűnő csekély fehérjetartalma okozza. Ebben a takarmány-adagban az állatok naponta és fejenként kb. csak 17 gr. emészthető fehérjét kapnak, pedig a vemhes juh fenntartó takarmányában legalább 42 gr. emészthető fehérjének kellene foglaltatnia. A baltacimszénával tartott juhokra nézve éppen az ellenkező helyzet áll fenn, mert azok a napi adagban kb. 66 gr. emészthető fehérjét kapnak. A takarmányozást tehát feltétlenül meg kell változtatni, emellett azonban a fentemlített elkülö-nítésnek, valamint az állatok kihajtásának is okvetlenül meg kell történnie.

K. J.
Arpahelyettesítés a malacnál. 24. kérdés. Március hóban elválasztandó mangolica mala-caim takarmányozásánál mivel helyettesíthet-ném az árpát? Rendelkezésemre áll finom buzakorpa és zab (utóbbit esetleg eladnám s vásárolnék helyette tengerit). Mily arányban keverjem ezeket s mennyit etessek belőlük? Mihelyt lehetséges, kaszált zöldlucernát is szán-dékozom etetni.

V. F. dr.
Felelet a 24. sz. kérdésre. Ha a most elválasztandó, tehát mintegy 3 hónapos malacnál az árpát más, de a sertés természetének szintén megfelelő takarmánnyal kívánjuk helyettesíteni, lehetőleg azon legyünk, hogy a helyettesítő takarmány hasonló fehérjearánnyal bírjon és emészthetetlen ballasztja se legyen sokkal több, mint az árpáé. A takarmányárpa átlagos fehérje-aránya 1:8,5, vagyis az árpában 8,5-szer annyi a keményítőérték, mint amennyi az emészthető

fehérje; ellenben a tengeri fehérjearánya 1:12,3 s a finom buzakorpáé 1:4,4. Az emészthetetlen ballaszt pedig az árpában 13,5%, a tengeriben 9,0% s a finom korpában 27,6%. A tengeri tehát táplálébb, mint az árpa, mert kevesebb a ballasztja, de fehérjetartalma nem elégíti ki az erősen növekedő malacot, míg a korpa fehérjetartalma meghaladja ugyan az árpát s ez előnyére szolgál, azonban ballasztja túlságo-san sok. Ellenben, ha a korpát tengerivel keverve etetjük, akkor bár nem kapunk az árpával teljesen egyenértékű takarmányt, de az árpát mégis jobban megközelítjük, mintha vagy csak tengerit, vagy csak korpát etetnénk. Így pl. fele tengeri s fele korpában a fehérjehiány 1:7,4 s a ballaszt 18,3%, $\frac{2}{3}$ rész tengeri s $\frac{1}{3}$ rész korpában a fehérjearány 1:8,6 s a ballaszt 15,2% s végre $\frac{3}{4}$ rész tengeri s $\frac{1}{4}$ rész korpában a fehérjearány 1:9,5 s a ballaszt 13,9%. Legmegfelelőbb keverék tehát az, melyben a tengeri $\frac{2}{3}$ részről valamivel több, pl. ha 7 rész tengerit 3 rész korpával keverünk.

A gazdaközönség köréből.

A tejtermelés megdrágulása.

Általánosan úgy vélik a közönség körében, hogy a drágaság anyagi nyereségét ma a birtokos-osztály élvezi, mert azok a cikkek, melyeknek ára ma valóban magas, nagyrésztben a gazdasági üzem terményei.

Hogy e felfogás mennyire téves, mi gazdák érezzük és tudjuk. Igaz, ha termés lett volna, a jelenlegi magas árak nagy jóvedelemmel jártak volna, de akkor is csak annál a kevés gazdánál, aki a termést a háboru első hónapjában, sőt még előbb el nem adta.

Ennek az évnök a drágasága viszont nagy teher a gazdatársadalomra, mert a gazdasági üzemhez szükséges abrakot, anyagokat stb. oly áron kénytelen fizetni, amely a mai termelést rendkívül megdrágítja.

Hogy mennyire nem rózsás a gazda helyzete és hogy mennyire visszapattan az uzsora vádja, bebizonyítom a tejtermelésre vonatkozólag.

Ma a tejtermeléssel úgy vagyunk, hogy sok gazda, a háborura való hivatkozással kénytelen lesz beszüntetni a tejtermelést, főleg beszünteti az olyan gazda, aki a tejet 19-22 filléres áron adta el, hacsak a tejvevője jószántából és belátásából a háboru tartamára fel nem emeli annak a többletnek egy részével a szerződésben kikötött árat, mely a viszonyok miatt az ő ölébe hullott. Mert amilyen összeget a gazda veszít egy liter tejen, olyan összeggel többet kap a kereskedő. A legigazságosabb megoldás ez is lenne, annál is inkább, mert a kereskedő tejet csak ily módon fog tudni biztosítani. A jelenlegi viszonyok mellett a termelő tönkremehet, ellenben a kereskedő vagyont nyer.

Ma egy liter tejnek termelése, ha azon termény értékelkedését nem is veszem számításba, melyet a gazda maga termelt, tehát széna, szalma, répa stb. áremelkedését, hanem csak az abraktakarmányfélék árkülönbségét, melyet a gazdának készpénzért kell vennie, a háboru kezdete és a mai árak között a következő eredményt kapom:

	régi ár fillér	mostani ár fillér	különbség fillér
1 kg. repcepogácsa ...	15	24	9
3 „ korpa ...	11	23	36
$\frac{1}{2}$ „ melász ...	10	11	$\frac{1}{2}$
Takarmánykészítés ...	8	10	2

A különbség összesen 47 $\frac{1}{2}$ fillér, tehát egy tehén 47 és $\frac{1}{2}$ fillérrel többre kerül, mint a háboru kezdetén.

Egy tehén teje ma, tehenészeti létszám átlag-számítással legjobb esetben 7 literre tehető, mert a fejési átlag, apadás országos, egyrészt a többszöri száj- és körömfájás miatt, másrészt a kötelező üszöborjutartás miatt, tehát arra egy

liter tej termelése a gazdának 7 fillérjével többre kerül.

Ha a széna, szalma stb. áremelkedését veszem, mely különben a gazda zsebéből közvetve érinti, mert készletét napi áron bármikor eladhatná, az eredmény ekképp módosul:

	régi ár fillér	mostani ár fillér	különbség fillér
5 kg. széna ...	6	10	20
3 „ tavalyi szalma ...	4	6	18
5 „ alom ...	—	—	—
20 „ répa ...	8	16	16

A különbség összesen 52 fillér, tehát egy tehénnek tartása ma egy koronával többre kerül, mint augusztusban.

200 tehenéből álló tehenészet tulajdonosa tehát, ha kötésre adta el tejét és ha a szállításnak eleget tesz, naponta 200 koronát fizet rá üzemére.

E számítás bárki előtt tisztán áll és a legnagyobb ellenségünk sem állíthatja az ellenkezőt, mert vegye elő a július-augusztusi tőzsdei árfolyamot és a mostanit, meggyőződhetik róla.

Háboru kezdetekor Budapesten egy liter tejen elfogadott detail ára 32 fillér volt (volt 34 is), tehát ma annak a tejnek értéke 46 fillér s uzsorá-ról akkor lehetne szó, ha ezen áron felül áru-sítanók. Ma azonban a tej 36-38 fillér, sőt talán még olcsóbb is. Ennélfogva igaz az az állításom, hogy a gazdáról az uzsora vádja visszapattan, mert nemhogy uzsorázza, hanem igen sokat ráfizet a tejgazdasági üzem fenntartására.

E pár soromnak célja nem az, hogy áremel-lésre biztassam a tejtermelőket. Ez az adott körülmények között a termelők nagy részénél nem is lehet, mert a tejtermelésüket leköltötték. Ez alól csak üzemváltozás esetén menthetők fel, azt azonban megtehetik, hogy ter-melésüket erősen csökkentik. De mindkét eset csak a közlelmezésre lenne káros, mert jelenleg is tejhány van és ez a két eset méginkább tej-hiányra, de amellet rohamos áremelkedésre vezetne. Mivel azonban nincs kilátás arra, hogy a háboru rövidesen befejeződjék és ezzel e viszonyok rövidesen megváltozzanak, a gazdákat e súlyosan érintő dolgon változásnak kell tör-ténni és pedig rövidesen.

Tej a legfontosabb élelmicikk egyike, tehát a tejtermelés biztosítása országos érdek, ennek megoldása pedig csakis a gazdák károsodása nélkül lehetséges, mert, hogy ma egy 150-300 darabból álló tehenészet tulajdonosa amellet, hogy missziót teljesít, tönkremonjen, mégsem engedhető meg.

(Káposztásmegeyer.) Szakáll Kálmán.

A mezőgazdasági munkabérek hatósági meg-állapítása.

Hetedik hónapjában vagyunk immár a háboru-nak. E hét hónap értékes tanúsága az, hogy nemzetünk elsőrendű erőforrása a magyar gazda-társadalom. A magyar gazdaközönség hozta eddig is és fogja a jövőben is hozni a legnagyobb vér- és vagyoni áldozatát a haza oltárára.

Ezért elsősorban a magyar gazda legyen az, akinek helyzetére a kormány és hadvezetőség figyelemmel van, mert önmagát bünteti és sodorja a legnagyobb veszedelembé, ha sürgős és gyakorlati módon nem intézkedik a gazdaközön-ség kiáltó bajainak orvoslásáról.

Nem mindegy az ma már, hogy sikerül-e vagy nem a tavaszi vetés, nem érdektelen a had-vezetőségünkre, kormányunkra nézve sem az, hogy miként fogjuk betakarítani az idei termést?

Világos tehát, hogy ezt az elsőrendű közér-dekü kérdést a legnagyobb lelkiismeretességgel, előrelátó gondoskodással, de főleg erélyes és gyors gyakorlati intézkedéssel kell megoldani.

Amilyen erélyesen és gyorsan végrehajtható volt a gazda üzemből az emberanyagának, az élő- és holt leltárnak az elvonása a hadsereg céljaira, ugyanilyen erélyes és gyors intézkedést kérünk, hogy a gazdasági üzem folytatásához szükséges emberi és állati erő minél előbb ren-delkezésünkre álljon.

Rendeletek kiadásával, tárgyalásokkal itt sokra nem megyünk, rekvirálni kell a *gazdák részére is kellő mennyiségű emberi és állati munkacserét*, ezt számban tartani és esetről esetre oda-juttatni, ahol erre szükség van, ez a hatóságok — főleg a fősztolgabírók, jegyzők — kötelessége.

De szükséges még az is, hogy a kényszer-munka, a közmunkában teljesített munka értéke, a munkabér *hatóságilag megállapítva legyen*, mert különben hihetetlen követelésekkel fognak a munkások ez évben föllépni.

A munkásokat a községi jegyzőknek kellene nyilvántartani, a munkások kirendelése pedig a fősztolgabírók dolga lehetne.

Ne fázzunk, ne irtózzunk annyira a munkabérek, a napszámok igazságos és arányos hatósági megállapításától. Régi dolog ez már. Hazánk történelmében is előfordult több mint 200 év előtt. Így Borsod vármegye 1695. évben már fixozta pl. a szőlőmunkások napszámát 5 garasban, de hozzátette azt is, hogy, ha akár a munkás, akár a birtokos fölemelné a munkabért: 12 forint bírság a büntetése. 1706-ban a szőlőmunkák tavasszal nyitáskor 24, metszésnél 30, kapálásnál 30 krajcárban volt megállapítva.

A termények maximális árának megállapítása közérdekből történt és határt szabott az egész-ségtelen áremelkedés lehetőségének, de ennek szinte gazdasági következményének kellene lenni a nyerstermények előállításához szükséges munka-erők értékének és árának hatósági megállapítá-sának. Ez van olyan közérdek, mint az, hiszen a legszükségesebb nyerstermények előállításának lehetőségét szabályozza közérdekből, anélkül, hogy bárki is anyagi rövidséget szenvedne.

Hathatós, gyakorlati és minél előbbi hatósági intézkedést kérünk a munkabér kérdésének rendezésénél.

(Bertamajor, Borsod m.) *Gallasy László*
földbirtokos.

Mikor a bankok adósaik birtokán gazdálkodnak.

A magas kormány a lehetőség szerint, áldo-zatot nem kimélve, igyekszik a gazdasági ter-melést a jövőre vonatkozólag biztosítani. Azon-ban — nézetem szerint — nemcsak a kisbir-tokosokra kellene tekintettel lennie, hogy azokat ellássa vetőmaggal, esetleg vemhes, avagy sebe-sült lóval, hanem a középbirtokosok érdekeit kellene jobban szem előtt tartania, akiknek a megélhetése mai napság a legnehezebb s ezek teljesen mellőzve vannak. Továbbá arra sem tekintettek, hogy az 1914. évi rossz termés, a bankok és takarékok már évek óta tartó óriási kamataival a középbirtokososztályt már nagyon is rossz helyzetbe hozták. Most pedig, mikor arról szó sem lehet, hogy valaki új kölcsönt tudjon felvenni, akkor hogyan törleszse a régit, amikor a terménynek igaz, hogy óriási az ára, de többnyire venni kell, ahelyett, hogy eladhat-nának és így több a kár, mint ahasonon e magas árból. Ennélfogva gondolni kellett volna arra is, hogy ne szolgáltatassák ki a birtokos-oztályt a bankok és takarékok önkényének, a csakis ezeknek kedvező moratóriumrendeletek által. Nem mondom, hogy részben nem a saját ügyem vitt rá, hogy ezt nyilvánosságra hozzam, de másrészt a közérdek miatt tartom szüksé-

gesnek ezt leköszölni. A saját ügyemen ez már nem segít semmit, de legalább hasonló hely-zetben lévő gazdatársaimnak akarok hasznára lenni. Az én helyzetem a következő:

Kölesönöm van az egyik budapesti nagyobb banktól, amelynek az 1914-ik évben nem tud-tam a kamatokat megfizetni és így 16,000 korona tartozásért foglaltatott, ami által már így kétszeresen volt biztosítva e követelése. De ezzel nem elégedett meg, hanem még zárlatot is kért ellenem, amit meg is kapott. A zárlat november 24-én kezdődött és így most már 2 1/2 hónapja elmulott és dacára ennek, a zár-gondnoknak még egy fillért sem utalt ki ugy, hogy a cselédek ujévi bére részben lett csak kifizetve a tejpénzből stb. efféle bevételekből. A ki nem fizetett cselédek persze folyton zugo-lódnak és egyáltalában alig végzik a teendőiket ugy, hogy a munkájuk nem is ér semmit. A tűzfát mindig pénzért veszem, így pénz nélkül fa sincsen most és a cselédség fa nélkül van tél közepén. Szép tehenészetem most abrak-takarmány nélkül sinylődik, anétek folytán az istállólag valamivel haladja meg csak a két litert, holott be tudom bizonyítani, hogy az előbbeni év átlaga meghaladta a hat-litert. Az angol félvértesállományt nyers burgonyán kell tartani, mert nincs abraktakarmány, sem tűzifa a burgonyafőzéshez, így persze gyakori az elhullás. Fel kell még említeni, hogy fel-kértem az intézet igazgatóját, hogy vagy szemé-lyesen vagy pedig szakértő által győződjék meg arról, hogy milyen rendben van a gazda-ságom és ezáltal a pénzüm nincs veszélyeztetve. Ezt a kérésemet nem teljesítették és így most én 16,000 korona miatt elbucuszhatom az én elég tekintélyesnek mondható vagyonomtól. Szabad egy pénztintézetnek így eljárni, amikor a pénze nincs veszélyeztetve? Szabad-e ez különösen a nehéz pénzümviszonyok között, illetve háborus időben, amikor államérdeket szolgál a gazda, ha a lehetőség szerint mentől többet igyekszik termelni? Megjegyzem, hogy nem a könnyelműségem sodort e bajba, csupán az utóbbi évek abnormis időjárása okozta csapások.

Pontosnak tartom tehát gazdatársaim érde-kében, ha azok, akik e tekintetben tehetnek valamit közbelépnek és odahatnak, hogy a moratórium ne csak a bankok érdekeit védje, hanem az államot fenntartó gazdaközönség érdekeit is, mert ha ezen a bajon nem orvo-solnak, úgy számtalan gazdatársam fog saját hibáján kívül az én sorsomra jutni.

Egy földbirtokos.

Hogyan lehetne a folyó évi termés biztosítani?

A mai áldatlan cseléd- és munkásviszonyok mellett a földművelésügyi kormány eddigi intézke-déseit e sorok írója nem tartja elégségesnek a folyó évi termés biztosítására, azért a következő rendeletek életbeléptetését javasolja:

1. A 100 holdas és ennél nagyobb mező-gazdasági majorok közérdekű üzemek, ehhez képest az ott végzendő mezőgazdasági munká-latok elvégzése is közérdek. Ennek folytán az ott már ezidőszert alkalmazásban levő akár éves-, akár hónapocselédek az 1914. évi 50 t.-e.

alapján a mozgósítás tartamára kirendeltet-ne a netán még hiányzó és feltétlenül szükséges cselédek a községi előjáróságok által össze- és nyilvántartott alkalmas egyének közül rendo-lendők ki.

2. A takarmány és fűkaszás, valamint aratás és cséplés, amennyiben erre a környék-beli lakosság nem szerződik, a nyilvántartott egyénekkel végzendők el.

3. Ugy az 1. mint a 2. pontban körüli munkálatoknál alkalmazott egyének alkalmazta-tásuk ideje alatt katonai fegyelem alatt állanak, mely célból minden járásban (nagyobb járás-szükséghez képest több körzetre osztandó) illetve körzetben 1 népfőlkéltiszt rendelő-d ki, kinek kötelessége hetenként legalább egyszer a körzetében fekvő közérdekű mezőgazdasági üzemeket meglátogatni, amennyiben panasz érkezik be, azonnal a hely színeére kiszállani és a felmerült vétséget a katonai szabályok alapján megtorolni.

4. Ezeket a népfőlkéltiszteket azok sorából hívják be, kik felülvizsgálat után csapatszolgá-latra alkalmatlanokra minősítettnek és elsősorban önként jelentkeznek. E népfőlkéltiszteket fegyelmi hatósága nagyon természetes az illetékes nép-főlkéltő járási parancsnokság.

5. A közérdekű munkálatok munkadíjának kiszabására körzetenként a járási fősztolgabíró elnökölete alatt 1—1 mezőgazdasági tanács alakít-andó, mely az összes körülmények mérlegelése mellett, de a földművelésügyi miniszternek az OMGE. meghallgatásával kiadott rendelete alap-ján dönt, fellebbezési fórum a közigazgatási bizottság, azután a földművelésügyi miniszter. Végül

6. mindazon egyének, kik ily munkálatokkal azelőtt is foglalkoztak, a hadsegélyezett hadi-segélyük teljes elvesztésének terhe mellett köteleztessenek bizonyos nagyságú tengeri- és burgonyaföld megmunkálására. Hasonlóképp kötelezhetőek ily munkára azok is, kik bár az előző évben ezzel nem foglalkoztak, de élet-körülményeik folytán a mezőgazdasági fő-, vagy ha nem is fő-, de mindenesetre lényeges mellék-foglalkozásuk.

Mérlegelendő, vajjon ezeket a részes munká-sokat is katonai fegyelem alá kell-e vonni?

Megengedem, hogy ezek a rendszabályok nem éppen kívánatosak az eddig polgári szabadságuk teljes élvezetében levő mezőgazdasági cseléd- és munkásosztálynak, ámde komoly idők, komoly intézkedéseket igényelnek.

Különbözik pedig, aki a körülményekkel ismerős, tisztában lehet azzal is, hogy a katonai szigorra csak az első napokban, később pedig csak elvételre lesz szükség és az emberek annyira megfogják szokni, hogy a jövőre nézve is kívána-tosnak találják az ehhez hasonló rendet.

Hiszen mi, gyakorlati gazdák, nagyon jól tudjuk, hogy az előfordulni szokott aratási és egyéb mezőgazdasági sztrájkok 99%-át néhány izzága és házsártos természetű agitátor terrorja okozza, melyben a munkások nagy része csak kelleetlenül és elég gyakran a fenyegetés és félelem miatt vesz részt, már pedig a mostani idők nem alkalmasak arra, hogy ezen agitátorok-nak szabad kezük legyen.

(Felsőpél.)

Hirsch János.

Az összes gazdasági magvakat

legjobb minőségben ajánlja

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33.

VEGYESEK.

Mal számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	306
Egyről-másról	309
A termelés szervezése a munkaerő csökkentése szempontjából	311
A tavaszi munkálatok biztosítása Baranya vármegyében	312
Konyhahulladékok értékesítése állatok takarmányozására	313
A mezők javítása, mint földhasznosítás	314
Vessünk számot a tavaszi vetésekkel	315
Csávázzuk a tavaszi vetőmagot	317
Levélszekrény	316
A gazdaközönség köréből	317
Vegyesek	319
A „Hangya” 1914. évi üzleti jelentése. — A „Magyar Földműves”. — A vármőrlőmalmokban talált gabonakészletek. — Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület. — A Borsodmegyei Gazdasági Egyesület. — A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület. — Mezőgazdasági közmunka. — A Szolnodobokavármegyei Gazdasági Egyesület. — Zólyom megye a mezőgazdaságért. — Eladó raffia kötőszineg. — II. pótlék életbeléptetése a Magyar Királyi Államvasutak helyi áruújszabásához. — A tengerőrlőmalmok egységes árszabása.	320
Kereskedelem, tőzsde	322
Szerkesztői üzenetek	323

A „Hangya” 1914. évi üzleti jelentése.

Az országnak alaptőke, áruforgalom, működési hálózat és taglétszám tekintetében legnagyobb fogyasztási és értékesítő szövetkezete a „Hangya”, most adta ki 1914. évi üzleti jelentését. A háboru folytán keletkezett közgazdasági zavarok a „Hangya” életműködését is befolyásolták ugyan, de az intézet fejlődését meg nem akasztották. A kimutatott 30.218.913,30 K. áruforgalom néhány millióval nagyobb összeggel szerepel a mérlegben, ha a polgári áruforgalom augusztustól december végéig sokszor heteken át nem lett volna felfüggesztve. Augusztus óta természetesen új szövetkezetek sem szerveztettek, mert a mozgósítás éppen azt a fiatalságot ritkította meg elsősorban, amely a szövetkezeti eszme iránt legtöbb fogékonysággal bír. A szövetkezetek összes áruforgalma, beszámítva a tagok által termelt és a helyi piacokon beszerzett cikkek értékét, körülbelül 60 millió korona volt.

A „Hangya” duzzadó életéről tanuskodik, hogy a falusi „Hangya”-boltok országos hálózata, a háboruokozta elemi csapások dacára is megmaradt a maga teljes épségében s enyhítő hatással volt azokra a közgazdasági bajokra, amelyeket a háboru felidézett. Amint a jelentésből kitűnik, a „Hangya”-nak 570 alkalmazottja közül — akiknek legalább is fele nő — 180 hivatott zászlok alá, tehát elképzelhető, hogy milyen erőfeszítéssel kellett a központnak dolgoznia, hogy 1276 szövetkezetet gondozhasson, elláthasson és irányíthasson. A „Hangya”-boltok forgalma, a jelentés szerint, mindenütt emelkedett, ami annak tulajdonítható, hogy az országos „Hangya” megfelelő anyagi ereje révén és a közlekedési viszonyokhoz való alkalmazko-

dással, olyankor is elláthatta szövetkezeteit háztartási és gazdasági cikkekkel, mikor más falusi üzletek a fogyasztók igényeit kielégíteni nem tudták. A „Hangya” nagyanyu fejlődésének bemutatására két adat szolgáltat fényes bizonyítékot: 1898-ban, az alapítási évben, az intézetnek két alkalmazottja volt, most már 520-nak van dolga a hatalmas gépezet körül.

A „Hangya”-boltok száma az üzleti évben 65 volt, a múlt 16-iki üzleti évben 1276. Az alaptőke volt az alapításkor 60.000 korona, 1914-ben pedig 2.486.700 korona. A tartalék-alap jelenleg 450.000 korona. Emelkedés 1914-ben 80.000 korona. A berendezési és értékesítési alap 600.000 koronáról 850.000 koronára emelkedett. A mérleg tiszta feleslege az előző évi 208.282 koronával szemben 242.642,72 korona. Tudva azt, hogy az áruhitel igen sokszor a könnyelmű költségek forrása, a múlt évben is iparkodtak egy a központ, mint a szövetkezetek a háztartási cikkeknek hitelre való vásárlását beszüntetni. Az eredmény itt is kedvező, mert a szövetkezetek tartozása 300.000 K.-val kevesbedett. A kereskedelmi ismeretek és a kereskedelmi áruismeret fejlesztésére, valamint a szövetkezetek gondozására 440.227 korona fordított, lévén a Hangyának egyik főcélja, hogy a termelő földművelők az üzleti élet útjain is megállják helyüket s hogy a gazdasági tudás mellett megfelelő kereskedelmi tudásuk is legyen. Hadi-kölcsönre a „Hangya” 250.000 koronát, a tisztviselői kar 116.350 koronát, a szövetkezetek és más üzletrészes tagok 383.000 koronát jegyezték. Szövetkezetek tagjainak jegyzése tulajdonképpen sokkal nagyobb, mert tulajomó részük tagja egyúttal valamely hitelszövetkezetnek, tehát ott jegyzett a kölcsönre. Hadbavonult katonáink érdekében megindított társadalmi munkában is mindenütt ott láttuk a Hangyát és szövetkezeteit. A háboru kezdete óta 21 ágyas hadikórházat tart fenn a „Hangya” intézeti székházában, melynek költségeire december végéig 8348,47 koronát fordított. A fogyasztási szövetkezetek a hadbavonultak és sebesültek érdekében minden hozzájuk intézett hazafias felhívásra rögtön felbuzdultak és nemes hivatásukhoz illő áldozatkészséggel teljesítették kötelességüket.

A felsorolt hivatalos adatok, tehát a legnehezebb hitel- és áruforgalmi viszonyok közt elért sikerek igazolják, hogy a szövetkezeti eszme nálunk is termékeny talajra talált és hogy földművelőink a szövetkezeti eszmében rejlő erőt felismerték és ki is használják. Különösen most, e nehéz időkben tanulta meg földművelő népünk a „Hangya”-boltokat, mint közlekedési intézményeket és árszabályozó tényezőket méltányolni, mikor a fogyasztási szövetkezetekkel nem bíró községekben a háztartási cikkek hiánya sokszor okoz nagy bosszúságot és amikor a fogyasztók szorult helyzetét a mindig lesben álló spekuláció iparkodik kiszákmányolni. A „Hangya” új elnöke *Dessewffy* Emil gróf. Vezérigazgatója kezdettől fogva *Balogh* Elemér.

A „Magyar Földműves” az OMGE. közlönye kiegészítésként, a háboru tartama alatt különösen nagy szolgálatot tesz a kisemberek köréből kikerülő nagyszámú olvasóközönségnek,

mert nemcsak a háborus idők kormányrendeleteit ismerteti népszerű modorban, hanem a szak-közleményei is a lehetőséghez képest úgy vannak összeválogatva, hogy bennük az olvasóközönség a mai rendkívüli idők gazdálkodásához utmutatást találjon. A „Magyar Földműves” a háboru tartama alatt nem jelenik meg minden szombaton, hanem csak kéthetenként, minden hó 1-én és 15-én. Legutóbbi március 1-i 5. száma a következő változatos és gazdag tartalommal jelent meg: „A mi mindennapi kenyerünk”, „Háboru és mezőgazdaság”, „Többtermelési pályázatunk eredménye”, „A kerti gazdálkodás jövedelmezősége”, „Korai burgonyatermesztés”, „Használjunk műtrágyát a tavaszi árpa alá”, „A kender értékesítése”, „Kisgazdáink állattenyésztése”, „A mezei pocok tavaszi irtásának szervezése és végrehajtása”, „Védekezés a járványos elvetés ellen”, „Hogyan nevelhetünk méhanyát kora tavasszal”, „Be kell vetnünk minden talpalatnyi földet”, „Kines az utcán”, „Időszerű védekezés az állati járványok ellen”. A szakrész a különféle „Gazdasági apróságok” és a „Gazdasági tanácsadó” zárják be. Az olvasók szórakoztatására háborus és érdekesebb napi híreket, továbbá több sikerült képet tartalmaz. Arra kérjük a „Köztelek” olvasóit, hogy ezt az igazán hasznos néplapot a kisgazdák és a gazdasági eselések stb. közt szíveskedjenek terjeszteni. Előfizetési ára egy évre 6—K.

A vármőrlőmalmokban talált gabonakészletek. A földművelésügyi miniszter felhatalmazta az alispánokat, illetőleg a járási főszolgabirokat, hogy a vármőrlőmalmokban lefoglalt és egyes maganfélék tulajdonát képező gabonát, ha annak mennyisége a 3 métermázsát meg nem haladja, a lefoglalás alól saját hatáskörükben feloldhassák. A vármőrlőmalomban lefoglalt 3 métermázsánál nagyobb mennyiségű gabona csak akkor oldható fel, ha a gabona tulajdonosa igazolja, hogy ez a mennyiség nem több, mint amennyi a hatósági rekvirálás alkalmából háztartási és gazdasági szükséglet címén a 240/1915. M. E. számú rendelet 3. §-a értelmében nála a lefoglalás alól kivétellett.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület február hó 19-én *Vásárhelyi* József igazgatóelnök elnöke alatt tartott igazgatóválasztmányi gyűlésén, *Ipolyi Keller* Iván ügyvezető-titkár és *Kemény* Szilárd titkár előadók jelentése alapján foglalkozott a katonai lőfogatok rekquirálása folytán beállott igazlőhiány pótlásának kérdésével. A választmány örömmel vette tudomásul, hogy a földművelésügyi minisztérium a hiány pótlása céljából Arad vármegye gazdaközönségének is juttatott a katonai lőkórházakból kislejtetett lovakkól. Foglalkozott továbbá a választmány a gabonafélék polgári rekquirálása tárgyában a minisztériumhoz intézett felterjesztésre vonatkozó miniszteri leirattal s az ez ügyben szükséges további intézkedésekkel az elnökséget bizta meg. A pénzügyi minisztérium abbéli rendeletével kapcsolatosan, mely szerint az 1915. évi dohánytermés beváltásánál a rendes beváltási áron felül még 10% pótléknak a kifizetését engedélyezte, a választmányi tagok azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy a dohánytermelésnél a jelenlegi viszonyok közepette, ha azok meg nem változnak, a közeljövőben nagy

Elsőrendű minőségű

kéveköttő manilazsineg-et

azonnal szállít a

M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Vilmos-császár-ut 32.

viSSzaesés lesz tapasztalható, mert napról-napra nehezebben lehet kertészeket kapni. Végül a m. kir. pénzügyigazgatóság felhívására megállapította a választmány a vármegye területén szokásos földhasznabérekét minden egyes községre vonatkozólag külön-külön.

A Borsodmegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya *Melzer* László egyesületi alelnök elnökle alatt február hó 22-én gyűlést tartott, amelyen a járási gazdasági értekezleten gyűjtött adatok alapján a tavaszi mezőgazdasági és az aratási munkák akadálytalan elvégzéséhez szükséges intézkedéseket megállapították. Az igazgató-választmány előterjesztést intéz a vármegye törvényhatóságához aziránt, hogy az előreláthatólag szükségessé váló közérő kirendelésére nézve az engedélyt a földművelésügyi minisztertől már most kérje ki. A mezőgazdasági munkabéreknek jársonként való megállapítása iránt is javaslatot tesz a választmány. A cséplési munkákhoz szükséges benzin és köszén tárgyában a miniszterhez felterjesztést intéz s a mezőgazdasági eselések esetleges munkamegszűntetése esetére szigorubb intézkedéseket sürget a kormánytól. A vetőmagnak s a gazdasági cselédség részére szükséges vetőmagnak, továbbá árpának és tengerinek a vármegye területén rekvirált gabonaneműkből való kiadását kéri. A földművelésügyi miniszterhez felterjesztést intéz az egyesület, hogy vetőgépek beszerzéséhez a gazdaközönségnek részletfizetési kedvezményt engedélyezzen, hogy a köszén- és vasbányákban, ugyszintén a vasgyárakban dolgozó munkások, akik máskor is aratási munkákra szoktak elszegődni, az aratás idejére szabadságoltassanak. A mezőcsáti járásba állatorvost kér a kormánytól. Végül tudomásul vette a választmány, hogy a folyó évben a szállítási akadályok miatt tenyészvikavásárt nem tartanak.

A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület február hó 1-én igazgatóválasztmányi gyűlést, utána közgyűlést tartott. A közgyűlésen *Piller* Kálmán gazdasági egyesületi elnök indokolta a közgyűlésnek eddigi elhalasztását. A közgyűlés *Lukovich* Aladár ügyvezető-titkár által előterjesztett költségelirányzatot, valamint az egyesület munkaprogramját egyhangulag elfogadta. A közgyűlést megelőző igazgatóválasztmányi gyűlés részvétét fejezte ki *Kosutány Tamás* dr. és *Rodiczky Jenő* dr. halála fölött. Örömmel vette tudomásul az igazgatóválasztmány, hogy a hadügyminiszter elrendelte a hadicélokra igénybevett fogatok árának mielőbbi kifizetését. Az elnökség is kéri fogja a kormánytól, hogy a használatért járó térítések a végleges átengedésért fizetendő összegbe az erről szóló törvény életbelépésének napjáig ne számítassanak be. Továbbá azt kéri a választmány a kormánytól, hogy a hadvezetőség jelölje meg a vármegye területén levő harszintérnek és védelmi vonalaknak azon határait, melyeken belül a gazdasági munkák a tavasz beálltával foganatosíthatók. *Lukovich* Aladár titkár jelentést tesz a selejtes kincstári lovak kiosztásáról, javaslatot tesz a vetőmagvak beszerzésére vonatkozólag, ugyszintén a tavaszszal szükséges munkaerő és igaerő pótlására nézve. *Tahy* József vármegyei alispán felkéri az egyesületet és az igazgató-választmány tagjait, hogy vegyen részt a földművelésügyi miniszter rendelkezése szerint a termés biztosítására létesült gazdasági bizottságban.

Mezőgazdasági közmunka. A *Szegedi Gazdasági Egyesület* felterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez, amelyben a parlagon maradt földekre a kényszer szántás-vetés elrendelését kéri. Ennek keresztülvitelére elsősorban a bevetetlen területek összeírását javasolja. Vetőmagot, vagy vetőmagra előleget az illető város, vagy vármegye adhatna s a tulajdonossal aratás idejében elszámolna. A szántásra a hatóság bizonyos napokra a megye vagy város területén lévő összes igákat kirendeli a területen található ekék igénybevételével. Egy igatartóra alig esne ezzel a rendszerrel több, mint két-három munknap. A kényszer szántás-vetés

kézi munkaerejének eszközzésére a gazdasági egyesület alkalmasnak tartja az orosz hadifoglyokat. Mikor az ily módon megművelt földek aratás alá kerülnek, az állam a gazdákkal elszámolhatna a költségeket illetőleg.

A Szolnokdobokavármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya *Vass* Béla gróf elnökle alatt tartott gyűlésén elhatározta, hogy előadások keretében buzdítja a községek lakosságát a tavaszi munkálatok elvégzésére. Tudomásul vette a választmány, hogy a földművelésügyi miniszter a jégkárosult gazdák között kedvezményes áru tengeri kiosztását rendelte el. A megfogyatkozott marhaállomány pótlása érdekében arra fogják kérni a földművelésügyi minisztert, hogy engedélyt alapján a községek tenyészvikákat részletfizetés mellett szerezhesenek be.

Zólyom megye a mezőgazdaságért. Zólyom megye törvényhatósági bizottsága Besztercebányán február 20-án tartott rendes téli közgyűlésén foglalkozott a jövő termés biztosításával s felhatalmazást adott a vármegye alispánjának, hogy a földművelésügyi m. kir. miniszternek a gazdasági munka biztosítása érdekében kiadott körrendelete értelmében elrendelhető személyes szolgáltatásokért járó térítéseknek és a szükséges vetőmag vételárának fedezésére, továbbá a lakosság lisztükségletének beszerzése céljából az arra rászoruló községeknek a vármegyei alapokból előlegeket nyújthasson.

Eladó rafflakötőzsineg. A „Kereskedelmi Muzeum” közlése szerint egy hollandi cég a következő raffia kötőzsinegeket ajánlja:

<i>Tamatare</i> I. minőség	100 kg.-ként	38 hft.
„ szuper	100	41
„ extra	100	47
<i>Majunga</i> I.	100	47
„ extra	100	52

Az árak ab vagon Rotterdam brutto per tara értendők, a tara csomagonként 3 kg. Tizennégy nap alatt nagyobb mennyiségek szállíthatók.

II. pótlék életbeléptetése a Magyar Királyi Államvasutak helyi áruudjiszabásához (II. rész). A Magyar Királyi Államvasutak 1913. év március hó 1-től érvényes helyi áruudjiszabásához (II. rész) 1915. évi április hó 1-én a II. pótlék lép életbe. E pótlék az idegen vasuti vonalakon át irányuló forgalmakban alkalmazandó díjszámításra vonatkozó határozmányok módosított és kiegészített új szövegét, továbbá a tenyészszarvasmarhakerék menetdíjkedvezményére vonatkozó határozmányokat és ezenkívül az állomások berendezéséről szóló e pótlékban újból kiadott jegyzék (VII. fejezet) keretébe foglalja azokat az állomásokat, amelyek a kocsirakományi küldeményeknek a vasuti kocsiába való berakását, vagy azokból való kirakását a felek saját költségükön tartoznak végeztetni. Az új pótlék tartalmaz továbbá állomási névváltoztatásokat, új állomások megnyitását és egyes állomások forgalmi körének kibővítéséből, illetve megszorításából folyólag a díjszabásban keresztülvendőt módosításokat és kiegészítéseket, végül összefoglalja azokat a változtatásokat és sajtóhelyesbítéseket, amelyek a díjszabásban eddig hirdetményi uton vezettettek keresztül. A szóbanlevő pótlék példányonként 1 koroniért a magyar vasutak díjszabásokat elárúsító központi irodájában (Budapest, V. Akadémia-utca 3. sz.) folyó év március hó második felében lesz megszerezhető.

A tengeriőrlemények egységes árszabása. A m. kir. minisztérium f. évi 816. számú rendelete a tengeriliszt határárszabásáról kiadott 721. számú kormányrendelet értelmezésül kimondja, hogy a tengerilisztre vonatkozólag az említett rendelet alapján megállapított határárszabás egyszersmind az emberi táplálkozásra alkalmas tengeriből előállított darára, kására és bármely néven forgalomba hozott egyéb kukoricaőrleményekre is vonatkozik. Tehát kukoricából előállított daráért, kásáért, vagy egyéb őrleményért sem szabad magasabb árat adni, vagy elfogadni,

mint aminő határár a kukoricalisztre nézve a illető járásban megállapított.

A Magyar Agrár- és Járadekbank mérlege. A Magyar Agrár- és Járadekbank Részvénytársaság közlése 1914. évi tevékenységéről szóló mérlegét. A mérleg 2.785.860 korona 67 fillér tiszta nyereséget mutat ki az 1913. évi 3.529.000 koronával szemben, amelyből részvényenként 24 korona osztalékot fizetnek. Az intézet múlt évi üzleteredménye — amint értesülünk — az 1913. évi eredményt lényegesen felülmulta s haddacára ennek, a tiszta nyereség csökkent, az abban találja magyarázatát, hogy a kamathozadéka tavalyinál 406.242 koronával kisebb összegben van kimutatva, tekintettel arra, hogy a bank vasuti részvényeire eső osztalékot, a forgalomnak a háborúval kapcsolatos megbénulása következtében, lényegesen alacsonyabb összegben kellett előirányozni; a bankkal szoros üzleti összeköttetésben álló vidéki intézetek pedig — dacára annak, hogy az előző évi osztalék fizetésére képesek lettek volna — a hovatosságból kisebb osztalékot fizettek. Ez a helyes üzletpolitika és elővigyázatos működés vonul végig egyébként az intézet egész vezetésén és a mérleg összeállítása is ezen az alapon történik.

A gazda háborus kötelességei. Súlyos idő következett ránk. Mindenkinek segíteni kell. A gazdaságok ma is nagymértékben vannak igénybevéve. Nemcsak gondoskodnia kell vitéz seregünk gabonával, burgonyával és mai gazdasági terményekkel való ellátásáról, hanem a hus-, tej-, vajnak is a gazdaságokból kell kikerülni. Ennélfogva a gazdának nemcsak az állattenyésztés fenntartása, hanem az állatállomány szaporítása is kötelessége.

A borjuvágási tilalom gondoskodik arról, hogy a gazda ezen nagy feladatot teljesíthesse. Ennélfogva mindenkinek kötelessége arra törekedni, hogy a fiatal marhája megmaradjon. Különösen vigyázni kell, hogy a borjúk a verhaszt ne kapják meg, vagy ha már fellepett, abból kilábaljanak. E célra kitünően bevált a *Lageman* Cl. aacheni vegyészeti gyára által készített „Thürpül”. Ezen szert azonban nemcsak akkor kell használni, midőn a verhas már fellepett, hanem minden gondos gazdának készletben kellene tartani, hogy a borjunak a világra jötte után, mint óvszert előre adjuk. Az olcsó ár ezt lehetővé teszi.

Gazdák nyilatkozatai a „Corbin” csávázószerrel

Degenfeld Pál gróf, Téglás. A varjak, fácánok és egerek ellen minden bizonynyal hathatós védekezési anyag a Corbin, alkalmazása csekély költséggel jár. E tavaszon tengeri- és bükkönyvetőmagnál használtuk.

Véghelyi János, földbirtokos. A Corbinnal csávázott buza a múlt év őszén nálam hiány nélkül kikelt. Varjak és egyéb madarak nem bántották.

Rác Albert, ref. lelkész. A Corbinnal pácolt buza és rozs szépen egyenletesen és hamar kelt ki. A kártékony madarak nem szedték fel a künmaradt magokat.

NYILTTÉR.

(E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Tejgazdasági Zsebnaptár

az 1915. évre

Szerkeszti: **Jeszenszky Pál**, az ÖMGE. tiszt. ügy. titkára, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeti vezérigazgatója.

A tejgazdasággal (állattenyésztés, állategészségügy, takarmányozás, tejkezelés, vaj- és sajtőkészítés) kapcsolatos minden kérdést felöl. — **Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen a „Tejgazdasági Zsebnaptár”.** Bolti ára 4 korona.

A „PÁTRIA” r.-t. könyvkereskedésében (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.) vagy a „Tejgazdasági Zsebnaptár” kiadóhivatalánál megrendelve, ajánlott küldéssel 3 korona 65 fillér.

Csapadékeloszlás és hőmérséklet.

(1915. február—március hó.)

Vidék	Normális havi csapadék (mm) II/1-28.	Tényleges csapadék (mm) II/1-28.	Csapadék napok száma II/1-28.	Normális havi hőmérséklet °C II/25-III/3.	Tényleges havi hőmérséklet °C II/25-III/3.	Fagy és hó
I. a	26	26	8	1.2	1.0	A fagy gyakoribb lett a hegyes vidékeken kevés maradó hó is van.
I. b	26	26	8	2.2	1.9	
I. c	26	40	8	1.9	1.9	
I. d	30	23	7	3.0	2.4	
II. a	33	27	7	2.3	1.4	
II. b	35	34	8	2.5	1.6	
II. c	26	26	7	2.2	1.9	
II. d	40	30	7	3.0	1.8	
III. a	35	20	7	3.0	2.5	
III. b	35	39	7	1.7	1.1	
III. c	55	48	7	2.3	0.0	
III. d	32	38	7	1.4	1.6	
IV. a	25	34	8	2.3	1.5	
IV. b	35	49	6	1.8	1.2	
IV. c	25	46	8	0.8	1.5	
IV. d	50	?	?	0.0	?	
V. a	30	51	10	1.2	1.5	
V. b	26	35	9	1.2	1.5	
V. c	29	36	6	1.2	1.9	
V. d	50	?	?	1.5	?	
VI. a	35	22	6	3.0	2.8	
VI. b	40	22	6	2.8	2.8	
VI. c	40	38	7	2.6	2.9	
VI. d	25	24	7	0.5	1.8	
VII. a	25	31	7	2.5	1.6	
VII. b	30	24	5	0.5	2.0	
VII. c	27	19	7	0.5	2.6	
VII. d	37	24	6	0.5	2.0	
VII. e	37	17	6	0.5	1.1	

Időjárás.

Budapest, március 3.

Hosszu várakozás után végre olyan időjárásban volt részünk az elmúlt héten (február 25—március 3.), amely megfelel a szabálynak. Az előző hetekhez képest a hőmérséklet észrevehetően hanyatlott és ezeken a szabályszerűbb fokokon huzamosabban meg is maradt. A nappali felmelegedés jóval alább szállott s a Dunántul már csak a déli vidékeken emelkedett 7—8 fokra, a Nagyalföldnek déli tájain azonban még ennyire sem, lévén itt 5—6 fok a nappali felmelegedés felső határa; a Nagyalföld északi részein pedig még ilyen meleg sem volt. Erdélyben ezuttal is viszonylag legmelegebbek voltak a nappalok, sőt több helyen egyáltalában is melegebbek voltak mint a Dunántul, az elmúlt héten hazánk legmelegebb táján. Az éjjeli fagy az ország egész területén mindennapos volt. Alig mutatkozik imitt-amott egy-egy szűk vidék, amelyen 1—2 éjjelen nem fagyott volna. Még Erdély mondható leginkább fagymentesnek, mivel itt aránylag több fagnélküli éjjel volt, mint egyebütt s a fagyos éjjelek sem voltak oly hidegek, mint az ország más tájain. Ebben a tekintetben különösen a Dunántul vezet, ahol 6—7 fokos hideg járt egy-két éjjel. Az Alföldön is előfordulnak, különösen a Kunság, Hajduság és Nyírség táján 3—4 fokos hideg éjjelek, általában azonban nem igen szállt a hőmérséklet az erős déri hőfoka alá. Március első három napja hidegebb volt a február végénél, amiből nem lehet ugyan semmire sem következtetni, érdekes lesz azon-

ban megfigyelni, hogy beválik-e a valószínűség, melynek értelmében enyhe telek után hűvös márciusok szoktak következni. Enyheség dolgában pedig az idei tél, amely februárral hivatalosan véget ért, a legtrikábbak között foglal helyet.

Csapadék már csak kevés volt február végén, úgy hogy a mai térkép és táblázat nem sokban különbözik az előző hetitől. Bővebb csapadék, még pedig számos vidéken, különösen hazánk hegyvidékein, hó alakjában, március elsején kezdett esni, ahol megis maradhatott. Sik vidékein a hó maradandóságának nem voltak meg a hőmérsékleti feltételei, különben jobbra viharos széllel járván a havazás, rétegalakításra sem igen volt alkalom. *Sávoly Ferenc dr.*

NYILTER.

(E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Közvetlen szövőgyárak részére

bármely mennyiségű tavaszi nyírásu

mosott és szennyes

gyapjút

legmagasabb árak mellett vesz

megfelelő előleg mellett

Földes Győző

bizományi irodája,

Budapest, VII., Dohány-u. 12. (Tolnay-palota)

Telefon 141—16. Mintázott ajánlatokat kérek.

Kimutatás a ragadós állapotbetegségek elterjedéséről.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. február 24.

A betegség neve	Fertőzve volt		Múlteti állapot			
	K.	U.	K.	U.	K.	U.
Lépfene	51	51	51	51	83	83
Veszétség	231	240	222	228	262	274
Takonykór	21	23	20	22	20	20
Száj- és körömfájás	398	3697	443	4085	377	756
Juhhimlő	5	25	4	24	19	38
Ivarsz. hóly. kiütés	3	14	2	10	19	22
Rühkór	207	475	197	472	208	348
Bivalyvesz	3	3	3	3	2	2
Sertésorbánc	16	25	16	25	31	44
Sertésvesz	152	359	159	380	347	965

Ausztriában 1915. év febr. 24-én fertőzve volt: veszétséggel 18 k. 24 u., takonykórral 7 k. 11 u., ragadós száj- és körömfájással 475 k. 1619 u., sertésveszszel 34 k. 53 u.

Németországban 1915. év jan. 31-én fertőzve volt: takonykórral 26 k. 32 u., ragadós száj- és körömfájással 5996 k. 13162 u., sertésveszszel 545 k. 686 u., ragadós száj- és körömfájással 1 k. 1 u.

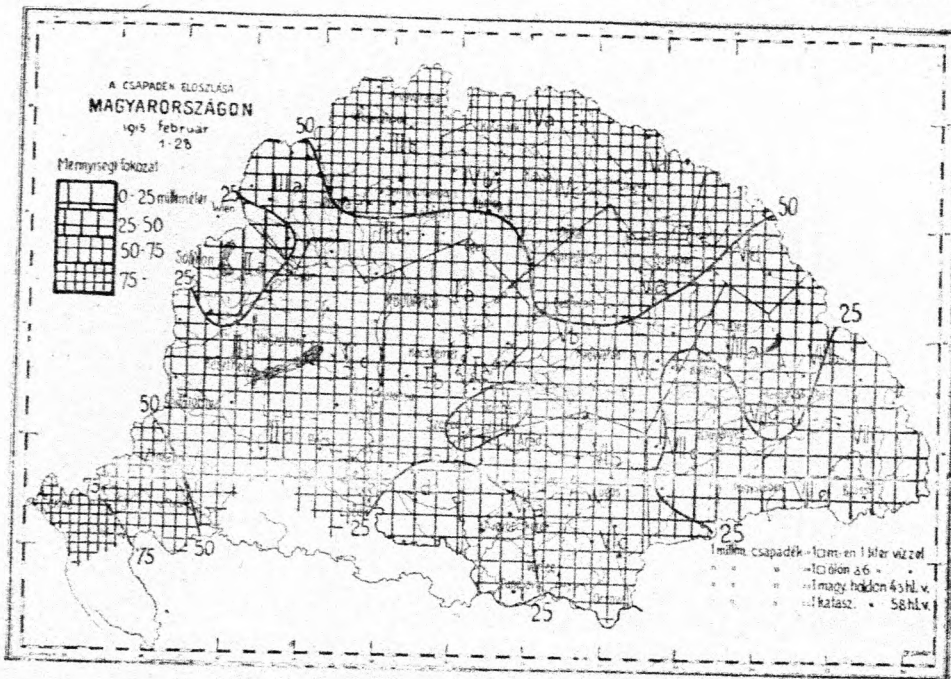
KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napijelentés a gabonátözsderől.

1915. március 5.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Gabonaneműekben üzletkötések nem történtek. Az országos rekvirálások folytán az üzlet teljesen szünetel.

A térkép felosztása vármegyék szerint:

(k. = kelet, ny. = nyugat, d. = dél, é. = észak.)

- I. Duna-Tisza köze: a) Heves, Szolnok (Tisza jobbpartja). — b) Pest. — c) Szolnok (Tisza balpartja), Csongrád. — d) Bács.
- II. Duna jobbpartja: a) Moson, Sopron, Vas k., Győr, Komárom — b) Vas ny., Zala, Veszprém. — c) Fehér, Tolna, Somogy. é. — d) Somogy d., Baranya ny. — e) Baranya k.
- III. Duna balpartja: a) Pozsony é., Nyitra é. — b) Trencsén, Turóc, Árva, Liptó, Zólyom. — c) Pozsony d., Nyitra d., Bars Hont, Nógrád.
- IV. Tisza jobbpartja: a) Szepes, Sáros. — b) Gömör. — c) Borsod, Abauj, Zemplén d., Ung d., Bereg d. — d) Zemplén é., Ung é., Bereg é.
- V. Tisza balpartja: a) Szabolcs, Szatmár. — b) Hajdu, Békés, Bihar k. — c) Bihar ny., Szilágy k. — d) Maramaros.
- VI. Tisza-Maros szöge: a) Csanád, Arad ny., Torontál, Temes — b) Arad k., Krassó é. — c) Krassó d.
- VII. Királyhágón túl: a) Szolnokdoboka, Kolozs k. — b) Beszterceaszód, Marostorda k., Udvarhely é. — c) Kolozs ny., Tordaaranyos ny., Alsófehér ny., Hunyad. — d) Tordaaranyos k., Marostorda ny., Kisküküllő, Alsófehér k. — e) Szeben, Fogaras, Brassó. — f) Nagyküküllő, Háromszék, Udvarhely d., Csík.

Bérlevél

a legújabb cselekedtvény hivatásával, az átadandó leltári tárgyak benyomásával, darabonként 5 fillérért cserélhető be a "Köztelek" nyomda részvénytársaságánál. Budapest, IX. kerület, Ulloi-ut 25. szám. (Köztelek.)

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1915. március 5-én. A székesfőváros vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Fölhoztak a szokott közlegekből 100 szekér réti szénát, 52 szekér muhart, 3 szekér zsupszalmát, 50 szekér alomszalmát, — szekér takarmányszalmát, — szekér tengeriszárt, 51 szekér lucernát, zabosbúkkönyt stb., 400 zsák szecskát.

A forgalom: közepes.
Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna I. r. ó 1030—1500, réti széna II. r. ó 700—1000, réti széna I. r. uj —, réti széna II. r. uj —, réti széna csomagolásra 600—660, muhar 1040—1800, zsupszalma 1000—1100, alomszalma 600—860, takarmányszalma —, tengeriszár —, zabosbúkköny (uj és ó) 900—1400, lóhere —, lucerna 1040—1500, köles —, sarju —, szalmaszecska 1100—1200. Összes kocsiszám 260. Összes súly 312,000 kg.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A gazdasági munkálatok az ország legnagyobb részében megindulnak. Ami a vetőmagvak sűrűs megrendelését teszi szükségessé. Ennek folytán a kereslet nagy mértékben nyilvánult meg és az összes magfélésekre a megrendelések nagy tömege érkezett be. Konyhakerti és virágmagvakban a forgalom szintén rendkívül nagy. Lóheremag irányzata ómzárólt árban nagy kereslet mellett szilárd. Olaszország kínálata mindinkább kisebb lesz. Hazai nyersárban a forgalom a belföldi szükséglet fedezésére alkalmas természetiől arankamentes és tisztítható árban megfelelő. Nagyarankát tartalmazó minőségű áru kellemes irányzatú.

Lucernamag továbbra is szilárd irányzatot követ. Baltacimmagból a jóminőségű áru keresett. Fehéhere változatlan, a forgalom csaknem szünetel. Köles ugy vetési célra, mint hántolásra keresett. Irányzata szilárd.

Tavaszi búkköny állandóan nagy kereslet tárgyát képezi. Répamagvak körül egyes fajok már kifogyóban vannak, melyeket újabb mennyiséggel ezidőszert helyettesíteni nem lehet.

Nyersárúért az árak 100 kg.-ként a következők:

	korona
Lóheremag természetű arankamentes	220—240—
„ arankamentesre alkalmas	180—205—
„ magyarankás	140—150—
Lucernamag természetű arankamentes	210—230—
„ szép sárgaszínű	190—200—
„ kereskedelmi áru	150—160—
Lenmag	52—54—
Köles	40—42—
Baltacim	60—62—
Búkköny tavaszi	53—54—
Fehéhere	240—270—

Azon magvak áraitra vonatkozólag, melyek ezen rovatan jegyezve nincsenek, a Magyar Mezőgazdák Szövetsége vetőmagosztálya (Budapest, V., Alkotmány-u. 29.) készséggel nyújt minta beküldése mellett felvilágosítást.

Örlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Az abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapesten zsákkal teljes vagonrakomány vételénél 100 kilogrammonként:

Finom buzakorpa azonnali szállításra	33—33.50
Goromba buzakorpa azonnali szállításra	34—34.50
8-as takarmányliszt azonnali szállításra	40—40.50
Rozskorpa azonnali szállításra	33—33.50
Malomkorkoly azonnali szállításra	30—30.50
Budapesti gyári repceporgása	34—35—
Szárított repcezetel zsák nélkül ab állomások	21—21.50
Szőrpié 48—50% cukortart. hordó nélkül ab cukorgyár	16.50—17—
Lukullus ab Budapest	32—32.50

Szeszüzlet.

Az osztrák szeszszindikátus a finomított szesz árát 10, a denaturált szesz árát 15 koronával emelte és ez nálunk sem maradt hatás nélkül és igen szilárd irányzat mellett és a gyér kínálat folytán a szeszárak szintén emelkedtek és drágábban zárnak.

Finomított szeszben a kereslet állandóan élénk és miután a kínálat korlátozott, a vevők magasabb árakat adtak. Finomított szeszért adózva 255—259 K., adózatlanul 96—100 K. engedélyezett.

Denaturált szeszben alig van kínálat és prompt áruért ismét nagyobb árakat fizettek.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszeszben alig volt kínálat és csak néhány tétel kelt el 2 K.-val jegyzésen alól. Exkontingens szeszben nem volt ajánlat.

Prágai cukorárjegyzés.

Február hó 22—27. jegyzések átlaga.

Prága I. Pr. ab Aussig Ldgsp. ppt.	27.58 K.
Prága I. Pr. ab Prága ppt.	27.38 K.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége Áruszükségleti Osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. Változatlanul szilárd irányzat és emelkedő árak jellemzik az e heti üzletet is. A sertésfelhajtások meglehetősen jelentéktelenek voltak. A becsi sertésvásár szintén rendkívül áremelkedést mutatott ismét, ami természetesen az árak alakulására nem maradhatott hatás nélkül.

A magánforgalom jegyzései:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb kocsirakományok vételénél nehéz minőségű — 340—350 K.
Könnyebb minőségű — 330—340 K.
Elsőrendű perzselt (paraszt) szalonna — 330—335 K.
I. r. pestvárosi disznózsir, nagy hordókban 445—450 K. 100 kg.-ként, minden levonás nélkül.

A budapesti tojástözsde árjegyzései.

1915. március 4.

Tiszavidéki: eredeti	118—	60—	K.
Kosárúru (nagybani ár, 9—9¼ drb 1 K.)	180—	—	K.

Irányzat: élénk.
Időjárás: meleg.

A sertésüzlet heti szemléje.

(Az Országos Sertéskereskedelmi Egyesület jelentése.)

A multheti esőkönny irányzattal szemben e héten ismét erős áremelkedések voltak. Különösen a ferencvárosi vásáron emelkedtek feltűnő arányban az árak, ami a csekély felhajtásnak tulajdonítható. A multheti 4983 darabbal szemben e héten mindössze 3224 sertést és 132 süldőt hajtottak fel a vásárra. Ennek következtében a hét végén a fiatal I. zsirsertés ára 330—344, II. 300—340, öreg I. 300—306, II. 270—280 fillére emelkedett. Az áremelkedés tehát a multhet óta átlag 50—60 fillér. Természetesen a zsir és szalonna is drágább lett. A multhet végén 410 koronás zsir ma már 440 korona (100 kgr.-ként). A háromtáblas szalonna, mely 6 nap előtt 300 korona volt, ma 320 korona és a négydarabos szalonna 10 koronával drágulva, 300 korona. A hizott sertések, valamint a zsiradékok árának emelkedése ellenére sovínysertések alig voltak a multhetnél magasabb áron értékesíthetők, mert a tengeri beszerzése egyelőre majdnem lehetetlen és így a vételüked egészen megbénult. Az is rossz hatással volt az újra, hogy több hízaló tengerkeszletet rekviráltak. Az átvészelt sertések ára átlag 10 fillérrel emelkedett. Kőbányán 2530 sertést állítottak hízóba, jóval kevesebbet tehát, mint a multhetén. A becsi sertésvásár e heti felhajtása is jelentősen kisebb volt a multhetnél, (11,522) de a szükségletet fedezte és emiatt az árakban lényegesebb változás nem volt.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. március 4.

Fölhajtott:	Árak
Jobb minőségű csikó	8 drb 330—460
Könnyű kocsiló (jukker)	80 „ 310—500
Nehéz kocsiló (hintós)	85 „ 440—1000
Igás kocsiló (nyugati vér)	90 „ 360—1300
Igás kocsiló könnyű	133 „ 240—430
Fuvaroslovak	110 „ 160—220
Parasztlovak	90 „ 80—160
Alarendelt minőség	150 „ 30—80
Összesen	748 drb
Eladatlan maradt	319 drb

Irányzat: élénk. Székesfőváros levágásra vásárolt 82 darabot 80—320 K.-ig.

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. március 2.

Fölhoztott:	Árak:
Magyarországból élő borju	349 drb 176—192 140—150
„ rugott	83 „ 104—120
„ leszurt	— „ —
„ éves növendék	3 „ 112—
Ausztriából élő	— „ —

Árak:	kor. értékben páronként
Magyarországból élő gödölye	— drb
„ élő bárány	— „
„ leszurt bárány	— „
Ausztriából leszurt bárány	— „
Ausztriából élő bárány	— „
Összesen	435 drb
Eladatlan maradt	— darab élő borju, — darab rugott borju, — darab élő bárány, — darab leszurt bárány.

Irányzat: élénk, az árak ismét 6—8 fillérrel emelkedtek kilogrammonként.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. március 1.

Fölhajtott:	Magyarországból	Szerbiából
Összesen	196 drb juh — drb kecske	— „ juh — „ kecske
Eladatlan maradt	— drb juh — drb kecske	— drb juh — drb kecske

Á r a k

(kilogrammonként élőszuliban, korona értékben).

Hizott ürü	drb	kg.	fill.	páronként
Feljavított juhok	—	—	—	—
Kiverő juhok (anya)	—	—	—	—
Kisorolt kosok	—	88	—	—
Durvaszóra juhok	—	—	—	—
Kecskék	—	—	—	—

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. március 4.

Fölhajtás összege:	Minőség szerint:
Uj felhajtás	6008 drb
Mult vásárról visszamaradt	— „
Összeg	6008 drb
Eladatlan vágóhidra	—

Előrendű hizott	Másodrendű	Alarendelt minőség
175 drb	4822 „	704 „
Növendékmarha	56 „	251 „
Összeg	6008 drb	—

Irányzat: élénk, az árak elsőrendűeknél 2—4 koronával, g-enebb minőségűeknél 6—8 koronával méter-másanként emelkedtek.

Budapest-ferencvárosi zárt sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. március 4.

Heti felhajtás	Értékelt vagon	Értékelt összesen darab	Eladott	Eladatlanul maradt
február 26-tól március 4-ig	220	9644	9099	545

Irányzat: élénk, az árak elsőrendűeknél 2—4 koronával, g-enebb minőségűeknél 6—8 koronával méter-másanként emelkedtek.

Budapest-ferencvárosi zárt sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. március 4.

Heti felhajtás	Értékelt vagon	Értékelt összesen darab	Eladott	Eladatlanul maradt
február 26-tól március 4-ig	220	9644	9099	545

Napi árak, fillérben

N a p	Óreg nehéz páronként 200-300 kg	Páronként 300-400 kg	Páronként 400-500 kg	Könnyű 220 kg	Füves fajta
1) febr. 26.	270—280	330—340	320—340	300—344	—
márc. 4.	284—290	336—338	310—342	310—342	—

1) Az árak élőszuliban páronként 45 kg. élőszul és 40% levonással, kilogrammokban értendő.

Irányzat: élénk, az árak öreg sertéseknél 10 fillérrel emelkedtek, fiatalabb sertéseknél 2—12 fillérrel hanyatlottak.

Magyar Mezőgazdák Szövetsége kőbányai sertésüzlettel telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz páronként	400 kg. felül	fillérig
Óreg közép	300—400 kg.	—
Fiatal nehéz	320 kg. felüli súly	335—340
Fiatal közép	250—300 kg.	335—340
Fiatal könnyű	250 kg.	—

A hizott sertésüzlet irányzata: szilárd. Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felkúldési szándék a kertületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbagazítással.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Url Rezső sertésbizományos VIII. k., Népszínház-utca 22., a „Köztelek” részére.)

1915. március 2.

	kilogrammig	fillér
Sertésveszén átment sertések	60-100	140-150
" " " " "	100-120	150-160
" " " " "	120-100	160-180
" " " " "	160-200	180-190
Sertésveszén át nem ment	60-100	120-130
" " " " "	100-120	130-150
" " " " "	120-160	140-160
" " " " "	160-200	160-180

Árak élősúlyban kilogrammonként 4% engedmény.

Irányzat: változatlan.

Jelentés a Wien-St.-Marxon február hó 27-én megtartott szarvasmarha-vesztegvásárról.

Felhajtás:

	ökör	bika	tehén	bivaly	összesen
Magyarországból	275 db	58 db	330 db	1 db	664 db
Galicziából	— db	— db	— db	— db	— db
Ausztriából	— db	— db	— db	— db	— db
Összesen	275 db	58 db	330 db	1 db	664 db

Osztályozva:

Hízómarha	420 db
Legelőmarha	— db
Csontosmarha	244 db
Összesen	664 db

Irányzat: eleinte lanya, minthogy a konzerv marhagyógyók alacsonyabb árakat ajánlottak, amit az eladó bizományosok nem fogadtak el. Később megelégnél az üzlet és minden konzervára a hétfői vásár áraihoz mérten, sőt egyes esetekben még magasabb áron el lett adva.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. március hó 1.

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
Hízott marhában felhajtás	3321
Csontozni való marhában felhajtás	2161
Összesen	5482
Eladatlán maradt	16

Származási hely szerint:

	Nem szerint:
Magyarországi	3041
Galiczi és bukovinai	—
Ausztrák tartományokból	2441
Boszniai	—
Összesen	5482

(Árak 100 kilogrammonként élősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
1915. február 15. Magyar hizott ökör	136-140	128-134	120-126
Galiczi hizott ökör	—	—	—
Tarka hizott ökör	164-172	138-152	122-136
Bikák	108-140	148	—
Hízott tehén	104-140	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Kisgazdák hizó ökre	112-120	—	—
Csontozni való marha	62-88	—	—
Bivaly	—	—	—
Konzervára (solt)	—	—	—

Lokomotiv gummiszij
jobb, olcsóbb és tartósabb mint a bőrszij.

Peronosporafecskendők
kivehető szélkazánal.

Gépolaj, hengerolaj, gépzsir, kocsikenőcs. Benzin. Benzol.

Mindennemű műszaki cikkek.

KELL JENO

233
:: műszaki üzlet ::

Budapest, V., Kálmán-utca 15. sz.

Irányzat: élénk és szilárd, elsőrendű hizóökrök 3 koronával, a többi minőségűek 3-4 koronával, konzervgyártásra alkalmas állatok a mult hétfői árakhoz viszonyítva 3-4 koronával drágult. Bika, tehén és csontosmarhák szintén 2-4 koronával drágult.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. március 4.

Felhajtás:	Árak:
Magyarországból	183
Galicziából	—
Ausztrák tartományokból	—
Összesen	183

Irányzat: esekély felhajtás miatt az árak változatlanok, csak egy kisebb csapat szép fiatal multévi ürű 1 koronáért kelt el.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. március 2.

Felhajtás:	Származás szerint:
Minőség szerint:	Magyarországból
Hussertés	4896
Zsirsertés	2885
Összesen	7781

Eladatlán maradt 651

(Árak kilogrammonként élősúlyban fogyasztási adó nélkül fillérekben.)

Elsőrendű magyar zsirsertés	280-300 kiv.
Közérsertés	240-270
Öreg sertés	250-280
Könyű és szedett sertés	180-230
Süldő (lengyel, erdélyi)	190-260 kiv.

Irányzat: szilárd, mert a felhajtás kevésnek bizonyult a szükségletnek. 1-ső rendű hizott sertés ára 36 fillér, a többi minőségű hizott sertés, éppúgy a hussertésnek ára is 30 fillérrel emelkedett, viszonyítva a multévi árakhoz.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. március 4.

Főhözatal:	Árak
Magyarországból élő borjú	— db
Magyarországból leölt	—
Ausztriából élő	4454
Ausztriából leölt	192-220
Magyarországból leölt bárány	—
Ausztriából leölt	1099
Magyarországból leölt sertés	—
Ausztriából leölt	3688
Magyarországból leölt juh	220-300
Ausztriából leölt	186
Összesen	9337 db.

Irányzat: borjúknál szilárd, mert nagy a kereslet. 1-ső rendű borjú ára 10 fillérrel, a többi minőségűek 12-16 fillérrel drágultak. Leölt zsirsertések ára pedig 28-30 fillérrel, hussertések 10 fillérrel drágábban kelték el. Leölt juh 10 fillérrel, idei bárányok szintén 4-6 koronával páronként drágábban kelt el.

Szerkesztői üzenetek.

Uj. G. S. Torda. A talaj nedvességi és trágyázási viszonyait a t. kérdés nem közoite, pedig azokat is jó tudni, ha megfelelő választ akar az ember adni. Ugy veszem föl, hogy az erdélyi dombvidék szárazabb fekvésű és nem valami jó trágyaerőben levő területéről van szó és a fűmagkeveréket is ennek megfelelőleg állítom össze. Inkább a magam lelkismeretéből kifolyólag nem akarom azonban elhallgatni, hogy ha a t. kérdésűtve a területet nem trágyázza meg: akkor nemcsak kevesebb termést kap, de ne is várjon valami nagyon „kiadós és izletes” takarmányt, mert silány, sovány, táperőnelküli földön még a legnemesebb fű sem tud csodát tenni. Kat. holdanként az alábbi keverék lesz alkalmazható: 1. Fehér here 10 kg., 2. csomós ebir 6.5 kg., 3. réti komócsin 3.5 kg., 4. angol perje 9.0 kg., 5. vörös csegekész 4.5 kg., 6. taréjos cincor 3.5 kg., összesen 28.0 kg. A keverék, mint látni méltóztatik, kevés fajtaból áll, de azért olyan fűvek vannak benne, melyek kiadós termést adhatnak és izletes takarmányt teremhetnek. A keverékhez jó lesz még 1-2 kg. vöröslóherét is közékeverni, mert pillangókat keveset vettem hozzá. z. D. B.

Többeknek. Szives türelmüket kérjük, közleményükre is sor kerül, de rendkívül sok sürgős cikk volt ezideig, amelynek közlése időhöz volt kötve.

Kecskeméti gazda. Szántóföldi termesztésre nálunk még legjobban a francia kék mák vált be. Mák alá a talajt még ősszel kell megszántani és tavasszal egész apróra, azaz kertileg elkészíteni. Legjobban diszlik gyomosodásra nem hajló középkötött talajon, humózus vályogon, ha az sem nem túlságos száraz, sem túlságos nedvességtől nem szenved. Nem túlságos sovány és száraz, jobb homokon is diszlik. Korán kitavaszkodás után sekélyen kell vetni, kat. holdanként 1.5-2.5 kg.-ot 35-50 cm. sortávokra. A sorokban 10-15 cm.-re kell egyezni és egy-kétszer, esetleg lókapával megkapálni. Akkor aratandó, ha a tokok megbaruinak és benne rázaskor a magvak csörögnek: ekkor sarlóval vagy kaszával kell levágni, kévekbe kötni és ezeket csomóka összeállítani; nagyban cséplőgéppel csépelik ki: cséplés után a magot a magtárban, vékony rétegben kell kiönteni és gyakran átlapátolni. A mák természetét egyebként részletesen leírja Cserhádi Sándor: „Különleges növénytermelés” című munkája, amely a M. zögzádasági Szemle kiadóhivatalától Aradon megrendelhető.

V. T. Békáspusztá. Úszói és elapadó tehenei f. l. javítására az olyan adagolás ajánlható, mely 100 kg. élősúlyra s naponta 4 kg. melaszt, legalább 3 kg. tengeridaratát és annyi töreket és tavaszi szalmát tartalmaz, amennyit az állatok enni képesek. A törek és szalma felvételének fokozása végett a melaszt vízben feloldva, törekekkel és szalmával itatnánk fel, mert a marha így hasonlíthatóanul több töreket és szalmát képes enni, mintha azokat csak egymagában szárazon kapja. Az említett mennyiségnél aligba célszerű több melaszt etetni, mert az hasmenést okozhatna, míg ellenben a tengeridara mennyisége nincs korlátozható. Ha a tengernek egy részét korpával, szárított moslékkal vagy olajpogácsával helyettesíthetné, gyorsabban javulnának az állatok, mert adagolásunk csak egy fehérbortalmú nagyon kevésbé szaporítja a húst s főleg csak zsirt termel. Cs. I.

M. O. Böng. A hámozás útján nyert baltacimmaghéj takarmányértéke attól függ, hogy mennyi mag keveredik hozzá, mert bár a tiszta héj (hüvelyecske) az ősi szalma tápértékét is alig éri el, de a hámozógépek nem működnek oly tökéletesen, hogy hámozatlan, vagyis hüvelyecskebe zárt, valamint törött magvak ne keveredjenek a héjak közé: a magot tartalmazó hüvelyecske takarmányértéke pedig a jó szénával is fölér. Minél több magot tartalmaz tehát a hámozási hulladék, annál többet ér és megfordítva. Etetni valamennyi felbott állattal, de kivált sertéssel lehet, azonban a magvakra való tekintettel lehetőleg csak darálva vagy őrölve, mert a sertésnél lenyelt magvak emésztetlenül távolodnak el. Cs. I.

H. K. Pály. Hagemann és Hansen beható tanulmány tárgyává tették a konkoly takarmányozását és a fejőtehenekre vonatkozólag azt állapították meg, hogy azok 1000 kg. élősúlyra s naponta vesző nélkül fogyasztathatnak 4 kg. tiszta konkolyt, de ha vaját készítünk a tejből, akkor mellőzzük azt, mert a konkoly rossz hatású van a tej zsírára. Ezt néha a szopósborjú is megéri s ezért szoptató tehéneknek sem célszerű konkolyt adni, vagy legfeljebb csak fél adagot, míg ellenben hasastehének bátran kaphatják a teljes adagot. Tehenei hihetőleg elérik az 500 kg. súlyt s így a 2 kg. konkoly nem túlsok nekik. Az 1 kg. olajpogácsa is hasznukra fog szolgálni. Cs. I.

Bérgazdaság és szeszgyár. A cinquantino tengeri koronéró.

Erőtakarmánygyár R.-T.

Budapest, V., Nádor-u. 30.

Ajánlja:

lovaknak és hizóknak

„DERBY”

melasse erőtakarmányát

„MILKA”

tejelőtakarmányt.

Tisztasáért és beltartalomért szavatolunk.

Száritott répaszelet, folyékony melasse, száritott tengerimoslék és

különbféle pogácsákban legolcsóbb

bevásárlási forrás.

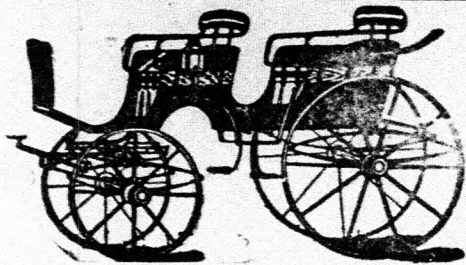
**Elsőrendű valódi amerikai Standard
Manila kévekötszineget,**

csakis gazdák részére, továbbá

kézi kéveköteket,
tisztá kenderzsákokat,
tisztá lenponyvákat.

gazdasági kötélárut,
takarópokrócokat,
gözekeköteleket

szállítanak 314
BERGER TESTVÉREK
Budapest, V., Honvéd-utca 29. sz.
TELEFON: 115-15, 39-83, 99-31.

Kocsiáruacsarnok Budapest, VIII. ker.,
Rákóczi-ut 51. szám.

Kocsiáruacsarnok szövetség a monarchia legnagyobb kocsiraktára a Köztelek-utcai raktárát át-helyezte VIII. ker., Rákóczi-ut 51. szám alá.
Árjegyzéket kívánatra bérmentve küld.

Megjelent az új Könyvkatalógus,
küldi a "PÁTRIA" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A szenci termesztőállomás (Pozsony megye) répamagvai
cukordus szeszrépák,
hozamduak és szárazságnak nagyon ellentállanak.

Cukordus takarmányrépa,
mély talajba jó műtrágyázásnál rózsaszínű felülettel,
nagyos tartós „Nordriese” a

legjobb takarmányrépa,
inkább a föld felett nő, közepes és könnyű talajok részére.

A háboru tartama alatt az üzletvezetőség, a mely a rendeléseket is átveszi:
MAURUS DEUTSCH, Hotel Continental, WIEN.

Ujdonnág! Most jelent meg

KENESE FERENCZ

irodalmi főtisztartó

„Názállataink okserü

takarmányozása és a

takarmányadagok hiszá-

mitása” dr. Kallor G. leg-

jobb simleto alap-

las szimü könyveket

hóvított és 253 TAKARÁK

MÁNYADAGOLÁSI

PÉLDÁVAL közzesített

II. kiadása.

Ára fűve 5 korona,

vásonba köve 6 kor.

Megrendelhető a „Patria” r.-t.

gazd. könyvkereskedésben,

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Levélpapírokat és borítékokat

bármilyen alakban, tetszés szerinti szöveggel (eximnyomásal) izléses kivitelben készít a „PÁTRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság. Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Országos érdek

hogy az ideoi termés fényesen sikerüljön, kötelessége tehát minden földbirtokosnak a tavaszi vetést idejekorán kártevések ellen megvédeni. A vetőmagnak ellenségei: a varjuk, egerek, hangyák és az üszök, melyek ellen biztos védelmet nyújt a kitünő

CORBIN

csávázószer, mely 8 év óta bevált, miként azt tudományos intézetek, valamint gyakorlati gazdák alapos kísérletei hitelesen bizonyítják. A Corbin nem befolyásolja a vetőmag csirázóképességét! Buza, rozs, árpa, zab, kukorica, répa, kender, konyhavetemény stb. magjainál alkalmazható egyaránt kitünő eredménnyel. **A jelenleg drága kékkövel való csávázás, mely csak üszök ellen véd, teljesen elmaradhat.**

Megrendelések idejekorán, lehetőleg azonnal eszközrendők, mert a vasuti szállítás számos vonalon akadálylyal jár.

Rögtön küldünk árajánlatot, (igen egyszerű), használati utasítást és bizonyítványmásolatokat érdeklődőknek.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára, **Ujpesten.**

I^a kender gabonaszákak, kévekötfonal, fapeckes kévekötek, kötélárak

és minden e szakmába vágó cikkekre legolcsóbb és leg-
szolidabb beszerzési forrás a **Honi Fonó- és Kötél-
verőgyár R.-T., Hódság.**

327

Vetőmageladás.

Az Alföldön jól bevált, nagyhozamu, homokra is alkalmas, korai fehér **duppai zab**, nehezebb talajokra való nagyszemű **Hvitling zab** (az OMGE. németországi körútja alkalmával importált feleség). Böhozamu, nagyszemű, szelektált korai **Kneifel árpa**, igen korai „Imperial” **árpa** (könnyebb talajokra való). Igen korai, jól beérett, piros „Putyi” **gömbtengeri** és korai **Bánkuti aranylófogó**: középkorai, októberi beérésre áttenyészített „Champion Illinois” óriási sárga lófogó, 1 méteres kockaművelésre 3-3 szával meg-
hagyható amerikai feleség, igen nagy mag- és csalamádéhozammal. Megrostálva, vevő zsákjában, 100 kg.-ként a napi áron felül eladók, vasútra szállítva. Sárgabellé „**Böhms Erfolg**” és vöröshéjú „**Prof. Wolthmann**” **vetőburgonyákra** előjegyzések elfogadhatnak míg a készlet tart. Megrendeléseket elfogad **Jankamajori Gazdaság**, u. p. **Kisszállás**, Bács megye.

235

Az 1915. évi tengerivetéshez. Eredeti törzskönyvezett tengerivetőmag.

Koránérő **TENGERI,**
lófogó

a rumai uradalom növénynevelési
telepén neveltek, az I. országos
kukoricakiállításon 1914-
ben **aranyéremmel** díjaztatott

Szállítás március közepétől.

Legkisebb eladási men-
nyiség 50 kilogramm. 264

Rumai uradalmi igazgatóság, Szerém megye.

23/1915.

Árverési hirdetmény.

Folyó 1915. évi 23/1915. ügyszámu jegyzőkönyvem
alapján közhírré teszem, hogy Hefler Lőrinc sertéskeres-
kedő megkeresésére **Kalocsán** az ő vasút melletti sertés-
hizlalo telepén **folyó évi március hó tizedik (10) napján**
délelőtt tizenegy (11) órakor nyolcvanhárom darab
urasági egyfaj

fiatal hizott sertésből

még élő **nyolcvan (80) darabot** és **huszon-
hét (27) darab urasági egyfaj**

öreg hizott kocát

mázsálva, tizenkettő (12) órai koplaltatás után élősulyban
levonás nélkül, a fiatal sertéseket páronként mintegy
290 kilogramm, az öreg sertéseket páronként mintegy
400 kilogramm sulyban készpénzfizetés ellenében s azonnal
átveendőleg a legtöbbet ígérőnek nyilvános árverésen
eladatni fogok.

Kelt Kalocsán, 1915. évi március hó 3. napján.

(P. h.)

Dr. Sziklay s. k.
kir. közjegyző.

332

800 holdas

nógrádmegyei birtok, ebből 500 holdon
felüli kitünő szántó, részben őszi vetéssel, instruk-
cióval, haláleset miatt azonnal jutányosan

bérbeadó,

esetleg eladó. Bővebbet **dr. Gondos ügyvédnél**,

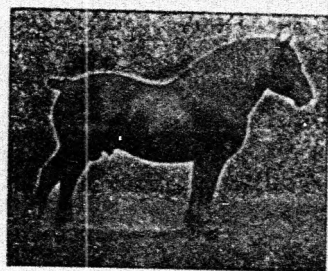
Budapest, Csáky-utca 23. sz.

322

Birtokbérbeadás

Nógrád megyében köút mentén a vasúti állomástól 7 kilo-
méterre körülbelül 450 magyar hold szántóföld és rétből,
250 magyar hold legelőből álló birtok ötszobás bérlőlakással,
jókarban levő gazdasági épületekkel, őszi vetéssel, szalma- és
takarmánykészlettel, folyó évi október hó 1-től fogva haszon-
bérbe adatik. Bővebb felvilágosítást komoly reflektánsoknak a
tulajdonos ad. Cím a kiadóhivatalban.

329

ALKALMI VÉTELEK.

9 darab elsőrendű, importált

belga tenyészmen

bevonulás miatt min-
den elfogadható áron eladó

MENZELES TESTVÉREKNÉL, NAGYKANIZSA.
Ugyanott egy elsőrangú eredeti Belga mén bérbeadatik.

Mai napi árain,

csakis azonnali megrendelés ellenében:

I ^a aussigi rézgálic	pr. 100 kg. K	285.-
Dr. Aschenbrandt rézkénpor	100 "	60.-
I ^a raffia (Brutto für Netto)	100 "	180.-
I ^a barna kocsikenőcs (10% Tara)	180 "	48.-
I ^a gépszir (Brutto für Netto)	100 "	120.-
Szerszámkenőcs, sárga v. fekete (Brutto f. Netto)	100 "	110.-
Gépkendőolaj (eredeti tarával)	100 "	118.-
Motorkenőolaj (eredeti tarával)	100 "	130.-
Dieselmotorhengerolaj (eredeti tarával)	100 "	200.-
Géphengerolaj, telített gőzhöz (eredeti tarával)	100 "	210.-
Géphengerolaj, 280 ^g gyulladással (eredeti tarával)	100 "	240.-
Motorbenzol (eredeti tarával)	100 "	110.-
Benzolcs hordó K 8-		
Carbolsav 25-30%-os (Brutto für Netto)	100 "	30.-
Carbolineum (Brutto für Netto)	100 "	24.-
Fapeckes kévekötel, 140 cm. hossza, 1000 drb		25.-
Eredeti Deyl répakapa PDR, 3 sorhoz		300.-

Az összes árak helyt raktár, Budapest értendők, utánvétellel.

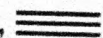
FENYŐ BÉLA műszaki nagykereskedő, Budapest, V., Csáky-utca 34.
TELEFON: 121-64.

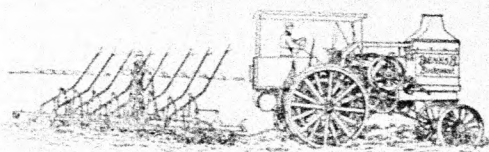
HÜTŐTELEP ÉS JÉGGÉP

minden nagyságban és minden célra, továbbá sörös- és tejesüveg tisztítására alkalmas

PASTEURIZÁLÓ BERENDEZÉS AZONNAL SZÁLLITHATÓ.

A. FREUNDLICH, DUSSELDORF különlegességi gyárának vezérképviselte:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI okl. gépészmérnökök műszaki irodája, TELEFON
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 4. 76-94.

Benzolüzemű magánjáró

eredeti német gyártmány

szántáshoz, csepléshez, aratógépek vontatásához és minden más gazdasági üzemhez
a legolcsóbb és legmegbízhatóbb üzemelő!

Arjegyzékkel és felvilágosítással szívesen szolgál!

Dénes B. betétitársaság, Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 61/b.

HAZAI GÉPGYÁR R.-T.

(Sangerhausen-Eisele)

gép- és kazángyár, vasöntöde és rézművesműhely
Budapest, V., Váci-ut 152.

Legmodernebb kivitelű és szerkezetű

mezőgazdasági szeszgyári berendezések.

Diffúziós eljárású répaszeszgyárak.

Számos kivitel!

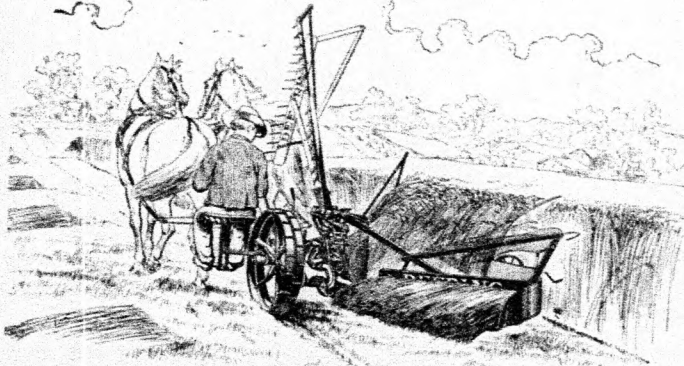
Elsőrangú referenciák!

Mérnöklátogatás és tervezetek költségmentesek.

Ajánlom a t. Gazdaközönségnek

általánosan legjobbaknak ismert valódi egyetemes és többvasu acélekéit, vetőgépeit és boronáit.

Sack Rudolf

DEERING-téle amerikai

arató- és fűkaszálógépek,

tárcsás-boronák, darológépek. Valódi WESTFALIA műtrágyaszórógépek, szalmakötélfonógépek, burgonyaosztályozógépek és egyéb mezőgazdasági gépek és eszközök elsőrendű minőségben, nagy választékban kaphatók

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktárában,

BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 52. szám.

Arjegyzékek és felvilágosítások kívánatra ingyen és bérmentve!

MEGHIVÁS a Pesti magyar kereskedelmi bank 73-ik rendes közgyűlésére,

mely 1915. évi március hó 10-én délután 6 órakor a bank ülés-
termében (Budapest, V., Fürdő-utca 2.) fog megtartatni.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság jelentése.
 2. A felügyelőbizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.
 3. Igazgatósági választások.
 4. A felügyelőbizottság választása.
- ☛ Az alapszabályok 18., 19., 20. és 21. §-ai értelmében mindazon részvényesek, kik részvényeiket három nappal a közgyűlés megtartása előtt az ezen meghívásban megjelölt helyek egyikén leteszik, jogosítva vannak a közgyűlésen résztvenni. Azonban szavazásra csak azon részvények jogosítanak fel, melyek a közgyűlést megelőzőleg három hónapou át a bank könyveiben a letévő nevére vannak írva.

Minden részvényes meghatalmazott által is képviselhető magát, kinek azonban szintén szavazóképes részvényesnek kell lennie. A részvények tehát szelvényekkel együtt az alapszabályok 18. §-a értelmében folyó évi március hó 6-áig az alant felsorolt helyek egyikén teendőek le:

Budapesten:	a bank értékpapírpénztáránál,
Brassóban:	a bank fiókjánál,
Debrecenben:	az Alföldi takarékpénztárnál,
Eszéken:	a bank fiókjánál,
Fiumében:	a bank fiókjánál,
Kassán:	a Kassai jelzálogbank r.-t.-nél,
Kolozsvárott:	az Erdélyi bank- és takarékpénztár r.-t.-nél,
Lugoson:	a Kereskedelmi bank r.-t.-nél,
Marosvásárhelyen:	a Marosvásárhelyi bank- és takarékpénztár r.-t.-nél,
Miskolcon:	a Borsod-miskolci hitelbanknál,
Nagykanizsán:	a bank fiókjánál,
Nagyszombaton:	a bank fiókjánál,
Pozsonyban:	a Pozsonyi általános takarékpénztárnál,
Sopronban:	a bank fiókjánál,
Szegeden:	a May R. Miksa cégnél,
Temesvárott:	a Délmagyarországi kereskedelmi és gazdasági banknál,
Ujpesten:	a bank fiókjánál,
Ujvidéken:	a bank fiókjánál,

hol is az 1875. évi XXXVII. t.-e. 198. §-a és az alapszabályok 45. §-a értelmében az átviszált évi mérleg a felügyelőbizottság jelentésével együtt nyolc nappal a közgyűlés előtt átvehető.

Budapest, 1915. évi február havában.

Az igazgatóság.

318

(Utánnyomása nem díjazatik.)

A porozás a permetezéssel szemben nagy megtakarítással jár, ezért is a szőlőnek védelmére a peronoszporával szemben használjunk

báró Fechtig-féle PULVAZURO-t,

mely kényelmes és biztos hatásu, a mostani drága rézgalicárok mellett pedig különben is olcsóbb.

Tekintettel a gyártás nehézségeire és korlátozott voltára, célszerű a szükségletet mielőbb megrendelni.

A Pulvazuro jelenlegi ára:

274/2

50 kg.-os zsákokban 94 fillér, 5 és 10 kg.-os zsákokban 96 fillér kg.-ként.

Ismertető füzetet bárkinek díjmentesen küld a

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

A természetes gyógymód recepekönyve

megjelent. Ismerteti 250 bajnak kezelését a legnagyobb részletességgel, felsorol mind egyik bajra 10-20 gyógyszert, leírja ezeknek készítését, úgy hogy bárki néhány fillérért előállíthatja őket. Tájékoztató a még lappangó, föl nem ismert bajokról, de biztos utmutatást ad az idült bajok gyökeres gyógyítására is és eloadja azokat a gyógymódokat, melyek már sok reménytelen beteget adtak vissza az életnek és olyan esetekben is segítettek, amikor minden orvoslás csődöt mondott. A természetes gyógymód recepekönyve **33 koronáért** kapható a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., ullői-ut 25. szám. Ezt a könyvet a németek már több millió példányban terjesztették el. Nálunk mindenki eszerint kezeli magát s most az egész világ csodálja szívósságukat, míg nálunk a hibás, téves kezelés s az okos dolgoktól való idegenkedés folytán sok ezer ember elpusztul, elesenevészodik. Ezért mint a mindennapi kenyér, olyan nélkülözhetetlen minden embernek, aki még ad valamit a ledrágábbra: az egészségére.

ESZÉKI VASÖNTŐDE- ÉS GÉPGYÁR R.-T., ESZÉK.

FONTOS! malmok, raktárházak és gazdák részére. **FONTOS!**

Szabadalmazott

tengeri- és gabonaszárítóberendezéseink

teljesítőképesége utólérhetetlen!

Legnedvesebb tengeri vagy gabona rögtön örlő- és szállítóképes lesz. Dohos, felmelegedett tengeri vagy gabona elveszti szagát és használhatóvá válik.

TELJESÍTŐKÉPESSÉGE: 2 1/2, 3 1/2 vagy 5 vagon 24 óra alatt.

☛ **Kérjen saját érdekében leírást és költségvetést.** ☛

Legutóbbi napokban szállítottunk szárítókat:

**NAGYKANIZSAI TÁRHÁZAK R.-T., NAGYKANIZSÁN,
UNIO GÓZMALOM R.-T., ESZÉKEN (utánrendelés),
UNIO GOZMALOM R.-T., BARCS.**

269

Az új idényre kiváló fontossága, mert az új gabona és tengeri rögtön örlő- és szállítóképes lesz.

☛ **Gyárunkban egy berendezés üzemben megtekinthető.** ☛

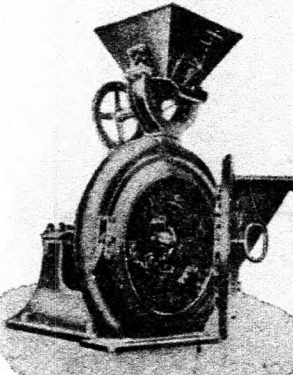
FINOM és GOROMBA
buzakorpa, valamint
rozskorpa,
takarmányliszt,
malomkonkoly,
malombükköny,
bükkönydara,
buzacsu egész évi
 kérésre is,
FRANKÓ bármely állomásra,
 jutányosan kapható.
Mandl Zsigmond, Makó.

Gazdász, volt bérlő, 43 éves, róm. kath. vallásu, magyar, német és tót nyelvet bírja, minden irányban praktikus és tapasztalt szakember, átvenne gazdaság vezetését, esetleg haszonrészesedéssel olyan helyen, ahol gőzszántógépet 2-6000 hold szántására foglalkoztathatna. Megkeresések „Kaucióképes” jelgére dupla borítékban **Mosse** hirdetőjébe, Budapest, **Andrássy-ut 2.** intézendők. 310

Már az idei tavaszi szántásra
 kiváló teljesítőképességű, a gyakorlatban kitűnően bevált megbízható, gazdaságos teljesítményű
„RÁBA” motorekék
 a benzín- vagy benzolüzemre
A Magyar Waggon- és Gépgyár R.-T.-nél, Győrött,
 azonnali szállításra elkészültek.
 Kiválóvárat és ismeretést érdeklődőknek kívánatra a gyár küld. 300

3899/1915. sz.
Temesvári vásár-hirdetés.
 Az idei Szt. József
országos vásár
 folyó évi március hó 18-ától bezárólag március hó 22-éig fog megtartani.
Mindentféle állat felhajtása az országos vásárra március hó 18-ától, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.
 Temesvárott, 1915. évi február hó 15-én.
 A városi főkapitányságtól:
Beé Ferenc főkapitány.

A legjobb gazdasági
DARÁLÓ A PERPLEX-ÖRLŐGÉP.
 Megőrül minden szemesterményt, szalmát, tengericotkát, v. más takarmány-pótló anyagot.
MARCHEGGI GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE R.-T.
 Vezető képviselő:
HINSEKAMP LÁSZLÓ
 Budapest, V., Sziget-u. 4.

Uj telepítésre és különösen pótlásra
 a legjobb bor-, csemege- és lugasszőlőfajokból a legszebb és legerőteljesebb, minden tekintetben elsőrendű
szőlőoltványok
Riparia Portalis, Rupestris és a legjobb **Hybrid** alanyokon legolesőbban kaphatók 284
SCHÖPPNER SÁMUEL
 ny. m. kir. szől. és borászati felügyelőnél
DICSŐSZENTMÁRTON.

Gőztelepek
 felülvizsgálatát, rendbehozatalát, (teljes üzempróbákat, indikálást, gőz- és szénfogyasztásmérést, beállításokat stb.)
Gáz- és nyersolajmotoroknál
 hibamegállapítást, üzempróbákat, beállításokat.
Uj gépbeszerzéseknél
 előzetes felvételeket, teljes tervezéseket eszközöl 5808
Zsíros Károly okl. gépészmérnök
 Budapest, I., Átlós-ut 26. Telefon: József 48-83.

Megjelent az új könyvkatalógus!

GAZDASÁGI ÉS MŰSZARI SZAKKÖNYVEK
 "PÁTRIA" r.-l. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Kivánatra INGYEN megküldi a "PÁTRIA" r.-l. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Bámulatosan olcsó kerítések!
 Készült mindenféle kerítésből
HUNGARIA-sodronyfonat
 kiváló minőségű, mely felülmúlhatatlan: Horganyozott sodronyfonat készült! A rá négyzetméterenként 23 fillérrel feljebb. Megrendelhető a következő címre:
HAIDEKKER SANDOR
 sodronyfonat-, fonat- és kerítésgyárban
 Budapest, VIII. ker., Üllői-ut 48/1b
 Juttassa postán és gyors hírcsónál! Képes költségvetés ingyen és bérmentve.

INTÉZŐ, 29 éves, nős, gyermektelen, kath. vallásu, hadmentes, a német és tót nyelveket tökéletesen bírja, a magyar nyelvet amennyire a szolgálat megkívánja, szakiskolát végzett, több évi gyakorlattal bír répatermelés, huzalás, marhatenyésztés, tejtermelés, szeszgyárvezetésben és irodai teendőkből, állandó alkalmazást keres azonnalra, vagy későbbre. Ajánlatok **Mosse Rudolf** hirdetőjébe, Budapest, **Andrássy-ut 2.,** Király Ernő névre. 309

FISCHER és Tsa
 faiskolák és szőlőoltványtelepek
 Tulajdonosok: ifj. AMBROSI M. és Fischer L. örökösök.
NAGYENYED
 100.000 kéve prima stukatur
nád
 eladó, temesnagyfalusi gazdaságomban, ab Varjas vagy Szekesut állomás. **Erdélyi Márk, Temesvár, Józsefváros, Ormos-utca 8.** 5698

Hirdetések felvételnek lapunk kiadóhivatalánál, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Farkas rendszerű
Sodronyüveges
istállóablak
 eltorlított

Farkas és Tsa
 Budapest Lehel-ut 8
 Összes készítményeink beszerezhetők a Magyar Mezőgazdák Szövetke zete által is. Kérjen Árlapot!

Farkas rendszerű
Idomvas-
ablak
 legerősebb legolcsóbb

MEZEI EGEREK és PATKÁNYOK
 végleg **kipusztulnak** egérmérgel preparált búzám felhintése után. Két évtized óta Dunántul legtöbb uradalmában használják.
Erőssége folytán ötödrésze kell, mint más irtószerből, vagyis 5 kg.-os láda 13 kor.
 dacára magas árának, mégis legolcsóbb. **Árak:** 10 " " 25 kor.
 50 " " 120 kor.
 100 " " 230 kor.
 A pénz előzetes beküldése, vagy utánvét mellett 3 napon belül küldi
Dr. FLESCHE E. „Magyar korona” gyógytár, chemiai laboratóriuma, GYŐR.
 A megrendeléshez „Strychninbuzára” szőlő hatósági engedély csatolandó.

42 év óta kartellen kívül! Uj és egyszer használt
hazai zsák-és ponyva-
 gyár és kölcsönintézet.

Eredeti importált amerikai manillazsineg, kézi kévekötél.

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyar,
 kölcsönintézet,

BUDAPEST,

Arany-János-utca 10. sz.

Sürgőnyolaj:

NAGELA BUDAPEST

Videki telefon 104-10. és 35-92.

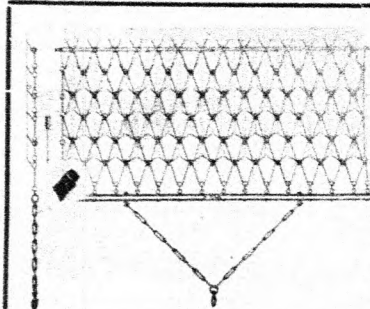
Zsák- és ponyvakölcsönzés.
 Mindennemű új és használt

zsák, ponyva,

legmegbízhatóbb szállítója

SCHILLINGER MIKSA

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (Az országház mellett)
 Telefon: 45-26. 7614 Alapított 1878.

Fontos újonság!!!

Szabadalmazott

csuklós láncborona,
 acéltagokkal, vasgerendelyvel.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszköz.

Kiválóan alkalmas zöld vetések
 tavaszi boronálására is.

Ismerető árjegyzéket díjmentesen küld

KUCSES KÁROLY gépműhelye, MAKÓ.

A „PANNONIA“ Kender- és Lenipar R.-T.
 vesz minden mennyiségű

nyütt lenkórót,

valamint kaszált és csépezt, gazmentes

lenszalmát

legelőnyösebb áron.

Budapest, V., József-tér 1. sz. Telefon: 39-92.

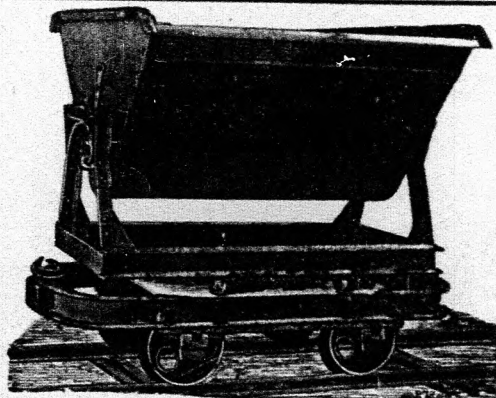
vagy **NAGYLAKEI** kendergyár.

ROESSEMANN ÉS KÜHNEMANN

Budapest, VI. kerület, Váci-ut 113-115. sz.

Keskenyvágányu vasutak gyára.

**K
E
S
K
E
N
Y
V
Á
G
Á
N
Y
U
V
A
S
U
T
A
K
G
Y
Á
R
A**

**H
Ü
T
Ö
B
E
R
E
N
D
E
Z
É
S
E
K**

Pernaui orosz lenmagból származó első utántermésű,
 kiváló csiraképeségű, tisztán rostált

lenvetőmag

kapható. Pannonia kender- és lenipar r.-t.,
 Budapest, V., József-tér 1. Telefon 39-92,
 vagy Nagylakei kender- és lengyár, Nagylake.

Ris- és közepgazdaságok számviteléhez legalkalmasabb

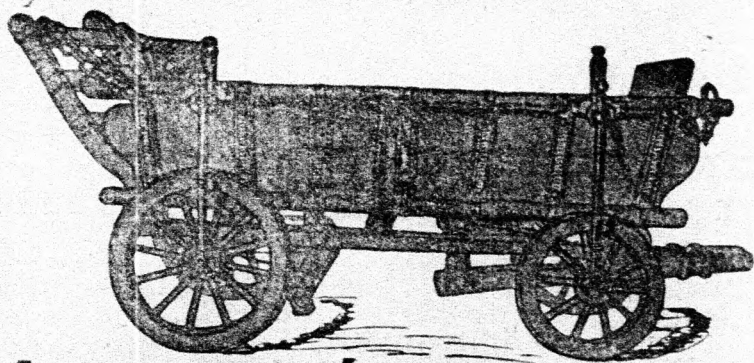
ORMÁNDY JÁNOS: GAZDASÁGI

SZÁMTARTÁSI NAPLÓJA

Ára tartós kötésben 6 korona.

Kiadta az O. M. G. E.
 könyvkiadóvállalata.

Megrendelhető a „PÁTRIA“ r.-t. könyvkeres-
 kedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

STEINER ÁRMIN vaskereskedő
 GALGÓCZ,

ajánlja legolcsóbban
 gazdasági szekereket, szekérekereket
 legjobb kivitelben.

Hazafias kötelesség most a többtermelés!

Jelentékeny terméstöbbletet biztosít
a sortrágyázás!

Legjobb kombinált vetőgép

a szab. **REKORD II.**

sorba vet — sorba trágyáz.

Kitűnő rendszerű

páros- és páratlansorú **egyszerű vetőgépek,**
eredeti amerikai **tengeriültetőgépek**
automatikus négyzetültetőkészülékkel

azonnal szállíthatók.

Ártaíánlattal szívesen szolgál:

a Magyar Királyi Államvasutak
Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, Vilmos-császár-ut 32.

A Magyar Minimax Részvénytársaság

Budapest, VI., Rózsa-utca 85.

Képviselői osztálya szállít:

gép-, teveször- és balataszjakat, elektromotorokat, vízvezetési és csatornázási berendezéseket, transzmissziókat stb. **Csiga-fogas-csavarkerekeket, teljes csiga-előtételeket vasból, fémből, acélból és nyersbőről,** valamint azok marását is elvállalja.

5732

TELEFON
37 — 31.

„Lucullus” sertéstakarmány

alkatrészei: **marhavér és buzatakarmanly-liszt.** Elsőrendű **hus- és csontképző-takarmány,** proteintartalma 20—22%. Rendkívül nagy hus-, csont- és zsírképző hatása folytán a mellette etetett többi **takarmány sokkal gazdagosabban érvényesül.** Számos bel- és külföldi nagy tenyésztőknél és nagy hizlalóknál jó sikerrel kipróbálva. Kimerítő felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgálunk a

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T.

takarmánygyár vezérképviselői:

Lemberger, Schön és Szász
.. sertéshizlalók, Baja. ..

Bauer B. Gyula
sertésbizományos, Budapest, VIII., Bezerédy-u. 10.

Veszényi bérgazdaságom, valamint nagygeresdi gazdaságom tehenészetében, melyek a soproni tejelést ellenőrző egyesület ellenőrzése alatt állanak, törzskönyvezett, kiváló tejelő családokból származó, tuberkulúra nem reagáló telivér és félvér **szimmentáli**

tenyészbikák eladók.

Kormos 2 éves, apja: Gangl (6000 l-es anyától), anyja: Kormos, évi tej 3280 kg. Norma 2 éves, apja: Tündér (6700 l-es anyától), anyja: Norma 01., évi tej 6176 kg. Tündér 2 éves, apja: Gangl (6000 l-es anyától), anyja: Tündér 57., évi tej 5119 kg. Paula 2 éves, apja: Impert, anyja: Paula, impert. 176. félévi tej 4000 kg. Ezekon kívül további 12 db kiváló, tenészképes fiatalabb bika eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál **dr. Mesterházy Ernő, Nagygeresd, Sopron megye.** 292

A jövedelemadóról

szóló 1909. évi X. t.-c. és a reávonatkozó 84.000/1911. sz.

VÉGREHAJTÁSI UTASÍTÁS

Különösen **mezőgazdák** használatára

Magyarzatokkal ellátták:

Ormándy János és Szilárd Ferenc dr.

ÁRA VÁSZNBA BEKÖTVE 8 KORONA.

Ezen törvény és magyarázata megtanítja a gazdát arra, minként kell a törvény rendelkezése szerint az adóköteles tiszta jövedelmét bevallani és a sérelmes adókimetés ellen jogorvoslattal élni. ~ ~ ~ ~ ~

Gazdasági egyszerű

:: számtartás ::

Különös tekintettel a jövedelmi adótörvényre

Ára füzve 12 Korona, vászonba kötve 14 Korona.

Kidolgozta: **Ormándy János.**

Ezen munka a lehető legrészletesebb felvilágosítást nyújtja az egyes gazdaságok, uradalmak bérletek és bérbeadott birtokok adóköteles, tiszta jövedelmének gyakorlati példákkal kísérvé történő összeállítására, a bevallási ívek kitöltésére, a számtartásnak a törvény rendelkezéseihez való alkalmazására. ~ ~ ~ ~ ~

Megrendelhetők a **„Pátria” r.-t. gazdasági szakkönyv-kereskedésében, Budapest, IX. Ker., Üllői-ut 25. szám.**

Főtisztai állást keres

43 éves, róm. kath. vallásu uradalmi intéző, felmondatlan állásban, 20 évi elsőrendű belterjes gazdaságban szerzett praxissal és megfelelő elméleti képzettséggel. Jártas a cukorrépa-, dohány-, máktermelés, tehenészet, hizlalás, sertés-tenyésztésben. Megbízva jószágvásárlással. Beszél magyar, német és tót nyelvet. Szíves ajánlatok **„Modern gazda”** cím alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

304

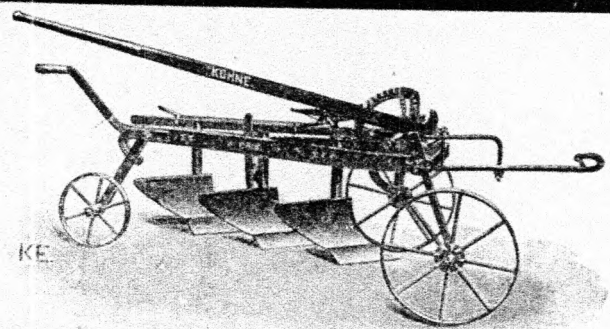
680 kilogramm tiszta

buzaszom volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló busaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel, szakértő bisott-**Penzt, időt és munkát** takarítanak meg ság előtt utánosépellottunk. a Stern-féle

szab. dobkosárbetétlécozozel.

Kérdésekódásra ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást

BÁRDOS és BRACHFELD BUDAPEST, VI., Gyár-u. 8.

Mindennemű ekét, **Columbia kultivátorokat, kapálóeszközöket, Herrmann- és Rohr-féle kapálókat, burgonyamivelőeszközöket, sorvetőgépeket**

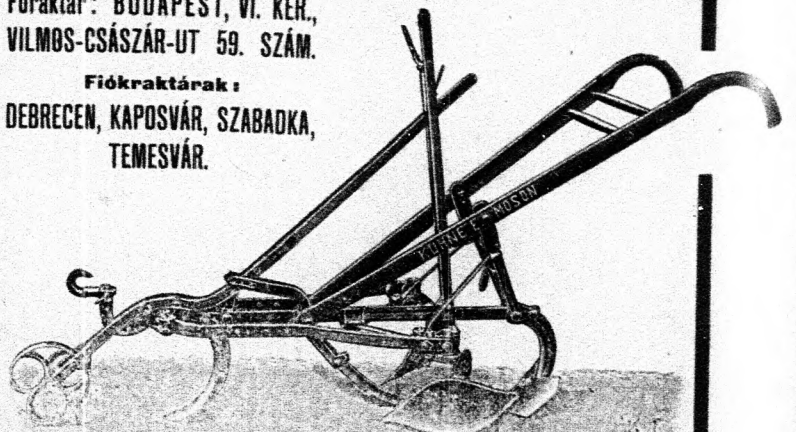
szállít:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. MOSONBAN.

Főraktár: BUDAPEST, VI. KER., VILMOS-CSÁSZÁR-UT 59. SZÁM.

Fiókraktárak:

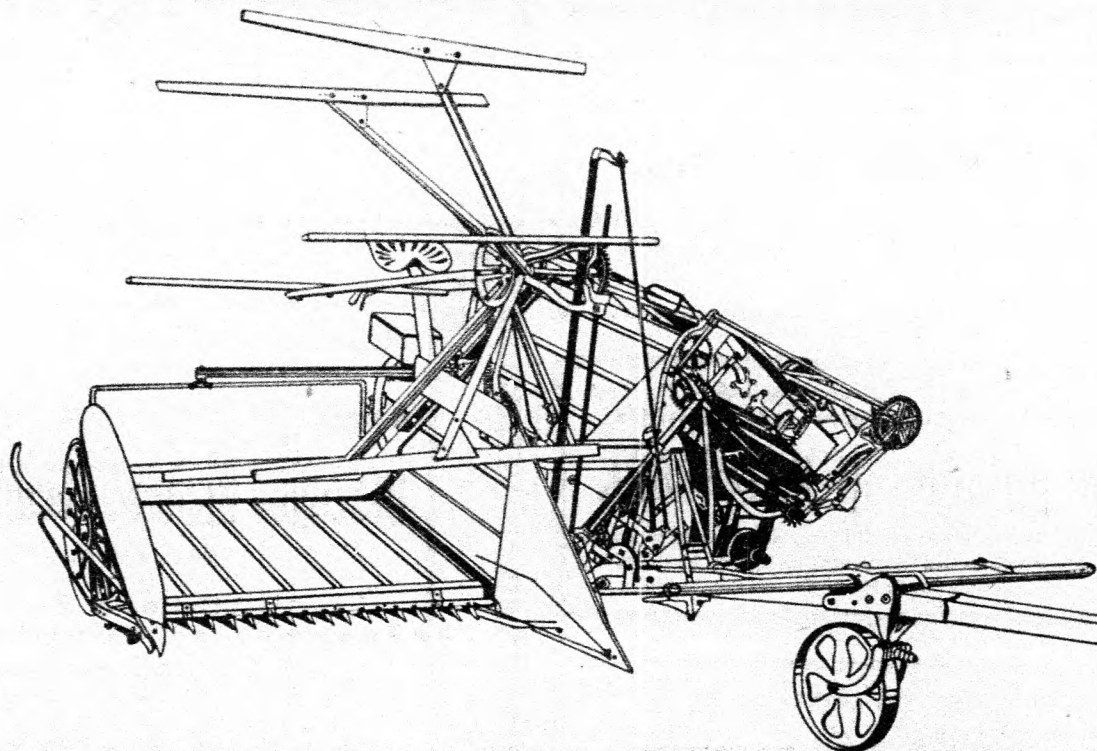
DEBRECEN, KAPOSVÁR, SZABADKA, TEMESVÁR.

Kartellen kívül

ajánljuk a **legjobb, a legtartósabb**
és a hazai viszonyoknak megfelelően gyártott

RNOTER-féle kévekötőáratógépet, marokrakót és fűkaszálót.

Minden gépet elszállítás előtt kipróbálunk!!!

Szerkezete a legegyszerűbb.

Kifogástalan munkateljesítményért garantálunk.

Ajánlattel készséggel szolgál a

Közgazdasági és Parcellázó Bank R.-T. Áruosztálya, Pozsony.

A székesfőváros közvágóhidjain termelt
szarvasmarha- és sertéstrágyát
 szállít olcsó ár mellett vagonokban
 bármely vasutállomásra: 298
Barta Vilmos, Budapest, V., Kádár-utca 8. szám.
 Telefon 44-41. Felvilágosítással készségesen szolgálok.

Tenyészkán
 43 darab átvészelt, eladó elsőrendű tenyészet-
 ből, görndörszűrű szőke mangalica. Bővebbet:
Kuffler gazdaság, Ercsi,
 Fejér megye. 297

A n. é. uradalmaktól, földbirtokosoktól és nagybérlektől, megfelelő kész-
 pénzelőleggel **veszek** f. év. április-májusi nyírású
háton mosott és zsiros mosatlan gyapjút
 az ország bármely vasuti állomására szállítva.
 Szíves ajánlatokat kér **Keller Zsigmond,**
Budapest, V., Vadász-utca 33. szám.
 Telefon 21-08. 301

Vetési célokra gondosan válogatott
Prof. Wolthmann burgonya
 kerül eladásra. Megkeresések **Eszenyi Jenő**
 gazdaságainak központi irodája, **Tornyos-
 pálca** címre intézendők. 303

Harminc éves, keresztény nagybérlő, had-
 mentes, azonnali belépésre elvállalja
nagyobb gazdaság vezetését.
 Ősztől kezdve nagyobb összeggel járulna a gazdaság finan-
 szirozásához, miután bérlete megszűnik. Csak keresztény
 földesurak becses megkeresését kéri. Cím a kiadóhivatalban. 295

3 drb tiszta berni faj és 8 drb tiszta magyar faj
 — **BIKA** —
 2-3 évesek és 14 darab szépen kifejlett mangolica
TENYÉSZKAN
 eladó gróf **Blanckenstein** uradalomban
 Füzesgyarmat (Békés megye). 311

Koseladás.
 Alulírott uradalom többszörösen kitüntetett merinó-juhász-
 tában 14 drb kétéves **Elektorál-Negretti** tenyészkos
 eladó. Bővebb felvilágosítást ad az **uradalmi központ,**
Derekegyháza (Csongrád m.), u. p. Szentés. 292

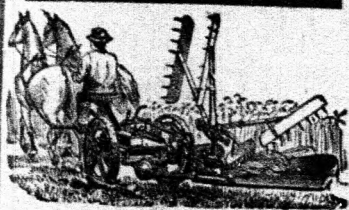
LUCFENYŐ
 eladó gróf **Somssich Antal** ormándi gazdaságában, 150-
 200 cm. magasak, szép példányok, 1 koronáért darabonként. Bővebb felvilágo-
 sítással szolgál **Höhn Vilmos** intéző, **Ormánd-
 pusztán, Komáromváros.** Ugyanott eladásra kerül
250 darab választó
mangalica malac. 313

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Vegyvizsgáló Állomása
 Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.
 Talaj, trágya, abrak, viz, szén, répa, valamint minden
 egyéb gazdasági és ipari **vegyvizsgálatok.**
 Szakvélemények mezőgazdasági vegyipari kérdésekben **OMGE.**
 tagoknak az állami díjazásból 10% engedmény.

Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesület
 felügyelete alatt álló burgonyaértékesítő iroda, **NYIREGYHÁZA.**
 Ajánl Szabolcs vármegye területén termelt, feltétlen megbízható
 gazdaságokból származó, gondosan válogatott, fajtisztán kezelt
vetőburgonyát
 Prof. Wolthmann, Präs. Krüger, Böhm's Erfolg, Hortensia Imperator, Magyar
 Kincs, Rózsa, Hópehely, Ella, sárgahusu St. Wentzel, Weise Königin, Up-to-
 Date stb. fajokat **Vagonrakományban és kisebb tételekben is.**
 Felhívásra arajánlattal és a burgonyafajoknak talajviszonyok szerinti termő-
 képessége és keményítőtartalmára vonatkozólag felvilágosítással készséggel
 szolgál a fenti iroda. Rövidített levélcím: **Burgonyaértékesítő Iroda, Nyiregyháza.**
 Távirati cím: **Burgonyaértékesítő Nyiregyháza.** Interurb. telefonsz. 336. 206

**Minden méhésznek beszerzésre
 ajánljuk**
 a negyedik évfolyamban megjelenő
Országos Méhész Zsebnaptárt
 1915. évre.
 Szerkeszti: **Szilassy Zoltán**
 orsz. képviselő, az Orsz. Magyar Méhészeti Egyesület ügyvezető-alelnöke.
Ára hajlítható vászonkötésben 1 Kor. 50 fillér.
 Az **Országos Méhész Zsebnaptár** negyedik évfolyama
 jelenik meg a folyó évben változatos és érdekfeszítő tartalommal.
 Az a fogadtatás, a melyben a magyar méhészársadalom az
Országos Méhész Zsebnaptár eddigi folyamait részesítette,
 bizonyítja egyrészt, hogy a Zsebnaptárra szükség volt, másrészt
 pedig, hogy tanulságos tartalma oly vonzóerővel bír, hogy
 azt minden magyar méhész siet megszerezni, tapasztalatait
 bővíteni.
 Az **Országos Méhész Zsebnaptár** 1915-iki évfolyamába
 érdekfeszítő és tanulságos cikkeket írtak: Erdős Lajos,
 Fabricius Endre, dr. Fróniusz Oszkár, Hartwiger Albert,
 Hoffmann Károly, Krenedits Ferencz, Kubinyi Endre, Lakatos
 Károly, Szmirnik János, Szilassy Zoltán, Tóth Lajos, Valló
 János és mások, a kik méhészeti szakirodalmunk legkiválóbb
 művelői.
 Az **Országos Méhész Zsebnaptárt** számos szöveg élénkíti
 és a naptári részen kívül jegyzéknaplót is tartalmaz.
**Megrendelhető a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyv-
 kereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25. (Köztelek.)**

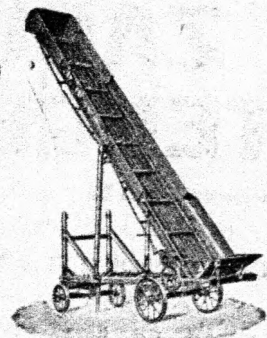
ELSŐRENDŰ

aratógépek, fűkaszalógépek, szalmakazalozók, szénagereblyék, erőhajtású kukoricamorzsolók, mint munkaerőt pótló gépek azonnali szállításra ajánlatnak

SZÜCS ÖDÖN

mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalata által.
Budapest, VI, Nagymező-utca 66. sz.

Eladás

Gőzekegarnitúrák újabbak 10-20 HP, alig használt 110 HP magánjáró gőzek, külön négyes eketekt, lakócsok, Wolf-féle fűszelők, székelyek, szivattyúk, Diesel motorok, jéggyártó és fagyfűzőgépek, jutányosan eladó Niedermann Jánosnál, Estergom. 5692

Akácfa fűszelőkészítéshez, jó gyökere, többször iskolázott, körülbelül 2 méter magasságú, 6-10 cm. körátmérővel, darabonként 25 fillér. **Populus Canadensis** szép koronával 3 méter magas, darabonként 60 fillér. **Picea Excelsa** (Ludoványi), **Picea Sibirica** (Sikafenyő) nagyság szerint, darabonként 30-50 fillérig. **Picea Argentea** (Erdélyi) magassága 1 méter, darabonként 3 korona. **Pinus Austriaca** (Feketeenyő), **Pinus Banksiana** (Erdélyi) előbbi 1/2, utóbbi 2 méter magas, darabonként 50 fillér. **Thuja Gigantea** 1 1/2 méter magas, darabonként 40 fillér. **Papirdőzs** (Gay-féle) 2 méter magas, darabonként 60 fillér. **Rézszék**, magasságuk 2 évesek, darabonként 120 fillér. Minden a „Zseli”-i vasúthoz szállítva, csomagolás önköltségén számítva értendő. Széves rendeléseket kér Sárdi Uradalom, Nagysárd, Bars m. 5695

100.000 kőve prima székelykő, térszékelykő, gazdaságokban ab Varjas vagy Székelykő állomás. Erdélyi Márk, Temesvár, Józsefváros, Ormos-utca 8. 5693

Eladó használt, de igen jókárban lévő 16-os **Fowler-gőzekegarnitúra** minden hozzáférhető szerelvényekkel együtt, négyes ekével, jutányosan árban, azonnali átvételre. Érdeklődők forduljanak a Forgalmi Bankhoz, Gyöngyösre. 5697

Malna mindig termő, nagyszemű, száza 4 kor., Földleper száza kettő korona, Szabó Lajosnál, Aposzt. 5719

Sajáttermésű, természetmentes lucerna a magot szállítok 50 kg. kint 100 korona árban Törökkanizsai állomáson. Ifj. Paul József, Törökkanizsa. 5698

Vadászoknak! Az apróvad vadászata. A legzebb úri passzió a vadászat, csak akkor tökéletes, ha a vadat ismeri annak minden tájkáét. Ez irányban kimerítően tájékoztal Diesel-Mika **Apróvad vadászata** című pompás díszműve, melynek második bővített kiadása most jelent meg. Tizenhét színes, husz műnyomású lejtés és kétszázötvennégy szövegkép díszíti ezt a maga nemében egyedülálló munkát, amely közel 800 oldalon tárgyalja az apróvad vadászata minden tudnivalóját. Ár: pompás díszkötésben 28 korona. — Megrendelhető a „Patria” r.-i könyvkereskedésben, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

TÖRMAE ELADÓ. Óriási, szarke Mamuth tőkmag, kgr-ként 4 koronáért.
Weinberger Samu, Gyalaháza (Szabolcs megye). 5606

300 vagon istállóágya
Budapest, azonnal átvehető. Szives érdeklődéseket 48734. sz. alatt Schwarz József hirdetési irodájába, Budapest, VI., Andrássy-ut 7. 321

Széna,

préselt, 5 vagon, Csanád megyében eladó. Bővebbet: Budapest, V., Nádor-utca 14., I. em. I. Telefon 140-03. 5694

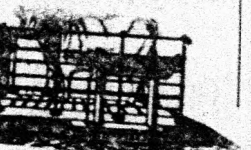
A pinco gazdaság melléktermékeinek értékesítésével Szilárd Gyula gyakorlati könyve foglalkozik, melyet minden szőlőgazdának becsesre ajánlunk. 1 kor. 50 fill. előzetes megküldése mellett bérmentesen szállítjuk. „Patria” könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

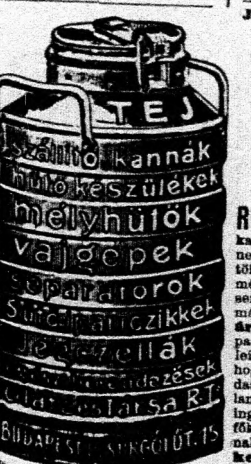
Patkányok, egerek, mezei egerek, hőseregök, vakondok, ürgek stb. néhány óra alatt jótállással kipusztíthatók **MÉRÉG NÉLKÜLI „VULKÁN KOCKÁK”** által. Kapható 2, 5 és 10 koronás eredeti dobozokban, használati utasítással.
REINER GÉZA, BUDAPEST, VI., CSENGERY-UTCA 84. Telefon 86-80. — Ugyanott patkányok és egerek kirtása jótállással vállalatik.

Veszek szénát és szalmát
minden mennyiségben, szállítom préseve és fuvarmentesen minden vasúti állomásra.
Böhm Arnold takarmány-nyerteskedő Budapest, VII. ker., Vörösmarty-utca 20. Telefon: József 41-81.

RATTO phosphor-pasta patkányok teljes kipusztítására SZÁZTASSÁG mellett 1 vagonban 1 kor., 2 korona és 4 korona
DETSINYI FRIGYES Budapest, V., Vilmos-császár-ut 6. sz.

Ziska József utóda **Rostály György mérleggyáros.** Iroda és raktárhelyiség: Budapest, VI., Kötvös-utca 47. Alapítva 1873. Telefon 46-12. Ajánlja a legjobbat kivitelű és legmegbízhatóbb gabona mérleget, valamint gazdasági székely, híd és marhamérleget. A budapesti, fűmelt és egyéb gabonafélek szállítója, ugyanígy szalmát is szállítja. Árjegyzék bérmentesen. Használt mérlegek becsesre értékesítők és kaphatók, megújításuk állomában. Járulékok előfizetésnek és pontosan eszközöltenek. Kivátsra jótállásba is kitérőket.

Szénát, szalmát,

lucernát, lóherét és zabosbukkonyt veszek és eladok
bármily nagy mennyiségben, t. iprédőkhöz modern 10-20 gépprelátom adom. Széna- és szalmakazalozókhoz székelygőz legfinomabb minőségű baraj gyártmányú lágyított sodrony jutányosan árban szállítok.
Ajánlatok:
Schreier Béla takarmány-nyerteskedő Budapest, Népszínház-ú. 33. Telefon: József 29-52.

Ajánlok **25 bála** (szükséglet szerinti mennyiségű) jó minőségű **lóhermagot** 160 koronáért 100 kg.-ként. Kivátsra mintát küldök.
FUCHS A. FIA, SZIGETVÁR. 5644

Gyors, pontos, olcsó földmérés
Világhírű szabadalom 18 állomában.
STÁDEL-TORKOS FÖLDMÉRŐ-TALIGA kapható 7208
Stádel gőgyárban, Gyötrött
Jótállás a biztos eredményért

Rollter Oszkár nagybecskapitány fajbaromfi-nyerteskedőnek tulajdonsága a **PATKÁNY** tökéletes patkányirtó szor (nem mérge) emberre ártatra cseppet sem veszélyes. Főállom minden más patkányirtó szert. 1 doboz ára 2 kor., mely elég 120-150 patkány kirtásához. Ismeretes lejtés, melyben le van írva, hogyi különféle nagyságú gazdaságban hány doboz használandó a teljes kirtásához. Kérésre ingyen küld **Rollter Oszkár** főkapitány Patkány gyártmány vesztelése, Nagybecskerekben. Teljesen biztos irtásért jótállás! 525

Gyümölcs- és diszfák, diszbokrok, fenyőfélék és rózsákat részletes árjegyzék szerint szállít.
kertalakításokat terv és költségvetés szerint készit.
PECZ ÁRMIN os. és kir. udvari műkertész és falkészítésművészes 319 Budapest, VIII., Kálvária-tér 8.

Szilárd Gyula, a oskárvi földm. tak. tanárnak **gyaborszati kézikönyve:** Takarmányozástán a legújabb elméletű és gyak. ismeretek alapján. K. 4.-Kötve K 5.-

Mezőgazdaságtan. I. Általános és különleges növénytermelés. Fűve K 4.-Kötve K 5.-
Mezőgazdaságtan. II. Állattenyésztés. Üvelvittel. Fűve K 4.-, Kötve K 5.-

Szülő és pinco. 71 ábrával. Fűve K 4.-, Kötve K 5.-
Vázorfonál felvették meső-gazdasági oktatásához. Fűve K 2.-

Szőlőművelés és borgazdaság. 101 ábrával. — Kötve K 10.-
A pinco gazdaság melléktermékeinek értékesítése. Fűve K 1.50

Kaphatók a „Patria” részv. társ. könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Kötésle.)
Vétel

Nyúliszapuka mag lisztű csiraképes képes megvételre keres és mintázott árjajánlatot kér. Uradalmi Intézetőség, Mikósd, posta Mikósdpuszta, Vaa megye. 5777

Édes zsiros valamint sovány-sajtolt tehéntúrót és tovajakat veszek legújanyosabb ajánlatok „Tejtermék” jellegre a kiadói hivatalba kéretneki. 5837

Burgonyát, szalmát, szénát és veszek minden mennyiségben. Ascher Oszkár, Wien, II., Wolltraubengasse 13. 5908

Veszek cukorrépat bármily mennyiségben. Árjajánlatot kér: Kripka Dező, Zalaegerszeg. 5765
Gőzeket veszek Compoundot készpénzért sürgősen, lehet 20-25 évesig. Cím: Veres Károly főgépész, Futnók Gőzgyár. 5731
Magas keményítőkü pari burgonyát keresnek nagyobb tételekben megvételre hat kg.-mos minták és árjajánlatok küldendők Uradalmi Intézetőség, Mikósdpuszta címre. 5899
Keltetőg pat használati jóvesez Baló Józsefnél, Álmósd, Bihar m. 5725
Burgonyát bármilyen fajtajut és közeli célra minden mennyiségben veszek. Kérésre legújabb árjajánlatot: Schönwald Lipót, Budapest, IX., Bakács-tér 9. Telefon: József 23-49. 5734

Szénát, szalmát

és egyéb vetett takarmányt veszek és eladunk bármily mennyiségben. Preseket, ponyvákat rendelkezésre bocsátunk.
Grünfeld és Tsa takarmánykereskedők, 575 = Budapest, = VIII., Karpfenstein-ú. 28. TELEFON: József 24-57.

Mintegy 20 vagon asztali burgonya és 20 vagon válogatott Wollthmann március vagy áprilisi szállításra megvételre kerestetik. Nagyobb gazdaságok ajánlati előnyben részesülnek. Levelek Mosse Rudolf Budapest címre „W. Z. 5417” alatt kéretnek. 328

Nyerslen!!

Minden fajta áztatott és nyerslent veszek azonnali, vagy későbbi átvételre, készpénzfizetés mellett. Keresem már most a közvetlen összeköttetést oly tulajdonosokkal, kik 1915-ben a nagyobb mennyiségben akarnak lent termelni. Ajánlatot kér: **Johann Leier,** Flachgeschäfft, in Löchau bei Wekelsdorf, Böhmen. 200

Burgonyát,

válogatott és válogatatlant, bármily fajtát, bármily mennyiségben vesz 5968
Schreiner és Schleifer burgonyázó gyár, 233 Budapest, VIII., Gólya-ú. 10. Telefon: József 45-02.

Bérlet
Karcsok egy 4-800 holdas bérken vasutállomás és város közelében, előrendő gazdasági épületekkel és erdőkkel. Gross Gyula, Magyaróvár. 5497
Kisbirtok bérbeadó körülbelül 120 hold, Kolozs megyében, Szatmár vártól állomáson mellett. Istállóval, előnyös feltételek mellett. Bővebbet Sztori Mór közp. Irodája, Budapest, Nagy-János-ú. 33. szám. 5700

GŐZEKESZÁNTÁSHOZ az egész kontinensen legjobban bevált
különö minőségű sodronyköteleit ajánlja:

MAGYAR ACÉLSODRONY DRÓTMŰVEK ÉS KÖTÉLYGYÁR
DEICHSEL, A. MISKOLC. *Kitűnítések, elismerő-levelek.*

*Tessék
ajánlatot
kérni*

Gőzeke- és motorekerészletek,

mint acélfogaskerekek, fémcsapágyak, bronztolattyúk, dugattyúk, ekevasak, kormányok, tüzszekevények, forresövek,
I-ső rendű sodronykötelek stb. **minden gyártmányu gőzekéhez** készülnek és kaphatók

SZILÁGYI ÉS DISKANT MOTOR- ÉS GÉPGYÁRÁBAN, MISKOLCON.

Munkafelvételek, költségvetések ingyen.

279

Megjelent az új könyvkatalógus! Inyven küldi a "Patria" r.-t. Könyv-
kereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

BUDAPEST
Népszínház-u. 22.

TELEFON:
József 22-41.

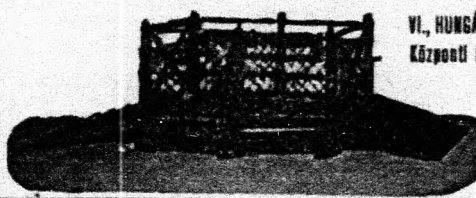
Sertésenyésztők és sertéshizlalók!!

Ha jószágukat értékesíteni kívánják forduljanak bizalommal

URL REZSŐ sertésbizományi céghez.

Vevők állandóan előjegyezve!

SCHEMBER C. és FIAI csász. és királyi udvari **BUDAPEST**
HIDMÉRLEG- ÉS GÉPGYÁR

GYÁRUNK:
VI., HUNGÁRIA-UT 83. 86 I., FEHÉRVÁRI-UT 100.
Központi iroda: I., FEHÉRVÁRI-UT 100. SZ.

Ajánlják legjobb szerkesztett
tiszedes- és telésuly-
mérés- és mérőhid-
mérlegelket.

Önműködő mérlegmér-
kezetek.

Kívánatra különleges
ajánlattal szolgálunk.

Gőzeke-bérszántás!

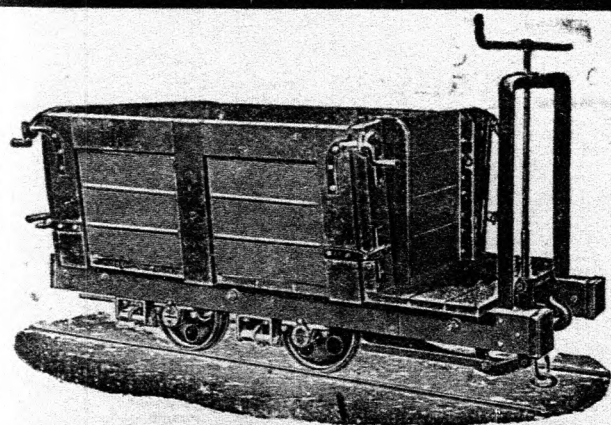
Nagyobb területek szántását, mélyrigolozását szőlő- és
gyümölcsültetvényekhez, valamint gyöptörést elvállal!

IZERI IZSÁK GYULA

„ gőzszántási vállalata „

BUDAPEST — KELENFÖLD.

A szántás eredeti FOWLER-féle géppel történik.

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.

Keskenyvágányu Vasutosztálya Budapest, V.

Gazdasági vasutak

nyomjelzése, tervezése és építése.

A Győri Vagongyár gyártmányainak eladása.

Költségvetések és mérnöki látogatás ingyen!

ZSÁK

minden célra: lenből és kenderből szövés; sávoly szövésű (drill) kenderzsákok, dupla szálu lenzsákok

legjütányosabb gyári arban kaphatók a

HAZAI LEN- ÉS KENDERSZÖVŐ GYÁRBAN

BUDAPEST, VII. KER., GIZELLA-UT 55. SZÁM.

5450

Allást keresők

Önálló gazdasági állást keres, 45 éves, családos, okleveles gazda, ki 24 éves praxissal...

Kertész állást keres, aki a kertészet összes ágában járatos, érti a konyha- és díszvirágkertészetet...

Földmivest, és vinetelárisok látást végezt, 26 éves, ev. vallásu, teljeseen hadmentes...

Allást keres 15 esztől kezdve, 50 éves, 25 évi gyakorlati bír., gyakorlatilag képzett gazdász...

Bognármester állást keres uradalomban, az összes uradalmi munkákban szakértően jár el...

Allást keres azonnali belépésével egy 41 éves, kitűnő gyakorlati bír. érdeks. Horzál magyar, németül, tótul és románul...

Idősebb magános képzett gazdasági, állást keres. Cím: Búró 340r, Kolozsvár, Petöfi-utca 12. 5540

Földmivestiskolát végezt 27 éves, római, kath. vallásu nőlen egyén, ki nagyobb uradalmakban szerzett...

Ispáni állást keres 38 éves teljesen hadmentes, kis-családú, koránkelt, fáradságot nem ismerő, pápai földmivestiskolát...

Intézői, tisztelt állást keres 32 éves, hadmentes (de teljesen ép, egészséges), nőlen, okleveles, keresztény gazdasági, ki mintaszert...

Ispáni állást keres 38 éves teljesen hadmentes, kis-családú, koránkelt, fáradságot nem ismerő, pápai földmivestiskolát...

Földmivest- és tejjgazdasági iskolát végezt, 42 éves, hadmentes, kiscsaládú, 16 évi gyakorlattal...

Uradalmi kovácmester állást keres, hadmentes, 30 éves, családos, ki négy év 6 éves bizonyítványokkal rendelkezik...

Gazdasági akadémiát végezt, 41 éves, ur. vallásu, rendelkező tiszt állást keres, jelenleg is mint vezető tiszt működik...

Botosispán földmivestiskolát végezt, botosispán, vagy ehhez hasonló állást keres 1915 április 1-ére...

Gazdatiszt, nő, gyermektelen hadmentes, 12 évi gyakorlati, melyet nagy intenzív uradalomban szerzett...

Öklevest, hadmentes, nő, 35 éves, ev. ref. vallásu gazdász, gazdasági állást keres, ki a könyvvezetésben is járatos...

Gazdatiszt állást keres 32 éves r.m. kath. vallású nő gyermektelen hadmentes, 12 évi gyakorlati, melyet nagy intenzív uradalomban szerzett...

Vincellér, ki az európai és amerikai szőlőművelésnek minden ágában járatos, szőlőművelésben, gazdasági kapcsolatokban, birtok kezelését is vállalja...

Számadókanász, ki a szerződés teljesítését, könyvelést, tenyésztést gazdaságokban működött, április 1-étől vagy április 24-től helyettesíti...

60 éves, erőteljes, tapasztalt gazdasági, szakély ember, kitűnő bizonyítványokkal, ispani vagy ehhez hasonló állást keres...

Intézői, tisztelt állást keres 32 éves, hadmentes (de teljesen ép, egészséges), nőlen, okleveles, keresztény gazdasági...

Ispáni állást keres 38 éves teljesen hadmentes, kis-családú, koránkelt, fáradságot nem ismerő, pápai földmivestiskolát...

Kertész, azonnali belépésre, családos, jó bizonyítványokkal és minden ágazatban nagy tapasztalattal bír...

Bognármester 48 éves, állást keres, Babát Károly, Zala m. Győr, Szepetnek. 5517

Főgépész vagy gépezetgépész gépezet gépezet, barmikorra, 17 éves gyakorlattal van nagy uradalmakból, az összes gazdasági gépek javításában, gépezetüzemben, motorok, stabilizátorok, telefon, villanyosságban...

Intézői állást keres, pár ezer korona évdékekkel, azonnali esztig későbbi belépésre is, fiatal, római, kath. nő, gazdasági, aki háborúban egyik szemét veszítve hadmentes lett...

Segédtiszt, iróki alkalmazást keres, aki 15 éves, ki 15 évesnél idősebb, aki 15 évesnél idősebb, aki 15 évesnél idősebb...

Szakképzett kovácsgepész nyári cséplést és gépjáratást vállal, vagy kisebb uradalomba állást keres április 1-ére...

Gépezetkovács, 42 éves, nő, családos, azonnali, azonnali, vagy április 1-éig belépésre éves állást keres. Egy 12 és egy 15 éves fia már együtt dolgozik...

Urasági inas, 65, 34 éves, teljesen hadmentes, állást keres, kitűnő bizonyítványokkal, több évi gyakorlati, konvenció fizetésre, március 15-étől helyettesít. Cím: Lacs-körút Pál, Budapest, Károlyi-körút 1. 5528

Gépezeti állást keres 24 évi gyakorlati rendelőként egyén, ki érti a összes mozdulatgépek gépek javítását, makrokat, kévréteket...

Főgépész, vagy gépész állást keres vizsgázott stabilizátor elektrotechnikus Borsodi a magyar és német nyelvet. Cím a kiadóhivatalban. 5522

Magyarórávortól végezt 31 éves, római, kath. vall., katonaviselt, de végleg hadmentes gazdasági, barmikori belépésre intézői állást keres...

Főgépész, vagy gépész állást keres vizsgázott stabilizátor elektrotechnikus Borsodi a magyar és német nyelvet. Cím a kiadóhivatalban. 5522

Nyolc félévi kémiai laboratóriumi gyakorlati bír. szorgalmas vegyész június elsejére gyárban, vagy vizsgázó állomáshoz, bányához vagy gazdasághoz ajánlódik. Cím meg tudható a kiadóhivatalban. 5520

GÖZMIVELÉS. Eredeti Fowler-féle gőzekével nagyobb területek szántását epugy mélyrigolozást szőlőtelepítésekhez elvállal. WOLFF ERNŐ GÖZSZÁNTÁSI VÁLLALKOZÓ BUDAPEST-KELENFÖLD.

Gazdatiszt állást keres azonnali vagy későbbi belépésre, római, kath. vallásu, nő, családos, hadkötőzettségének elgett telt jó bizonyítványokkal rendelkező egyén, jártas az összes gazdasági teendőknél vezetővel, ilyen minőségben két nagyobb földbirtokon volt alkalmazva...

Kertész, 48 éves, családos, mezőgazdász, Borsodi megye. 5515

Intézői állást keres, pár ezer korona évdékekkel, azonnali esztig későbbi belépésre is, fiatal, római, kath. nő, gazdasági, aki háborúban egyik szemét veszítve hadmentes lett...

Segédtiszt, iróki alkalmazást keres, aki 15 éves, ki 15 évesnél idősebb, aki 15 évesnél idősebb, aki 15 évesnél idősebb...

Szakképzett kovácsgepész nyári cséplést és gépjáratást vállal, vagy kisebb uradalomba állást keres április 1-ére...

Gépezetkovács, 42 éves, nő, családos, azonnali, azonnali, vagy április 1-éig belépésre éves állást keres. Egy 12 és egy 15 éves fia már együtt dolgozik...

Urasági inas, 65, 34 éves, teljesen hadmentes, állást keres, kitűnő bizonyítványokkal, több évi gyakorlati, konvenció fizetésre, március 15-étől helyettesít. Cím: Lacs-körút Pál, Budapest, Károlyi-körút 1. 5528

Gépezeti állást keres 24 évi gyakorlati rendelőként egyén, ki érti a összes mozdulatgépek gépek javítását, makrokat, kévréteket...

Főgépész, vagy gépész állást keres vizsgázott stabilizátor elektrotechnikus Borsodi a magyar és német nyelvet. Cím a kiadóhivatalban. 5522

Magyarórávortól végezt 31 éves, római, kath. vall., katonaviselt, de végleg hadmentes gazdasági, barmikori belépésre intézői állást keres...

Nyolc félévi kémiai laboratóriumi gyakorlati bír. szorgalmas vegyész június elsejére gyárban, vagy vizsgázó állomáshoz, bányához vagy gazdasághoz ajánlódik. Cím meg tudható a kiadóhivatalban. 5520

Földmivestiskolát végezt, 25 éves, keresztény, nőlen, hadmentes fiatalember, 24 évi kitűnő és belső gazd. gyakorlati gazdaságban állandó alkalmazást keres. Szíves megkereséseket március 15. esztig április 1-éig belépésével a bér megjelölésével kér Veres Lajos, Nyíregyháza, Szabolcs megye címre. 5523

Bognármester ajánlódik állást keres, 34 éves, hadmentes, Cím: Gai Antal, Budapest, Zuglói-utca 49. ajtó 4. 5522

Beiterjes főri uradalomban 20-25 éves, magyar, okleveles, 35 éves, hadmentes, a gazdaságban minden ágat felölve magas admvonalon álló elméleti és gyakorlati tudással, prima referenciákkal, május 1-éig belépésével állást keres. Megkereséseket Lajos Kálmán urad. intéző, Ludány, Nógrád megye címre, kér. 5736

Intelligens, volt malomnagyparas, a malomszat minden ágában egy tekintettel, mint kereskedelmiüg perlati szakember, kitűnő tanulmányokkal, kedvű, nagy uradalmakban pénztárnoki, gondnoki, malomfelügyelői vagy ehhez hasonló bizalmi állást keres 25.000-30.000 korona évdékekkel. Elsőrangú referenciák. Szíves megkereséseket "Brodly 5705" jellegű alatt a lap kiadóhivatalába továbbít. 5703

Hadmentes 34 éves, ev. ref. vallásu, nő, elméletileg és gyakorlatilag képzett egyén. Intézői állást keres. Cikkorábbi nagyra való tekintetű körül kiváló gyakorlati bír. Cím: Balogh F. Tasszentimre. 5706

Kereskedelmiben teljesen képzett fiatalabb, mérlegképes könyvelő, levelező, érti a belső majori teendőket is. Barmikori belépésre állást keres. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba továbbít. 5707

Gazdatiszt állást keres előbbi belépésre 42 éves, keresztény, nő, intéző, hadmentes, magyar és tót nyelvet beszél, 20 évi gyakorlati bír. Földmivestiskolát végezt és gyakorlati gazdasági vizsgát tett, teljesen jártas technológusban és gépjárműhajtásban, dohány és cukoriparban, szíves megkeresést kér A. Gy., u. p. Borota, Bács megye. 5709

Gőzeképezetkötő állást keres belépésre éves állásra, 8 évi gyakorlati bír. Szíves megkeresést kér Spisák János, Budapest, VIII., Óriás-utca 40. sz. I. em. 16. 5704

Gazdatiszt állást keres július 15-iki belépésre 51 éves, ref. vallásu, kiscsaládú gazdasági, 30 évi gyakorlati, aki egy nagyobb erdélyi bér gazdaságban 18 évig egyfolytában működött, jelenleg 1000 holdas gazdaságban önállóan működik, jó bizonyítványokkal, nagy tapasztalattal, fellélen megbízható egyén. Kivántra kancsót ad. Szíves megkeresést kér Sebony Árpád gazdasági, Oltárháza, Szabolcs. 5708

Kisegítőnek, önálló helyettesítő állást keres, aki a gazdasági szakképzett, volt uradalmi intéző. Cím: M. Gy. gazdasági, Budapest, Aréna-utca 150. 5713

Gazdatiszt állást keres belépésre 40 éves, kiscsaládú, hadmentes, római, kath. vallásu, magyar honpolgár, gazd. tanítványt végezt, 22 éves önálló gazd. ki 8 évig okmányrakal gondozott, a gazdaság minden ágában, szőlő- és könyvvelében teljes jártassággal bír, a magyar, német és tót nyelveket szőben és írásban bírja, felmondással Állásban van és kitűnő referenciákkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 5710

Allást keres 45 éves, római, kath. nő, ev. ref. egészség, husz. évi gyakorlati bír., kesztilyen végezt gazdasági, ki gyakorlatilag teljes évi egy évesen holdas bérudalom rendelkezés intézője volt, smely saaszgyár, gőzmalom, nagyban cukoriparban, tejgazdaság, hizlálás, Állásában van, sőt volt öszekező. Állást barmikori vagy azonnali elfogadjátja. Megkereséseket "Tapszantit gazda" Szombathely, Vörösmarty-utca 43. intézőnek. 5712

Intézői állást keres 34 éves hadmentes, okleveles gazda, 14 éves gyakorlati, jelenleg is mint önálló intéző működik. Cím "Állandó" Fél, Pozsony megye. 5711

Hadbavonult gazdasági vagy testvére ajánlódik közeli vagy vezető állásra, 31 éves gazdasági gyakorlati, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező, hálás volt uradalmi főnöke, Balás Sándor, Szarvas. 5715

10.000 koronával rendelkező, megfelelő állást keres azonnali belépéssel. Kivántra pénz befektetésére adja. Cím a kiadóhivatalban. 5714

Hadmentes gazdasági állandó referenciákkal, 25 éves, nő, egészséges, jó megjelölésű, keresztény vallású, gazdaságban, szőlőművelésben, teljesen jártas. Megkereséseket Kosztov Kálmán gazdasági, Kópácsapát, Szabolcs m. 5716

Gépezet, gépezetkötő, 50 éves, 8 évi, ki többnyire nagyobb gazdaságokban volt alkalmazva, szőlőművelésben, 10 évig állásra, április 1-ére Esztig havi fizetéssel gépjárműt és hosszabb cséplést is elvállal. Jó bizonyítványokkal rendelkezik. Borok Lajos, posta Pusztapó (Bordács-tanya), vas Mezőtúr. 5721

Gazdatiszt állást keres 40 éves, beszélni tud német és szlovén nyelven, német nyelvű szlovén megkeresést kér M. Bieder Oberrossenthal bei Heichenberg. 5720

Nős, gazdasági állást keres, 45 éves, keresztény, hadmentes, szerezni kívánó, jó gyakorlati bír., gyakorlatilag vizsgát is tett gazdasági. Cím a kiadóhivatalban. 5722

A 33 év óta fennálló Fischer J. cég ZSÁK ÉS PONYVA BUDAPEST, NADOR-U. 31/33. Va földi MANILA-kéveket, egyik az ország legmagbízhatóbb beszerzési forrásainak. SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONALAK jobb és olcsóbb mint a raffia. Egyszer használt ponyvák, termény- és lisztcszakók is állandóan jutányosan kaphatók.

NAGY SIKER

dönt az

AVERY

NÉGYZETBEN ÜLTETÉSI
MÓDSZER MELLETT,

mert kisebb területen nagyobb, bizto-
sabb és értékeesebb **többtermést**
e edményez az **AVERY** eszközök
céltudatos alkalmazása, tekintve a

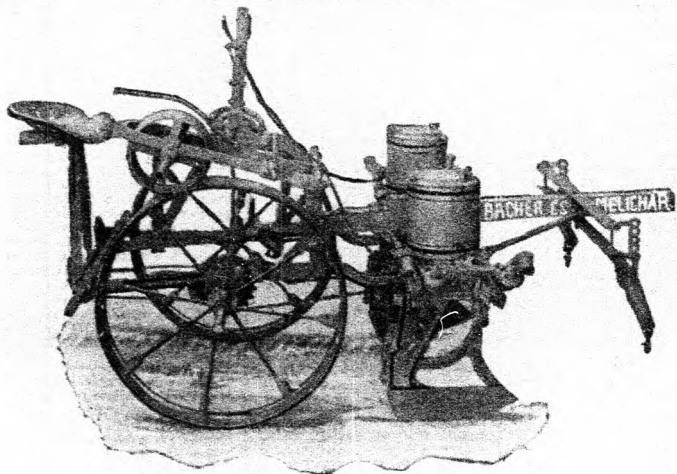
1. munkáskéz és munkaidő,
valamint az
2. üzemköltségek és
3. nagyarányu vetőmag megtakarí-
tását,
4. a tengeri egyenletes és gyors
fejlődését és
5. a nagy hozamot.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

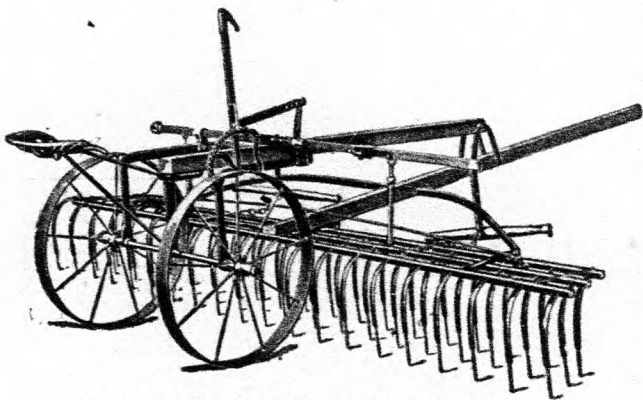
Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

Magyarországi
vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND,**

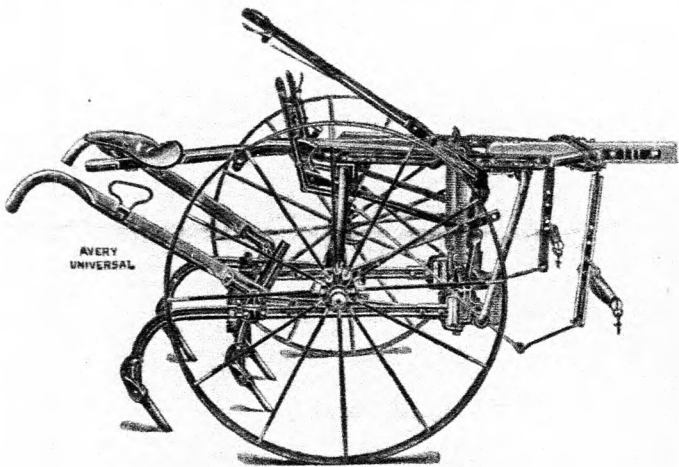
BUDAPEST, VI., Teréz-körut 26. szám.

Avery négyzetben ültető gép.

Amerikai „Weeder“ gyomirtógép.

Avery egyetemes kapálógép.

Mig készletünk tart, eredeti **amerikai neme-
sitett tengerivetőmagot** szállítunk!